

SEANCE DU MERCREDI 27 OCTOBRE 1993
 VERGADERING VAN WOENSDAG 27 OKTOBER 1993

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 61.

COMMUNICATIONS:

Page 61.

1. *Vlaamse Raad* et Conseil de la Communauté française.
2. Conseil régional wallon et Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale.
3. Assemblée réunie de la Commission communautaire commune.
4. *Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie* et Assemblée de la Commission communautaire française.
5. *Rat der Deutschsprachigen Gemeinschaft*.
6. Cour d'arbitrage.
7. Dépenses en marge du budget.
8. Accord de Schengen.
9. Loi sur le secteur public du crédit.

COMPOSITION DE COMMISSIONS (Modifications):

Page 62.

PETITIONS:

Page 63.

INTERPELLATIONS (Demandes):

Page 63.

- M. Vermeiren** au Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Entreprises publiques sur « les liaisons aériennes au départ de la Belgique et à destination de celle-ci ».
- M. Vermeiren** au ministre de la Défense nationale sur « la coopération technique militaire avec le Rwanda ».
- M. De Grauwe** au ministre des Finances sur « la privatisation éventuelle de la SNI ».

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1993-1994
 Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1993-1994

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 61.

MEDEDELINGEN:

Bladzijde 61.

1. *Vlaamse Raad* en *Conseil de la Communauté française*.
2. *Conseil régional wallon* en Brusselse Hoofdstedelijke Raad.
3. Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.
4. Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie en *Assemblée de la Commission communautaire française*.
5. *Rat der Deutschsprachigen Gemeinschaft*.
6. Arbitragehof.
7. Uitgaven buiten de begroting.
8. Akkoord van Schengen.
9. Wet op de openbare kredietsector.

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES (Wijzigingen):

Bladzijde 62.

VERZOEKSCRIFTEN:

Bladzijde 63.

INTERPELLATIES (Verzoeken):

Bladzijde 63.

De heer Vermeiren tot de Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Overheidsbedrijven over « de luchtverbindingen van en naar België ».

De heer Vermeiren tot de minister van Landsverdediging over « de militaire technische samenwerking met Rwanda ».

De heer De Grauwe tot de minister van Financiën over « de mogelijke privatisering van de NIM ».

M. Goovaerts au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques sur « les nominations au Tribunal de première instance de Bruxelles ».

M. Scharff au Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Entreprises publiques sur « le report des travaux de modernisation de la ligne Athus - Meuse et sur la fermeture de la ligne 167 Athus - Mont-Saint-Martin depuis le 26 septembre 1993 ».

M. Daras au ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur « les modifications de la réglementation des congés des fonctionnaires de la fonction publique de l'Etat fédéral ».

M. Van Belle au ministre des Petites et Moyennes Entreprises et de l'Agriculture sur « les initiatives concernant les petites et moyennes entreprises, qui s'inscrivent dans le cadre de la présidence belge de la Communauté européenne ».

M. de Donnée au Premier ministre sur « les méthodes du Gouvernement en vue d'arriver à la concrétisation d'un pacte social ».

M. Verreycken au Premier ministre sur « l'association des Communautés à toute concertation sociale susceptible d'hypothéquer leur marge d'action politique ».

M. Hasquin au ministre des Affaires sociales sur « ses projets de domiciliation des malades auprès d'un médecin traitant ».

COMPOSITION D'UN GROUPE POLITIQUE:

Page 64.

PROJETS DE LOI ET PROPOSITION DE RESOLUTION (Discussion):

Projet de loi fixant la Liste civile pour la durée du règne du Roi Albert II, l'attribution d'une dotation annuelle et viagère à Sa Majesté la Reine Fabiola et l'attribution d'une dotation annuelle à Son Altesse Royale le Prince Philippe.

Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Weyts, rapporteur, Tavernier, Loones, Verreycken, Desmedt, p. 64.

Discussion et vote des articles, p. 66.

Projet de loi ajustant le budget général des Dépenses de l'année budgétaire 1992.

Discussion générale. — *Orateur*: M. Timmermans, rapporteur, p. 67.

Discussion et vote des articles, p. 68.

Projet de loi ajustant le budget général des Dépenses de l'année budgétaire 1993 — Section 16 « Défense nationale ».

Discussion générale. — *Orateur*: M. Timmermans, rapporteur, p. 68.

Discussion et vote des articles, p. 68.

Proposition de résolution concernant la problématique des peuples indigènes.

Discussion. — *Orateurs*: MM. Timmermans, rapporteur, Bougard, Cuyvers, Mme Maes, M. Verreycken, p. 68.

Projet de loi portant approbation du protocole, adopté à Darmstadt le 5 juin 1991 par le Conseil d'Eumetsat, portant amendement à la Convention établissant l'Organisation européenne pour l'exploitation de satellites météorologiques (Eumetsat) du 24 mai 1983.

Discussion et vote de l'article unique, p. 75.

De heer Goovaerts tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken over « de benoemingen in de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel ».

De heer Scharff tot de Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Overheidsbedrijven over « het uitstellen van de moderniseringswerkzaamheden op de lijn Athus - Meuse en de afschaffing van lijn 167 Athus - Mont-Saint-Martin sedert 26 september 1993 ».

De heer Daras tot de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken over « de wijziging van de verlofregeling voor het overheidspersoneel van de federale Staat ».

De heer Van Belle tot de minister van de Kleine en Middelgrote Ondernemingen en Landbouw over « de KMO-initiatieven in het kader van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Gemeenschap ».

De heer de Donnée tot de Eerste minister over « de door de Regering gehanteerde methodes met het oog op de concrete invulling van een sociaal pact ».

De heer Verreycken tot de Eerste minister over « de betrokkenheid van de Gemeenschappen bij elk sociaal overleg dat hun beleidsruimte kan hypothekeren ».

De heer Hasquin tot de minister van Sociale Zaken over « zijn voornemen om zieken te verplichten zich bij een huisarts te laten inschrijven ».

SAMENSTELLING VAN EEN POLITIEKE FRACTIE:

Bladzijde 64.

ONTWERPEN VAN WET EN VOORSTEL VAN RESOLUTIE (Beraadslaging):

Ontwerp van wet houdende vaststelling van de Civiele Lijst voor de duur van de regering van Koning Albert II, tot toekenning van een jaarlijkse en levenslange dotatie aan Hare Majesteit Koningin Fabiola en van een jaarlijkse dotatie aan Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Filip.

Algemene bespreking. — *Sprekers*: de heren Weyts, rapporteur, Tavernier, Loones, Verreycken, Desmedt, blz. 64.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 66.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting van het begrotingsjaar 1992.

Algemene beraadslaging. — *Spreker*: de heer Timmermans, rapporteur, blz. 67.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 68.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 1993 — Sectie 16 « Landsverdediging ».

Algemene beraadslaging. — *Spreker*: de heer Timmermans, rapporteur, blz. 68.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 68.

Voorstel van resolutie betreffende de problematiek van de inheemse volkeren.

Beraadslaging. — *Sprekers*: de heren Timmermans, rapporteur, Bougard, Cuyvers, mevrouw Maes, de heer Verreycken, blz. 68.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het protocol, aangenomen te Darmstadt op 5 juni 1991 door de Raad van Eumetsat, tot wijziging van het Verdrag tot oprichting van een Europese Organisatie voor de exploitatie van meteorologische satellieten (Eumetsat) van 24 mei 1983.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 75.

Projet de loi portant approbation de l'acte modifiant sur les statuts de la Banque européenne d'investissement habilitant le Conseil des gouverneurs à créer un Fonds européen d'investissement et complétant le Traité instituant la Communauté économique européenne, fait à Bruxelles le 25 mars 1993.

Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Henneuse, rapporteur, Geens, M. Derycke, secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement, adjoint au ministre des Affaires étrangères, p. 75.

Discussion et vote de l'article unique, p. 76.

INTERPELLATIONS (Discussion):

Interpellation de M. Benker au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur « le plan de paix de la Communauté européenne en ex-Yougoslavie ».

Orateurs: MM. Benker, Van Wambeke, Kuijpers, M. Derycke, secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement, adjoint au ministre des Affaires étrangères, p. 77.

Interpellation de M. Valkeniers au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur « l'absence de respect des droits de l'homme au Viêt-nam ».

Orateurs: M. Valkeniers, M. Derycke, secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement, adjoint au ministre des Affaires étrangères, p. 82.

Interpellation de Mme Creyf au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur « le rôle de nos ambassades et de nos consulats en matière d'accueil des Belges qui ont besoin d'aide à l'étranger ».

Orateurs: Mme Creyf, M. Kuijpers, M. Derycke, secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement, adjoint au ministre des Affaires étrangères, p. 84.

Interpellation de M. Vermeiren au ministre de la Défense nationale sur « la coopération technique militaire avec le Rwanda ».

Orateurs: MM. Vermeiren, Kuijpers, M. Delcroix, ministre de la Défense nationale, p. 88.

PROJET DE LOI (Dépôt):

Page 89.

Projet de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne la procédure unilatérale en matière d'assistance judiciaire.

PROPOSITIONS (Dépôt):

Page 89.

Mmes Delcourt-Pêtre et Cahay-André. — Proposition de loi instituant le droit de vote et d'éligibilité des ressortissants des Etats membres de la Communauté européenne aux élections communales en Belgique.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de akte tot wijziging van het protocol betreffende de statuten van de Europese Investeringsbank waarbij de Raad van gouverneurs de bevoegdheid wordt verleend tot de oprichting van een Europees Investeringsfonds en waarbij het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap wordt aangevuld, opgemaakt te Brussel op 25 maart 1993.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: de heren Henneuse, rapporteur, Geens, de heer Derycke, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Zaken, blz. 75.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 76.

INTERPELLATIES (Bespreking):

Interpellatie van de heer Benker tot de Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over « het vredesplan van de Europese Gemeenschap voor het voormalige Joegoslavië ».

Sprekers: de heren Benker, Van Wambeke, Kuijpers, de heer Derycke, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Zaken, blz. 77.

Interpellatie van de heer Valkeniers tot de Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over « het niet-respecteren van de mensenrechten in Vietnam ».

Sprekers: de heer Valkeniers, de heer Derycke, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Zaken, blz. 82.

Interpellatie van mevrouw Creyf tot de Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over « de rol van onze ambassades en consulaten in de opvang van hulpbehoevende Belgen in het buitenland ».

Sprekers: mevrouw Creyf, de heer Kuijpers, de heer Derycke, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Zaken, blz. 84.

Interpellatie van de heer Vermeiren tot de minister van Landsverdediging over « de militaire technische samenwerking met Ruanda ».

Sprekers: de heren Vermeiren, Kuijpers, de heer Delcroix, minister van Landsverdediging, blz. 88.

ONTWERP VAN WET (Indiening):

Bladzijde 89.

Ontwerp van wet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de eenzijdige rechtspleging inzake rechtsbijstand.

VOORSTELLEN (Indiening):

Bladzijde 89.

De dames Delcourt-Pêtre en Cahay-André. — Voorstel van wet houdende instelling van het actief en het passief kiesrecht voor de onderdanen van de lidstaten van de Europese Gemeenschap bij de gemeenteraadsverkiezingen in België.

M. Arts. — Proposition de loi modifiant l'article 46 du Code judiciaire et l'article 162, 13°*bis*, du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, en vue de favoriser la sécurité juridique et d'accélérer la procédure.

M. Goossens. — Proposition de loi modifiant l'arrêté royal du 10 octobre 1986 portant exécution de l'article 34*quater*, alinéa 4, de la loi du 9 août 1963 instituant et organisant un régime d'assurance obligatoire contre la maladie et l'invalidité.

M. Lozie. — Proposition de loi modifiant la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, désinfectantes ou antiseptiques.

Mme Herzet. — Proposition visant à instituer une commission d'enquête parlementaire chargée d'élaborer une politique structurelle en vue de lutter contre les diverses formes d'exploitation sexuelle des mineurs d'âge.

Mmes Delcourt-Pètre et Cahay-André. — Proposition de révision de l'article 4 de la Constitution.

De heer Arts. — Voorstel van wet houdende wijziging van artikel 46 van het Gerechtelijk Wetboek en van artikel 162, 13°*bis*, van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, teneinde de rechtszekerheid te bevorderen en de rechtsgang te versnellen.

De heer Goossens. — Voorstel van wet tot wijziging van het koninklijk besluit van 10 oktober 1986 tot uitvoering van artikel 34*quater*, vierde lid, van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering.

De heer Lozie. — Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica.

Mevrouw Herzet. — Voorstel houdende instelling van een parlementaire onderzoekscommissie belast met de uitbouw van een structureel beleid ter bestrijding van allerlei vormen van seksuele uitbuiting van minderjarigen.

De dames Delcourt-Pètre en Cahay-André. — Voorstel tot herziening van artikel 4 van de Grondwet.

PRESIDENCE DE M. SWAELEN, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 14 h 5 m.
De vergadering wordt geopend om 14 h 5 m.

CONGES — VERLOF

MM. Grosjean, Liesenborghs, Marchal, Taminiaux, à l'étranger; Cardoen et Vandenhoute, pour raison de santé, demandent un congé.

Verlof vragen: de heren Grosjean, Liesenborghs, Marchal, Taminiaux, in het buitenland; Cardoen en Vandenhoute, om gezondheidsredenen.

— Ces congés sont accordés.

Dit verlof wordt toegestaan.

MM. Hasquin, Vaes, pour d'autres devoirs, et Lahaye pour raison de santé, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heren Hasquin, Vaes, wegens andere plichten, en Lahaye, om gezondheidsredenen.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

COMMUNICATIONS

Vlaamse Raad

Conseil de la Communauté française

MEDEDELINGEN

Vlaamse Raad

Conseil de la Communauté française

M. le Président. — Par messages du 19 octobre 1993, le *Vlaamse Raad* et le *Conseil de la Communauté française* font connaître au Sénat qu'ils se sont constitués en leurs séances de ce jour.

Bij boodschappen van 19 oktober 1993 hebben de Vlaamse Raad en de *Conseil de la Communauté française* aan de Senaat laten weten dat zij zich ter vergadering van die dag geconstitueerd hebben.

Conseil régional wallon

Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale

Conseil régional wallon

Brusselse Hoofdstedelijke Raad

M. le Président. — Par messages du 20 octobre 1993, le *Conseil régional wallon* et le *Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale* font aussi connaître au Sénat qu'ils se sont constitués en leurs séances de ce jour.

De *Conseil régional wallon* en de Brusselse Hoofdstedelijke Raad hebben bij boodschappen van 20 oktober 1993 aan de Senaat laten weten dat zij zich ter vergadering van die dag geconstitueerd hebben.

Assemblée réunie de

la Commission communautaire commune

Verenigde Vergadering van

de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie

M. le Président. — Par message du 21 octobre 1993, l'Assemblée réunie de la Commission communautaire commune a également fait connaître au Sénat qu'elle s'est constituée en sa séance de ce jour.

Bij boodschap van 21 oktober 1993 heeft de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie insgelijks aan de Senaat laten weten dat zij zich ter vergadering van die dag geconstitueerd heeft.

Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie

Assemblée de la Commission communautaire française

M. le Président. — Par messages du 22 octobre 1993 le *Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie* et l'Assemblée de la Commission communautaire française ont aussi fait connaître au Sénat qu'ils se sont constitués en leurs séances de ce jour.

Bij boodschappen van 22 oktober 1993 hebben de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de *Assemblée de la Commission communautaire française* ook aan de Senaat laten weten dat zij zich ter vergadering van die dag geconstitueerd hebben.

Rat der Deutschsprachigen Gemeinschaft

M. le Président. — Par message du 13 octobre 1993 le *Rat der Deutschsprachigen Gemeinschaft* a fait connaître au Sénat qu'il s'est constitué en sa séance du 21 septembre 1993.

Bij boodschap van 13 oktober 1993 heeft de *Rat der Deutschsprachigen Gemeinschaft* aan de Senaat laten weten dat hij zich ter vergadering van 21 september 1993 geconstitueerd heeft.

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

Cour d'arbitrage — Arbitragehof

M. le Président. — En application de l'article 76 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au Président du Sénat le recours en annulation de l'article 13 du décret de la Communauté française du 21 décembre 1992 portant diverses mesures en matière de culture, d'affaires sociales, d'enseignement et de budget (numéro du rôle 600).

Met toepassing van artikel 76 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de Voorzitter van de Senaat van het beroep tot vernietiging van artikel 13 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 21 december 1992 houdende diverse maatregelen inzake cultuur, sociale zaken, onderwijs en begroting (rolnummer 600).

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

En application de l'article 113 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au Président du Sénat les arrêts ci-après :

1. L'arrêt n° 73/93 rendu le 21 octobre 1993, en cause de la question préjudicielle posée par le Conseil d'Etat par arrêt du 25 novembre 1992 en cause de l'ASBL Association des femmes au foyer contre l'Etat belge et le recours en annulation de l'article 41, 1°, de la loi du 28 juillet 1992 portant des dispositions fiscales et financières, introduit par l'ASBL Association des femmes au foyer (numéros du rôle 494 et 517);

Met toepassing van artikel 113 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de Voorzitter van de Senaat van volgende arresten :

1. Het arrest nr. 73/93 uitgesproken op 21 oktober 1993, in zake de prejudiciële vraag gesteld door de Raad van State bij arrest van 25 november 1992 in zake de VZW « Association des femmes au foyer » tegen de Belgische Staat en het beroep tot vernietiging van artikel 41, 1°, van de wet van 28 juli 1992 houdende fiscale en financiële bepalingen, ingesteld door de VZW « Association des femmes au foyer » (rolnummers 494 en 517);

2. L'arrêt n° 74/93 rendu le 21 octobre 1993 en cause du recours en annulation des articles 103 à 107 de la loi du 26 juin 1992 portant des dispositions sociales et diverses introduit par l'ASBL Union générale belge du nettoyage (UGBN) (numéro du rôle 500).

2. Het arrest nr. 74/93 uitgesproken op 21 oktober 1993 in zake het beroep tot vernietiging van de artikelen 103 tot en met 107 van de wet van 26 juni 1992 houdende sociale en diverse bepalingen, ingesteld door de VZW Algemene Belgische Schoonmaak Unie (ABSU) (rolnummer 500).

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

*Dépenses en marge du budget
Uitgaven buiten de begroting*

M. le Président. — En application de l'article 44 des lois coordonnées sur la comptabilité de l'Etat, le Premier ministre a donné connaissance au Sénat, par dépêche du 25 octobre 1993, de la délibération n° 3126 prise par le Conseil des ministres et relative à des dépenses faites en marge du budget.

Overeenkomstig artikel 44 van de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit, heeft de Eerste minister, bij dienstbrief van 25 oktober 1993, aan de Senaat kennis gegeven van de beraadslaging nr. 3126 door de Ministerraad getroffen betreffende uitgaven gedaan buiten de begroting.

— Renvoi à la commission des Finances.

Verwezen naar de commissie voor de Financien.

M. le Président. — Il est donné acte de cette communication au Premier ministre.

Van deze mededeling wordt aan de Eerste minister akte gegeven.

Accord de Schengen — Akkoord van Schengen

M. le Président. — Conformément à l'article 2, alinéa 1er, 1°, de la loi du 18 mars 1993 portant approbation de la convention d'application de l'Accord de Schengen du 14 juin 1985, le ministre du Commerce extérieur et des Affaires européennes a transmis au Sénat, par lettre du 14 octobre 1993, l'ordre du jour de la première réunion du comité exécutif instauré par l'article 131 de la convention précitée, qui s'est tenue à Paris le 18 octobre 1993.

Overeenkomstig artikel 2, eerste lid, 1°, van de wet van 18 maart 1993 houdende goedkeuring van de overeenkomst ter uitvoering van het Akkoord van Schengen van 14 juni 1985, heeft de minister van Buitenlandse Handel en van Europese Zaken, bij brief van 14 oktober 1993, aan de Senaat overgezonden, de agenda van de eerste vergadering van het uitvoerend comité, ingesteld bij artikel 131 van de genoemde overeenkomst, die gehouden werd te Parijs op 18 oktober 1993.

— Renvoi au Comité d'avis chargé des Questions européennes.

Verwezen naar het Adviescomité voor Europese Aangelegenheden.

*Loi sur le secteur public du crédit**Wet op de openbare kredietsector*

M. le Président. — En application de l'article 101, § 4, deuxième alinéa, de la loi du 22 juillet 1993 portant des dispositions fiscales et financières, le ministre des Finances a transmis au Sénat, par lettre du 22 octobre 1993, une copie de l'arrêté royal du 29 septembre 1993 modifiant la loi du 17 juin 1991 portant organisation du secteur public du crédit et harmonisation du contrôle et des conditions de fonctionnement des établissements de crédit.

Met toepassing van artikel 101, § 4, tweede lid, van de wet van 22 juli 1993 houdende fiscale en financiële bepalingen heeft de minister van Financiën, bij brief van 22 oktober 1993, aan de Senaat een afschrift overgezonden van het koninklijk besluit van 29 september 1993 tot wijziging van de wet van 17 juni 1991 tot organisatie van de openbare kredietsector en harmonisering van de controle en de werkingsvoorwaarden van de kredietinstellingen.

— Renvoi à la commission des Finances.

Verwezen naar de commissie voor de Financien.

COMPOSITION DE COMMISSIONS

Modification

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES

Wijziging

M. le Président. — Le Bureau est saisi de demandes tendant à modifier la composition de certaines commissions :

1° A la commission de l'Intérieur :

M. Snappe remplacerait Mme Nélis et M. Lozie remplacerait Mme Buyle comme membres suppléants.

Bij het Bureau zijn voorstellen ingediend tot wijziging van de samenstelling van sommige commissies :

1° In de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden :

Zou de heer Snappe mevrouw Nélis en zou de heer Lozie mevrouw Buyle als plaatsvervangend lid vervangen.

2° A la commission des Relations extérieures :

M. De Boeck deviendrait membre suppléant.

2° In de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen:

Zou de heer De Boeck plaatsvervangend lid worden.

3° A la commission du Commerce extérieur:

M. Dierickx remplacerait M. Lozie comme membre effectif et M. Lozie remplacerait M. Cuyvers comme membre suppléant.

3° In de commissie voor de Buitenlandse Handel:

Zou de heer Dierickx de heer Lozie als effectief lid vervangen en zou de heer Lozie de heer Cuyvers als plaatsvervangend lid vervangen.

4° A la commission de l'Infrastructure:

M. Bougard remplacerait M. Dufour et M. Cuyvers remplacerait M. Tavernier comme membres suppléants.

4° In de commissie voor de Infrastructuur:

Zou de heer Bougard de heer Dufour en zou de heer Cuyvers de heer Tavernier als plaatsvervangend lid vervangen.

5° A la commission de la Coopération au Développement:

M. Benker remplacerait M. Snappe et M. Ulburghs remplacerait Mme Buyle comme membres effectifs;

M. Snappe remplacerait M. Benker et Mme Buyle remplacerait M. Ulburghs comme membres suppléants.

5° In de commissie voor de Ontwikkelingssamenwerking:

Zou de heer Benker de heer Snappe en zou de heer Ulburghs mevrouw Buyle als effectief lid vervangen;

Zou de heer Snappe de heer Benker en zou mevrouw Buyle de heer Ulburghs als plaatsvervangend lid vervangen.

6° A la commission des Affaires sociales:

Mme Buyle remplacerait M. Ulburghs comme membre effectif et M. Ulburghs remplacerait Mme Buyle comme membre suppléant.

6° In de commissie voor de Sociale Aangelegenheden:

Zou mevrouw Buyle de heer Ulburghs als effectief lid vervangen en zou de heer Ulburghs mevrouw Buyle als plaatsvervangend lid vervangen.

Pas d'opposition?

Geen bezwaar?

Il en sera donc ainsi.

Dan is aldus besloten.

VERZOEKSCHRIFTEN — PETITIONS

De Voorzitter. — Bij verzoekschrift uit Genk vraagt mevrouw Alice Cams dat slachtoffers van een misdrijf niet langer een beroep zouden moeten doen op een advocaat om inzage te krijgen in het strafdossier dat hen aanbelangt.

Par pétition établie à Genk, Mme Alice Cams demande que les victimes d'une infraction ne doivent plus faire appel à un avocat pour prendre connaissance du dossier répressif qui les concerne.

— Verwezen naar de commissie voor de Verzoekschriften.

Renvoi à la commission des Pétitions.

Bij verzoekschrift uit Knokke-Heist, beklaagt de heer Henry Rosy zich over de wijziging die door artikel 4 van de wet van 6 augustus 1993 houdende sociale en diverse bepalingen werd doorgevoerd inzake de statutaire rechten, op het vlak van de verzekering ziekte-invaliditeit, van de gewezen leden van het Openbaar Ambt in Belgisch-Kongo.

Par pétition établie à Knokke-Heist, M. Henry Rosy se plaint de la modification, apportée par l'article 4 de la loi du 6 août 1993 portant des dispositions sociales et diverses, aux droits statutaires des anciens membres de la fonction publique au Congo belge sur le plan du régime de l'assurance maladie-invalidité.

— Verwezen naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

Renvoi à la commission des Affaires sociales.

INTERPELLATIES — INTERPELLATIONS

Verzoeken — Demandes

De Voorzitter. — Het Bureau heeft de volgende interpellatieverzoeken ontvangen:

1. Van de heer Vermeiren tot de Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Overheidsbedrijven over « de luchtverbindingen van en naar België »;

Le Bureau a été saisi des demandes d'interpellation suivantes:

1. De M. Vermeiren au Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Entreprises publiques sur « les liaisons aériennes au départ de la Belgique et à destination de celle-ci »;

2. Van de heer Vermeiren tot de minister van Landsverdediging over « de militaire technische samenwerking met Ruanda »;

2. De M. Vermeiren au ministre de la Défense nationale sur « la coopération technique militaire avec le Rwanda »;

3. Van de heer De Grauwe tot de minister van Financiën over « de mogelijke privatisering van de NIM »;

3. De M. De Grauwe au ministre des Finances sur « la privatisation éventuelle de la SNI »;

4. Van de heer Goovaerts tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken over « de benoemingen in de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel »;

4. De M. Goovaerts au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques sur « les nominations au Tribunal de première instance de Bruxelles »;

5. Van de heer Scharff tot de Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Overheidsbedrijven over « het uitstellen van de moderniseringswerkzaamheden op de lijn Athus-Meuse en de afschaffing van lijn 167 Athus-Mont-Saint-Martin sedert 26 september 1993 »;

5. De M. Scharff au Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Entreprises publiques sur « le report des travaux de modernisation de la ligne Athus-Meuse et sur la fermeture de la ligne 167 Athus-Mont-Saint-Martin depuis le 26 septembre 1993 »;

6. Van de heer Daras tot de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken over « de wijziging van de verlofregeling voor het overheidspersoneel van de federale Staat »;

6. De M. Daras au ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur « les modifications de la réglementation des congés des fonctionnaires de la fonction publique de l'Etat fédéral »;

7. Van de heer Van Belle tot de minister van de Kleine en Middelgrote Ondernemingen en Landbouw over « de KMO-initiatieven in het kader van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Gemeenschap »;

7. De M. Van Belle au ministre des Petites et Moyennes Entreprises et de l'Agriculture sur « les initiatives concernant les petites et moyennes entreprises, qui s'inscrivent dans le cadre de la présidence belge de la Communauté européenne »;

8. Van de heer de Donnée tot de Eerste minister over « de door de Regering gehanteerde methodes met het oog op de concrete invulling van een sociaal pact »;

8. De M. de Donnée au Premier ministre sur « les méthodes du Gouvernement en vue d'arriver à la concrétisation d'un pacte social »;

9. Van de heer Verreycken tot de Eerste minister over « de betrokkenheid van de Gemeenschappen bij elk sociaal overleg dat hun beleidsruimte kan hypothekeren »;

9. De M. Verreycken au Premier ministre sur « l'association des Communautés à toute concertation sociale susceptible d'hypothéquer leur marge d'action politique »;

10. Van de heer Hasquin tot de minister van Sociale Zaken over « zijn voornemen om zieken te verplichten zich bij een huisarts te laten inschrijven ».

10. De M. Hasquin au ministre des Affaires sociales sur « ses projets de domiciliation des malades auprès d'un médecin traitant ».

De tweede interpellatie zal vandaag plaatshebben.
De datum van de andere interpellaties wordt later bepaald.
La deuxième interpellation aura lieu cet après-midi.
La date des autres interpellations sera fixée ultérieurement.

SAMENSTELLING VAN EEN POLITIEKE FRACTIE COMPOSITION D'UN GROUPE POLITIQUE

De Voorzitter. — Bij brief van 18 oktober 1993 heeft de heer Valkeniers mij laten weten dat hij niet langer deel uitmaakt van de VU-fractie en dus voortaan als onafhankelijk lid in deze vergadering zal zetelen.

Par lettre du 18 octobre 1993 M. Valkeniers m'a fait savoir qu'il ne fait plus partie du groupe VU du Sénat et que, par conséquent, il siégera dorénavant comme membre indépendant.

— Voor kennisgeving aangenomen.

Pris pour notification.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE VASTSTELLING VAN DE CIVIELE LIJST VOOR DE DUUR VAN DE REGERING VAN KONING ALBERT II, TOT TOEKENNING VAN EEN JAARLIJKSE EN LEVENSLANGE DOTATIE AAN HARE MAJESTEIT KONINGIN FABIOLA EN VAN EEN JAARLIJKSE DOTATIE AAN ZIJNE KONINKLIJKE HOOGHEID PRINS FILIP

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI FIXANT LA LISTE CIVILE POUR LA DUREE DU REGNE DU ROI ALBERT II, L'ATTRIBUTION D'UNE DOTATION ANNUELLE ET VIAGERE A SA MAJESTE LA REINE FABIOLA ET L'ATTRIBUTION D'UNE DOTATION ANNUELLE A SON ALTESSE ROYALE LE PRINCE PHILIPPE

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet houdende vaststelling van de Civiele Lijst voor de duur van de regering van Koning Albert II, tot toekenning van een jaarlijkse en levenslange dotatie aan Hare Majesteit Koningin Fabiola en van een jaarlijkse dotatie aan Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Filip.

Nous abordons l'examen du projet de loi fixant la Liste civile pour la durée du règne du Roi Albert II, l'attribution d'une dotation annuelle et viagère à Sa Majesté la Reine Fabiola et l'attribution d'une dotation annuelle à Son Altesse Royale le Prince Philippe.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Weyts (CVP), rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, het ontwerp van wet houdende vaststelling van de Civiele Lijst voor de duur van de regering van Koning Albert II, tot toekenning van een jaarlijkse en levenslange dotatie aan Hare Majesteit Koningin Fabiola en van een jaarlijkse dotatie aan Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Filip, werd bij de Kamer van volksvertegenwoordigers ingediend op 6 augustus 1993, vóór de eedaflegging van Koning Albert II en dit « voor de duur van de regering van de Koning », zoals bepaald in artikel 77 van de Grondwet.

De bespreking over de omvang van het bedrag vindt dus maar eenmaal plaats. Het leek billijk de Civiele Lijst van Zijne Majesteit Koning Albert II te bepalen op 244 miljoen, waarvan 77 pct. loonlasten zijn; voor Koningin Fabiola werd een jaarlijkse dotatie goedgekeurd van 44 979 854 frank en voor Prins Filip een jaarlijkse dotatie van 13 500 000 frank.

Tijdens de bespreking peilt een lid naar de juiste indexatie-formule voor de Civiele Lijst waarop de minister verwijst naar de artikelen 4 en 5 van het ontwerp.

Een ander lid vraagt of de Regering nagetrokken heeft of de indexering strookt met artikel 77 van de Grondwet. De minister antwoordt dat de indexatie voor het eerst gebeurd is in 1965 onder de regering van Koning Boudewijn.

Een ander lid wijst erop dat er veel mythes bestaan nopens het feit dat de Koninklijke Familie al dan niet belastingen betaalt. Klarheid is hierover wenselijk.

De minister verklaart dat er inderdaad successierechten moeten betaald worden op de nalatenschappen. De Koninklijke Familie betaalt alleen geen inkomstenbelastingen op de Civiele Lijst. Op andere inkomsten in het privé-domein betaalt zij wel belastingen zoals bijvoorbeeld roerende en onroerende voorheffing.

De artikelen 1 tot en met 7 worden aangenomen met 14 stemmen, bij 1 onthouding en het wetsontwerp in zijn geheel wordt met dezelfde meerderheid aangenomen.

Het verslag is goedgekeurd bij eenparigheid van de 14 aanwezige leden.

Van deze gelegenheid wil ik graag gebruik maken om duidelijk te maken dat de Christelijke Volkspartij trouw blijft aan haar opvattingen nopens de monarchie en de Koning.

Onder geen enkel beding zal de CVP dulden dat de rol van de Koning in de toekomst zou worden teruggebracht tot een louter protocolaire functie.

Naar aanleiding van de mini-Koningskwesie, onmiddellijk na de stemming over de nieuwe abortuswetgeving, hebben wij onomwonden en zeer duidelijk verklaard dat wij niet zullen aanvaarden dat de Koninklijke Functie tot een symbolisch optreden zou worden gedegradeerd.

De VLD pleitte het afgelopen weekend voor een rechtstreekse verkiezing van de Eerste minister, waardoor de rol van de Koning bij de vorming van een nieuwe Regering zonder betekenis zou worden. Tegen een dergelijke evolutie verzet de CVP zich op de meest nadrukkelijke wijze en een evolutie in die richting zal door haar steeds even hardnekkig worden bestreden als de idee van een presidentieel-republikeins regime.

Men weze gewaarschuwd! (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Tavernier.

De heer Tavernier (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, ik maak mijn beschouwingen bij dit ontwerp van wet liever vandaag in de algemene bespreking — omdat wij over meer tijd beschikken — dan morgen bij de stemming. De meerderheid van de Agalev-Ecolo fractie zal « ja » stemmen en enkele leden zullen zich onthouden.

Nog meer dan enkele weken geleden, toen dit ontwerp van wet werd besproken en goedgekeurd in de Kamer, rijzen vandaag vragen bij de verhoging van de dotatie van het Koningshuis. Op een ogenblik dat het steeds duidelijker wordt dat van een groot gedeelte van de bevolking inspanningen zullen worden gevraagd, zouden ook de machthebbers, en vooral de Koning, hun deel moeten bijdragen. Een verhoging van de dotatie is vandaag dan ook niet opportuun, noch rechtvaardig.

Mijn tweede argument is nog fundamenteeler. In de memorie van toelichting lees ik dat de Civiele Lijst geenszins een liberaliteit is ten gunste van de Koning, noch een vergoeding voor het uitoefenen van zijn functie, doch de Koning toelaat zijn grondwettelijke taken te vervullen.

Bij de zogeheten mini-Koningskwesie van april 1990 stonden de grondwettelijke functie en de grondwettelijke taken van de Koning en van het Koningshuis ter discussie. Hoewel ik toen geen lid was van het Parlement, meen ik te weten dat op dat ogenblik nagenoeg alle partijen, ook de CVP, zich akkoord hadden verklaard om te discussiëren over de grondwettelijke taken van de Koning. Over de partijgrenzen heen was men het erover eens dat de moeilijkheden die waren ontstaan als gevolg van het gewetensprobleem van de Koning, in de toekomst moesten worden vermeden.

Anderen gingen verder en stelden vragen bij het democratisch karakter van de monarchie als dusdanig.

Iedereen verbond zich tot een discussie over de grond van deze zaak, maar deze had nooit plaats, waarschijnlijk — en dat geldt ook voor ons — omdat er telkens wel andere en meer belangrijke prioriteiten waren.

Agalev-Ecolo ligt niet wakker van instituties. Voor ons is belangrijk dat ons politiek bestel een zekere stabiliteit heeft en werkt. Op bepaalde ogenblikken echter worden wij geconfronteerd met het « niet-werken » van het systeem, vaak als gevolg van het niet-aanpakken van problemen die men nochtans wel zou kunnen oplossen.

Na de emotionele reactie van de bevolking op het overlijden van Koning Boudewijn, waarbij wij ons gedeeltelijk aansluiten, en met alle respect dat we hadden voor de Koning, is het vandaag misschien ook niet het gepaste ogenblik om te discussiëren over de rol van de Koning.

Die discussie ten gronde moet toch eens op een sereen moment worden gevoerd, zo niet zullen wij later de rekening gepresenteerd krijgen en zullen er moeilijkheden rijzen. Gelet op de twee argumenten die ik heb aangehaald, is het vandaag dus niet het moment om een belangrijke verhoging van de dotatie voor te stellen. De Agalev-Ecolofractie zal morgen dan ook een verdeelde stemming uitbrengen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Loones.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de Voorzitter, zoals in de Kamer zal ook in de Senaat de Volksuniefractie zich bij de stemming over dit ontwerp onthouden en dit om volgende redenen.

Ten eerste is er een budgettaire reden. Een stijging van de dotatie met 30 miljoen ten opzichte van de dotatie aan de vorige Koning lijkt ons onverantwoord in een periode van negatieve groei en inleveringstrauma's.

Ten tweede is er de algemene houding van de Volksunie tegenover het instituut van de vorstenhuizen. Erfelijke monarchieën passen niet in onze staatkundige visie, die wij op onze recente congressen in Wachtebeke en Leuven nog hebben bevestigd. De Volksunie gelooft in een vergaand geïntegreerd federaal Europa van volkeren en regio's, dat bestuurd wordt door een Europese regering die samengesteld is uit en gecontroleerd wordt door een Europees parlement met volle bevoegdheid. In een dergelijk Europa hebben sterke vorstenhuizen of sterke presidentiële regimes geen plaats.

Op het VLD-congres van vorige zondag sprak men in dat verband van een louter protocolaire functie van de vorst. Wij hebben echter akte genomen van de verklaring van de CVP-voorzitter, die zich hiertegen op emotionele wijze met klem verzette. Wij zijn dus gewaarschuwd. Wat men ook moge beweren, het water tussen onze twee partijen blijft diep.

Ten derde is er onze houding tegenover het Belgisch Vorstenhuis in het bijzonder. De Volksunie heeft steeds een afstandelijke en correcte houding tegenover de Belgische monarchie aangenomen. Nochtans moet men vaststellen dat dat Belgisch Vorstenhuis vreemd is aan de Vlaamsnationale strijd die onze strijd is, en zelfs tegenstander is geweest van de strijd voor een Vlaamse identiteit en zelfstandigheid.

Ten vierde hebben wij vragen over de politieke en maatschappelijke verantwoording van het dotatiesysteem. De Regering heeft bij de bespreking van het ontwerp in de Kamer verwezen naar de bepalingen inzake de rol van de monarchie uit het Sint-Michielsakkoord. Ons algemeen standpunt over dit akkoord is genoegzaam gekend. Dat akkoord is voor ons geen eindpunt. Het is weliswaar een belangrijke stap, maar verdere evoluties zullen niet lang op zich laten wachten. Wij hebben ook vragen over de rol van het uitgebreide secretariaat. Zo lezen wij in de pers dat ook Koningin Fabiola zes medewerkers voor een secretariaat krijgt. Creëert men hierdoor geen te hoge en ongerechtvaardigde verwachtingen bij de burgers, die dit secretariaat zouden kunnen

beschouwen als een soort koninklijk dienstbetoon en dat in een periode dat het maatschappelijk dienstbetoon van de democratisch gekozen vertegenwoordigers van het volk als verfoeilijk wordt omschreven?

En ik besluit. De Volksunie betoont tegenover de dynastie de achting die zij verschuldigd is. Zij vindt echter dat rond de dynastie geen taboe's mogen bestaan. Om daaraan uitdrukking te geven zal de Volksunie zich bij de stemming over dit ontwerp onthouden.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, ook het Vlaams Blok heeft bij deze Civiele Lijst enkele bedenkingen. De nostalgisch-royalistische geloofsbelijdenis van de CVP maakt op mij geen indruk. Integendeel, ik tel momenteel voor twee, want ik ben een gewaarschuwd man. Ik ben een republikein en mijn toekomstgerichte republikeinse overtuiging zet mij aan tot twijfel over het principe van staatsmanskunst door overerving. Niemand erft alle capaciteiten van zijn ouders en niemand beheerst een materie of heeft vaardigheden omdat ook zijn broer deze vaardigheden bezat. Het zou dan veel eenvoudiger zijn om alle verkiesingen voor de Senaat meteen af te schaffen en onze zonen, broers of neven, automatisch voor opvolging in aanmerking te laten komen.

Mijnheer de Voorzitter, ik zal deze bedenkingen niet verder uitspinnen omdat ik de Civiele Lijst niet als kapstok wil gebruiken om een republikeinse denkrichting ten gronde uit te spitten.

Mijn republikeinse denkrichting wordt echter gevoed door het feit dat ik als nationalist heb vastgesteld dat het Hof nooit het Hof van de Vlamingen wilde of wil zijn. Ik ga hier verder dan de woordvoerder van de Volksunie. Zelfs het louter bekijken van de Civiele Lijst doet reeds wenkbrauwen fronsen. De lijst werd goedgekeurd de voorbije zomer in de sfeer van opgeklopt hoerapatriottisme die hier toen heerste, in een periode waarin de vernuchtheid van de bevolking aan het « belangeloze » vorstenhuis nog niet werd vertroebeld door doemberichten over het dreigende bankroet van de NV België, waarbij NV in mijn geest staat voor « nadelig voor Vlaanderen ». Ik vraag me af of de minister van Begroting vandaag dezelfde monsterverhogingen voor de Civiele Lijst door de mazen van zijn controle zou laten glijpen.

Het wetsontwerp stelt de Civiele Lijst vast op 303,5 miljoen frank jaarlijks, niet enkel geïndexeerd maar ook aanpasbaar aan de evolutie van de lonen van staatsambtenaren. Uitgezonderd het verwarmingsextraatje waarvan het bedrag niet wordt bepaald, vermeldt de begroting 1994 nu reeds 323,1 miljoen in plaats van 303,5 miljoen waarvoor de goedkeuring van de Senaat wordt gevraagd. Dat is een indexaanpassing om « u » tegen te zeggen.

Mijnheer de minister, hierbij past zeker de vraag of sommige leden van de Koninklijke Familie ook nog een wedde ontvangen uit hoofde van hun militaire graden. Indien het miljoenenzware zakgeld van gekroonden hiermee nog wordt aandedikt, wil ik daarvan graag het juiste bedrag kennen om de loutere representatievergoeding bij de Civile Lijst te kunnen tellen, teneinde volledige klaarheid te scheppen.

In een tijd van turbulenties rond bezuinigingspacten, in een tijd waarin een Regering wanhopig op zoek gaat naar nieuwe inkomsten, desnoods zelfs via een wijziging van de kinderbijslagen, bij de ouders die voor hun kinderen een leefbare toekomst voorbereiden, in een tijd waarin elke federale loyaliteit wordt opzijgeschoven om toch maar de miljardentransfers niet te moeten afbouwen, in een tijd waarin iedereen spreekt over de noodzaak tot het aftoppen van hoge inkomens is het onbetamelijk dat belastingmiljoenen worden weggeschonken aan wie het niet nodig heeft.

Terwijl luidop wordt gedacht aan indexsprongen en loonsbeviëzing wordt hier een nadrukkelijke indexkoppeling en een dotatieverhoging van maar liefst 25 pct. goedgekeurd, want vorig jaar bedroeg de dotatie 260 miljoen, terwijl ze dit jaar 323,1 miljoen bedraagt, dus 25 pct. meer. Nadat de Koninklijke Familie

met een lid verminderde, wat mij bedroeft, gelet op mijn respect dat ik reeds meermaals heb uitgedrukt voor de mens Boudewijn, wordt de dotatie dus op een onbetamelijke wijze verhoogd.

Als de machtelozen instemming met een loonstop als het ware wordt opgedrongen, dan moet deze instemming eerst en vooral worden gevraagd van de machtigen. Zij mogen zich allerminst verheven voelen boven de gewone burger die aan een buikriemoperatie zal worden onderworpen.

Vermits deze hooghartige miskenning van het algemeen belang onaanvaardbaar is voor het Vlaams Blok kan ik nu reeds aankondigen dat wij niet verdeeld zullen stemmen, ons evenmin vaag zullen onthouden, maar tegen de Civiele Lijst zullen stemmen. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Desmedt.

M. Desmedt (FDF). — Monsieur le Président, au début de chaque règne, le Parlement est appelé à voter le projet fixant la Liste civile attribuée au chef de l'État. Il est surprenant de constater qu'un véritable débat ne s'instaure pas à cette occasion: aujourd'hui, les seuls intervenants appartiennent à des partis marginaux — au sens premier du terme — et non aux trois familles traditionnelles. Cela signifie qu'on ne désire pas vraiment ouvrir un débat à ce sujet.

J'estime, à titre personnel, que la monarchie constitutionnelle est indispensable en Belgique et que l'évolution actuelle du pays vers un fédéralisme de plus en plus poussé la justifie de manière évidente. Je ne vois pas très bien quelle autre possibilité pourrait s'offrir à nous.

Cependant, je m'abstiendrai lors du vote de ce projet, et cela pour un double motif, d'ailleurs évoqué tout à l'heure par M. Tavernier.

Tout d'abord, la Liste civile augmente de quelque 15 p.c. par rapport à celle attribuée au prédécesseur du Roi actuel. Au moment où, dans le cadre du Pacte social et des difficultés que nous connaissons, il est sans arrêt question de restreindre les droits des citoyens, une telle décision me semble tout à fait inopportune. Il aurait été beaucoup plus sage de s'en tenir au montant fixé pour le Roi précédent.

J'en viens au second motif d'abstention. En 1990, après la brève crise institutionnelle résultant de la décision du Roi Baudouin de ne pas signer la loi sur l'interruption volontaire de grossesse, tout le monde — y compris le Gouvernement de l'époque — avait déclaré qu'il convenait d'examiner sérieusement le problème des prérogatives royales, de façon à éviter la répétition de pareils incidents. Aujourd'hui, il n'est plus question de ce débat, pourtant utile et nécessaire. Or, le début d'un nouveau règne constituait l'occasion idéale pour aborder cette discussion.

En résumé, d'une part, je ne puis approuver l'augmentation sensible de la Liste civile et, d'autre part, je regrette qu'aucun débat de fond ne soit entamé en ce qui concerne les prérogatives constitutionnelles du Roi. Je m'abstiendrai lors du vote pour ce double motif.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bepreken wij de artikelen van het ontwerp van wet.

L'article premier est ainsi rédigé:

Article 1er. La Liste civile est fixée à deux cent quarante-quatre millions de francs (244 000 000 de francs), pour la durée du règne de Sa Majesté Albert II.

La Liste civile est payable par trimestre et par anticipation selon les dispositions de cette loi.

Artikel 1. De Civiele Lijst voor de duur van de regering van Zijne Majesteit Koning Albert II wordt vastgesteld op tweehonderdvierenvertig miljoen frank (244 000 000 frank).

De Civiele Lijst wordt betaald per trimester en vóór vervallen termijn overeenkomstig de bepalingen van deze wet.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. A partir du 1er août 1993, il est accordé, à charge du Trésor public, une dotation annuelle et viagère de quarante-cinq millions de francs (45 000 000 de francs) à Sa Majesté la Reine Fabiola.

Cette dotation est payable par trimestre et par anticipation selon les dispositions de cette loi.

Art. 2. Met ingang van 1 augustus 1993 wordt er ten laste van de Schatkist van het rijk een jaarlijkse en levenslange dotatie van vijfenveertig miljoen frank (45 000 000 frank) toegekend aan Hare Majesteit Koningin Fabiola.

Deze dotatie wordt betaald per trimester en vóór vervallen termijn overeenkomstig de bepalingen van deze wet.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. A partir du 1er août 1993, il est accordé, à charge du Trésor public, une dotation annuelle de treize millions cinq cent mille francs (13 500 000 francs) à Son Altesse Royale le Prince Philippe.

Cette dotation est payable par trimestre et par anticipation selon les dispositions de cette loi.

Art. 3. Met ingang van 1 augustus 1993 wordt er ten laste van De Schatkist van het rijk een jaarlijkse dotatie van dertien miljoen vijfhonderdduizend frank (13 500 000 frank) toegekend aan Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Filip.

Deze dotatie wordt betaald per trimester en vóór vervallen termijn overeenkomstig de bepalingen van deze wet.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. Le montant fixé à l'article 1er ainsi que les montants alloués aux articles 2 et 3 sont liés au pouvoir d'achat au 1er août 1993, c'est-à-dire à l'indice 116,08 des prix à la consommation du mois de juillet 1993.

Ces montants sont adaptés à l'évolution de l'indice des prix à la consommation lors du dépassement d'un des indices-pivots.

Par « indices-pivots », il faut entendre les nombres appartenant à une série dont le premier est 116,08 et dont chacun des suivants est obtenu en multipliant le précédent par 1,02.

Pour le calcul de chacun des indices-pivots, les fractions de centième de point sont arrondies au centième supérieur ou négligées, selon qu'elles atteignent ou non 50 p.c. d'un centième.

L'indexation du montant fixé à l'article 1er en tenant compte de la revalorisation mentionnée à l'article 5, et l'indexation des montants attribués aux articles 2 et 3, ont lieu par trimestre à partir du mois dont l'indice des prix à la consommation dépasse un indice-pivot.

Art. 4. Het in artikel 1 vastgesteld bedrag en de in de artikelen 2 en 3 toegestane bedragen zijn gekoppeld aan de koopkracht op 1 augustus 1993 die overeenstemt met het indexcijfer 116,08 der consumptieprijzen van de maand juli 1993.

Deze bedragen worden aangepast aan de evolutie van het indexcijfer der consumptieprijzen bij overschrijding van een van de spilindexen.

Onder « spilindexen » dient te worden verstaan, de getallen behorend tot een reeks waarvan het eerste 116,08 is en elk van de volgende bekomen wordt door het voorgaande te vermenigvuldigen met 1,02.

Voor de berekening van elke spilindex worden de delen van honderdsten van een punt afgerond op het naasthogere honderdste of verwaarloosd, naargelang zij al dan niet 50 pct. van een honderdste bereiken.

De indexering van het in artikel 1 vastgesteld bedrag, rekening houdend met de herwaardering bedoeld in artikel 5, en de indexering van de in de artikelen 2 en 3 toegekende bedragen, gebeurt

met ingang van het kalenderkwartaal dat volgt op de maand waarvan het indexcijfer der consumptieprijsen een spilindex overschrijdt.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 5. Le montant fixé à l'article 1er est revalorisé tous les trois ans à partir de 1994 sur base de l'évolution des traitements réels des services d'administration générale de l'Etat fédéral et des augmentations de cotisations patronales à la sécurité sociale.

Art. 5. Het in artikel 1 vastgesteld bedrag wordt met ingang van 1994 driejaarlijks geherwaardeerd op grond van de evolutie van de reële lonen van de diensten van algemeen bestuur van de Federale Staat en van de toename van de werkgeversbijdragen inzake sociale zekerheid.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 6. Les habitations royales sont mises à la disposition du Roi, à charge par la Liste civile de pourvoir à leur entretien intérieur et à leur ameublement. Le combustible nécessaire au chauffage du palais de Bruxelles sera fourni par l'Etat fédéral.

Art. 6. De koninklijke woningen worden ter beschikking gesteld van de Koning, onder beding dat door middel van de Civiele Lijst in het inwendig onderhoud en de meubilering ervan zal worden voorzien. De brandstof nodig voor de verwarming van het paleis te Brussel zal door de Federale Staat worden geleverd.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 7. La loi du 16 juillet 1959 relative à la dotation annuelle de Son Altesse Royale le Prince Albert, Prince de Liège, Prince de Belgique, et la loi du 26 janvier 1965 portant liaison à l'indice des prix à la consommation de la Liste civile et de la dotation de Son Altesse Royale le Prince Albert sont abrogées.

Le point 3 de l'article 1er de la loi du 2 août 1971 organisant un régime de liaison à l'indice des prix à la consommation des traitements, salaires, pensions, allocations et subvention, à charge du Trésor public, de certaines prestations sociales, des limites de rémunération à prendre en considération pour le calcul de certaines cotisations de sécurité sociale aux travailleurs indépendants, est supprimé.

Art. 7. De wet van 16 juli 1959 ter verlening van een jaarlijkse dotatie aan Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Albert, Prins van Luik, Prins van België, en de wet van 26 januari 1965 tot binding van de Civiele Lijst en van de dotatie aan Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Albert aan het indexcijfer der consumptieprijsen, worden opgeheven.

Punt 3 van artikel 1 van de wet van 2 augustus 1971 houdende inrichting van een stelsel waarbij de wedden, lonen, pensioenen, toelagen en tegemoetkomingen ten laste van de Openbare Schatkist, sommige sociale uitkeringen, de bezoldigingsgrenzen waarmee rekening dient gehouden bij de berekening van sommige bijdragen van de sociale zekerheid der arbeiders, alsmede de verplichtingen op sociaal gebied opgelegd aan de zelfstandigen, aan het indexcijfer van de consumptieprijsen worden gekoppeld, wordt opgeheven.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE ALGEMENE UITGAVENBEGROTING VAN HET BEGROTINGSJAAR 1992

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET GENERAL DES DEPENSES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1992

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van het ontwerp van wet houdende aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting van 1992.

Nous abordons l'examen du projet de loi ajustant le budget général des Dépenses de l'année budgétaire 1992.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Timmermans (SP), rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, dit wetsontwerp bevat twee onderdelen: ten eerste, de regularisatie van twee beslissingen van de Ministerraad betreffende de brand en de herstellingswerken in het militair hospitaal van Neder-over-Heembeek voor een bedrag van 209 miljoen frank en betreffende het sturen van een transporteenheid naar Bosnië-Herzegovina, waarvan de kostprijs 41,1 miljoen frank belooft; ten tweede, de interne verschuiving binnen de begroting van Landsverdediging. Er werden voor 71,5 miljoen frank meer uitgaven gerealiseerd in volgende posten: voor manoeuvreschade 36,5 miljoen frank, voor een beroep gedaan op burgergeneesheren 27 miljoen frank en voor medische hulp bij humanitaire acties 8 miljoen frank. Deze meer-uitgaven werden gecompenseerd door minder-uitgaven: de herziening van Reforbel voor 39,6 miljoen frank, het schrappen van zekere NAVO-werken voor 6,9 miljoen frank en de vermindering van de vergoeding aan vervoermaatschappijen voor 25 miljoen frank.

Bij de bespreking werd bij deze verminderingen toelichting gevraagd.

Inzake de vergoeding betaald aan de NMBS lichtte de minister toe dat bepaalde lijnen uitsluitend voor militaire en strategische doeleinden worden gebruikt en dat daarom aan de NMBS een overeengekomen vergoeding voor onderhoudskosten wordt betaald. Sinds enige tijd worden er minder lijnen gebruikt en onderhouden.

Over de toekomst van het militair hospitaal van Neder-over-Heembeek en de medische dienst is op het ogenblik een externe audit lopende.

De commissarissen kregen een uitvoerige nota over de financiering van de lopende humanitaire operaties.

De vergoeding voor manoeuvreschade heeft te maken met schadeloosstellingen na gerechtelijke uitspraak.

In antwoord op verschillende vragen daaromtrent behandelde de minister tenslotte ook een reeks maatregelen uit het herstructureringsplan. Hij had het over volgende punten: het bouwproject voor een kazerne te Ath; het verwerpen van de afvloeiingen in de zeemacht en het behoud van de school voor mijnenvegers te Oostende; de studie van de heer Poucet van de KUL, die wel interessante ideeën oplevert, maar niet onmiddellijk toepasselijk is voor de vermindering van het budget van Landsverdediging; de totaal ongegronde bewering dat een boete wordt ingevoerd voor kandidaat-militairen die hun opleiding niet met vrucht hebben beëindigd; de medewerking van Landsverdediging bij de verwerking van de dossiers van asielzoekers, die de minister niet vanzelfsprekend mogelijk acht.

De artikelen 1 en 2, evenals het ontwerp van wet in zijn geheel werden met 7 tegen 5 stemmen aangenomen. (Applaus.)

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt is de algemene beraadslaging gesloten en bespreken wij de artikelen van het ontwerp van wet.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Personne ne demandant la parole dans la discussion des articles du tableau, je les mets aux voix.

Daar niemand het woord vraagt in de bespreking van de artikelen van de tabel, breng ik deze in stemming.

— Ces articles sont successivement mis aux voix et adoptés. (Voir documents n°s 829-1 et 2, session 1992-1993, du Sénat de Belgique et documents n°s 838-1 et 2, session 1992-1993 de la Chambre des représentants de Belgique.)

Deze artikelen worden achtereenvolgens in stemming gebracht en aangenomen. (Zie stukken nrs. 829-1 en 2, zitting 1992-1993 van de Belgische Senaat en stukken nrs. 838-1 en 2, zitting 1992-1993, van de Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers.)

De Voorzitter. — De artikelen van het ontwerp van wet luiden:

Artikel 1. De kredieten ingeschreven in de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 1992 worden aangepast overeenkomstig de bedragen vermeld in de bij deze wet gevoegde tabel met de kredieten per programma.

Article 1er. Les crédits inscrits au budget général des Dépenses pour l'année budgétaire 1992 sont ajustés conformément aux montants figurant au tableau des crédits par programmes, annexé à la présente loi.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

Art. 2. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE ALGEMENE UITGAVENBEGROTING VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1993 — SECTIE 16 «LANDSVERDEDIGING»

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET GENERAL DES DEPENSES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1993 — SECTION 16 «DEFENSE NATIONALE»

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van het ontwerp van wet houdende aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 1993 — Sectie 16 «Landsverdediging».

Nous abordons l'examen du projet de loi ajustant le budget général des Dépenses de l'année budgétaire 1993 — Section 16 «Défense nationale».

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Timmermans (SP), rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, de goedkeuring van het Parlement wordt gevraagd voor de 9 993 miljoen vastleggingskredieten die de Ministerraad in zijn vergadering van 23 juli 1993 heeft toegestaan ten einde een productiecontract Mid Life Update van 48 F-16-vliegtuigen te sluiten met de regering van de Verenigde Staten.

De opmerking van het Rekenhof dat de Regering de nodige kredieten had kunnen opnemen in de aanpassing van de begroting 1993, ingediend op 30 april, werd door de minister weerlegd. Hij zegde dat het onmogelijk was deze kredieten op te nemen omdat op dat ogenblik nog niet alle beslissingselementen waren bepaald.

Bij de bespreking geeft de minister volgende verduidelijkingen.

Ten eerste zijn de firma's Sonaca, Sabca en Fabrysis betrokken bij het Mid Life Update F-16-programma.

Ten tweede is het aantal vliegtuigen reeds spectaculair verminderd, namelijk van 130 tot 72, en moeten wij daarenboven NAVO-verplichtingen nakomen.

Ten derde is het bedrag van 9,9 miljard een vastleggingskrediet en geen concrete betaling. Het heeft bijgevolg niets te maken met onze rekening in de Verenigde Staten, bedoeld om de concrete betalingen te verminderen.

De artikelen 1 en 2, alsmede het ontwerp van wet in zijn geheel, worden aangenomen met 7 tegen 5 stemmen. (*Applaus.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Daar niemand meer het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten en bespreken wij de artikelen van het ontwerp van wet.

Artikel 1 luidt:

Artikel 1. De vastleggingskredieten geopend in de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 1993 — onder de sectie «ministerie van Landsverdediging» en de afdeling «Krijgsmacht» — voor het programma 16.50.2, luidend «Vernieuwing van de uitrusting en infrastructuur», worden verhoogd met 9 993 miljoen frank.

Article 1er. Les crédits d'engagement ouverts au budget général des Dépenses de l'année budgétaire 1993 — sous la section «ministère de la Défense nationale» et la division «Forces armées» — pour le programme 16.50.2, libellé «Renouvellement de l'équipement et de l'infrastructure», sont majorés de 9 993 millions de francs.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

Art. 2. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE BETREFFENDE DE PROBLEMATIEK VAN DE INHEEMSE VOLKEREN

Beraadslaging

PROPOSITION DE RESOLUTION CONCERNANT LA PROBLEMATIQUE DES PEUPLES INDIGENES

Discussion

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het voorstel van resolutie betreffende de problematiek van de inheemse volkeren.

Nous abordons l'examen de la proposition de résolution concernant la problématique des peuples indigènes.

De beraadslaging is geopend.

La discussion est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Timmermans (SP), rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, 1993 werd door de Verenigde Naties uitgeroepen tot het jaar van de inheemse volkeren. Een werkgroep van de mensenrechtencommissie van de Verenigde Naties stelt, in samenwerking met de inheemse volkeren, een ontwerp van verklaring op over hun rechten. Deze zou eind 1993 moeten worden goedgekeurd.

De inheemse volkeren vertegenwoordigen tussen 200 en 300 miljoen mensen of 4 pct. van de wereldbevolking. Typische gemeenschappelijke kenmerken zijn, ongeacht de oorsprong van het volk: hun specifiek gemeenschapsleven; de verloederding van het leefmilieu, nefast voor hun levenswijze, en het verdwijnen van hun traditionele middelen van bestaan; een lagere levensverwachting; een andere taal, cultuur en een andere godsdienst, verbonden aan een bepaald grondgebied, waar het volk is onderworpen aan een dominante cultuur en samenleving; slachtoffer van een politiek van gedwongen assimilatie; een andere wereldvisie, gebaseerd op een niet-materialistische beheersing van de aarde en de natuurlijke hulpbronnen. Zij wensen een andere ontwikkeling dan die voorgesteld door de dominante samenleving.

De hoofdindieners van het voorstel, de heer Bougard, stelt vast dat sedert de kolonisatieperiode de inheemse territoria het toneel zijn van gewelddaden, onder meer het uitmoorden van de inheemse bevolking en dat de verschillende regeringen een politiek voeren van kolonisatie van niet-ontsloten gebieden.

De vertegenwoordigers van de inheemse bevolking eisen vooral respect voor de eigen cultuur en de eigen taal en het recht om het grondgebied waar zij leven naar eigen goeddunken tot economische ontwikkeling te brengen. Voor hen heeft de grond niet enkel een materiële vastgoedwaarde, maar ook een spirituele waarde.

Onder invloed van de bewustwordingscampagne via de Verenigde Naties, besteden sommige landen meer aandacht aan de problematiek van de inheemse volkeren.

Voor de visie van de hoofdindieners over deze verschillende landen verwijs ik naar het geschreven verslag, pagina's 3 en 4. De balans is volgens hem niet onverdeeld positief. Hoe er enkele wettigende initiatieven werden genomen blijven de inheemse volkeren doorgaans het slachtoffer van een culturele en fysische genocide. Vandaar volgens hem het belang van een resolutie van het Belgische Parlement.

Vervolgens vraagt een lid zich niet te beperken tot de situatie van Latijns-Amerika. In Australië en Zwart Afrika bestaan gelijkaardige toestanden. Een ontleding van de situaties aldaar leidt zeker tot een meer genuanceerde analyse. De spreker is het eens met de algemene bewoordingen bij het voorstel van resolutie, maar de toelichting bij het voorstel mag niet de indruk geven dat de toestand in Latijns-Amerika representatief is voor de algemene toestand waarin de inheemse volkeren verkeren. In Canada en de Verenigde Staten is hun situatie duidelijk beter, in andere regio's daarentegen is zij veel slechter.

De staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking wijst op het ingewikkelde karakter van de toestand en pleit voor een ruime benadering van de problematiek. Er bestaat een zeer grote verscheidenheid van inheemse volkeren, wat een globalisering van de problematiek op wereldvlak niet mogelijk maakt, doch een intensief en grondig wetenschappelijk onderzoek vergt. België vervult een positieve rol door de steun aan de bijzondere werkgroep opgericht door de Verenigde Naties, de positieve houding bij stemmen en de actieve rol in het kader van de Conferentie van Wenen.

Volgens de staatssecretaris moet men vooral vermijden de inheemse volkeren als nationale minderheden te beschouwen. Het gaat om etnische entiteiten met een eigen cultuur die behouden dient te worden; zij eisen echter geen recht op een eigen Staat.

In het kader van het « Internationaal Jaar van de inheemse bevolkingen » wordt in België een begroting van 2,5 miljoen frank uitgetrokken om, in samenwerking met de betrokkenen, een wetenschappelijk congres voor te bereiden, samen met universiteiten, niet-gouvernementele en internationale organisaties.

Op het vlak van de ontwikkelingssamenwerking is België één van de weinige landen met enige ervaring ten opzichte van inheemse volkeren. De staatssecretaris verwijst hiervoor naar het programma van Bolivia en Ecuador, dat in het kader van de kwijtschelding van een deel van de achterstallige schuld wordt gefinancierd. De regeringen zijn verplicht de tegenwaarde van hun schuld rechtstreeks te besteden aan sociale programma's voor inheemse volkeren. Andere landen volgen.

Tenslotte dient ook te worden vermeld dat na Spanje en Portugal, België tot het zeer belangrijk fonds voor inheemse volkeren in Latijns-Amerika is toegetreden: het Fondo Indígena.

Verscheidene leden bespreken de definitie van « inheems volk ». Zo hebben zij vragen over de zeer oude levenswijze van sommige volkeren, die niet harmonieert met hun omgeving, over volkeren die in verschillende landen leven en over de vraag of nomaden volkeren onder de gekozen definitie vallen. Voor dit alles wordt verwezen naar de werkzaamheden van de werkgroep Inheemse Volkeren, die in de Verenigde Naties is opgericht.

Een document van 23 juni 1992 beschrijft duidelijk alle aspecten van inheemse volkeren. Mits goedkeuring van alle politieke families wordt beslist door een werkgroep een resolutietekst te laten opstellen, die voor alle fracties aanvaardbaar is. Aldus werd rekening gehouden met amendementen van de collega's De Croo, Bougard, Cuyvers en Henneuse, evenals deze van de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking.

Na nog enige lichte wijzigingen werd het voorstel van resolutie tenslotte door de commissie aangenomen met 19 stemmen, bij 1 onthouding.

Na de verschillende overwegingen besluit de resolutie als volgt:

1. Betreurt de schending van de mensenrechten, de discriminatie en het niet-eerbiedigen van hun traditionele culturen, waarvan de inheemse volkeren het slachtoffer zijn;

2. Vraagt de Belgische Regering, nog gedurende haar voorzitterschap van de Europese Gemeenschap, in de bevoegde instellingen van de Europese Gemeenschap het nodige te doen om in passende structuren van vertegenwoordiging te voorzien voor hun contacten met de vertegenwoordigers van organisaties van inheemse volkeren;

3. Roept de Belgische Regering op zich op internationaal vlak aan te sluiten bij de inspanningen die geleverd worden teneinde de verscheidene betrokken regeringen ertoe te brengen het bestaan van inheemse volkeren op hun grondgebied te erkennen en rekening te houden met hun legitieme eisen, meer bepaald wat betreft het teruggeven van gronden waardoor hun voortbestaan wordt gewaarborgd en een milieuvriendelijk ontwikkelingsmodel in stand wordt gehouden;

4. Verzoekt de Belgische Regering een actief beleid voort te zetten met het oog op de universele naleving van de mensenrechten, zoals ze werden bepaald in de Verdragen der Verenigde Naties inzake economische, sociale en culturele rechten en inzake burgerrechten en politieke rechten, zodanig dat ook aan inheemse volkeren het genot van deze rechten zou worden gewaarborgd, en dit met erkenning van hun onderscheiden karakteristieken en etnische en culturele identiteit;

5. Dringt aan bij de Belgische Regering erop toe te zien dat de erkenning door de internationale gemeenschap van de rechten der inheemse volkeren her deze laatste onder meer mogelijk zou maken om de gronden en gebieden die zij traditioneel bezetten, individueel of collectief te bezitten, te beheren en te gebruiken en dit in overeenstemming met hun inheemse wetten, gebruiken en praktijken, waarvan de toepassing door de Staten waarbinnen die volkeren leven dient te worden beschermd;

6. Vraagt de Belgische Regering aan te dringen bij de Verenigde Naties opdat de inheemse volkeren als volwaardige gesprekspartners worden betrokken bij elk beslissingsproces dat gevolgen heeft voor hen zelf en hun gebieden;

7. Verzoekt de Belgische Regering een grote voorlichtings-campagne op te zetten over het thema van de inheemse volkeren, en de Gewesten en de Gemeenschappen aan te sporen die voorlichting te verspreiden, meer bepaald in de scholen;

8. Roept de Belgische Regering op de Belgische firma's die gevestigd zijn in de gebieden waar inheemse volkeren wonen, uit te nodigen de rechten van die bevolking, hun cultuur en hun leefmilieu te eerbiedigen;

9. Nodigt de Belgische Regering uit het Verdrag nr. 169 van de IAO over de inheemse volkeren en stammen, zo spoedig mogelijk aan het Parlement ter goedkeuring voor te leggen;

10. Vraagt de Belgische Regering bij het uitstippelen van haar beleid op het vlak van de ontwikkelingshulp, haar huidige politiek waarbij ze rekening houdt met de specifieke positie die de inheemse volkeren in de ontwikkelingslanden innemen, voort te zetten.

Mijnheer de Voorzitter, tot zo ver het verslag van de werkzaamheden van de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Bougard.

M. Bougard (Ecolo). — Monsieur le Président, je félicite le rapporteur pour son excellent rapport. Il reflète parfaitement les discussions enrichissantes que nous avons eues tant au sein de la commission des Relations extérieures que du groupe de travail. Je me réjouis également du consensus qui s'est dégagé de ce groupe de travail, nous permettant ainsi d'élaborer un texte définitif en tenant compte des propositions de résolutions que j'avais déposées, avec d'autres collègues, en avril dernier.

La problématique des peuples indigènes est encore trop souvent méconnue. Au-delà d'un aspect accessoire, voire folklorique, on ignore généralement que ces peuples représentent, ainsi que vous l'avez indiqué, monsieur Timmermans, entre 250 et 300 millions d'individus répartis sur les cinq continents, soit plus de 4 p.c. de la population mondiale, ce qui est loin d'être négligeable.

Ces peuples sont généralement exclus de toute vie sociale, économique, culturelle et politique. Si l'on connaît mieux la situation dramatique vécue par les Amérindiens, on néglige souvent le vécu des populations autochtones des autres continents. L'Asie par exemple, selon l'évaluation de la Banque mondiale, compterait environ 170 millions d'individus appartenant à des peuples autochtones souffrant, pour la plupart, d'une situation de « colonisé » en raison de la culture dominante de l'Etat dans lequel ils vivent. Cette situation est d'ailleurs la même en Amérique latine et en Afrique. Les peuples indigènes sont confrontés à des problèmes de négation de leur culture, parfois même de génocide. Nous devons en être bien conscients. Cette situation est en totale contradiction avec les droits de l'homme les plus élémentaires.

Ce n'est donc pas sans raison qu'un groupe de travail, dépendant de la sous-commission des Nations unies chargée de la lutte contre les mesures discriminatoires et de la protection des minorités, se penche sur ce problème depuis une douzaine d'années. Ce groupe de travail, auquel sont associés des représentants des Etats et des peuples autochtones, élabore une résolution qui sera soumise prochainement aux Nations unies en séance plénière. On entretenait l'espoir que cette résolution soit examinée dans le courant de l'année 1993, année des peuples indigènes qui sera prolongée en décennie des peuples indigènes. Malheureusement, ce ne sera vraisemblablement pas possible.

De son côté, le Parlement européen a également adopté diverses résolutions concernant les peuples autochtones. A plusieurs reprises, il a reçu la visite de délégations de peuples indigènes. La semaine dernière, les commissions réunies des Relations extérieures de la Chambre et du Sénat recevaient également des représentants des peuples indigènes, ce point méritait d'être souligné.

A l'heure de la présidence belge, il me semble important que notre pays apporte également sa contribution à l'année des peuples indigènes, d'autant plus que la proposition de résolution que nous examinons aujourd'hui se base sur des travaux de la commission ad hoc des Nations unies.

Depuis quelques années, on constate que, sous l'influence de campagnes de sensibilisation menées tant par les Nations unies que par des ONG sur le thème des peuples indigènes, différents pays sur le territoire desquels vivent des populations autochtones ont compris l'importance de ces peuples et de leur culture. Certains de ces Etats ont inclus des dispositions constitutionnelles reconnaissant les droits des peuples indigènes à la récupération des terres ancestrales, à la propriété collective — ce qui est une notion extrêmement importante pour les peuples indigènes — à la culture et à l'autonomie politique.

M. Mouton, vice-président, prend la présidence de l'assemblée

Je citerai quelques exemples, en me limitant toutefois à l'Amérique car il me paraît important de citer les pionniers en la matière. La Colombie, le Paraguay, le Brésil, le Canada et l'Argentine ont adopté des dispositions constitutionnelles pour reconnaître ces peuples indigènes et leur restituer des territoires qui leur avaient été octroyés, parfois par des traités qui, bien que toujours en vigueur, n'étaient plus appliqués. Certains de ces Etats ont donc donné suite à leurs discours en faveur des peuples indigènes.

Comme l'a indiqué le rapporteur, il est très difficile de définir précisément quelles sont les « populations autochtones ». On peut néanmoins définir un certain nombre de traits caractérisant toutes ces populations, en dépit des distances géographiques, des réalités sociales, économiques et politiques des Etats où elles vivent. Les experts des Nations unies estiment que ces populations doivent bénéficier d'un régime de protection spécial différent de celui des minorités dites classiques. On ne peut évidemment ramener cette nécessaire protection à un aspect purement économique. Considérant l'exemple des Etats-Unis où le système des rentes perçues par certains Amérindiens leur permet une vie matérielle plus ou moins décente, même si c'est loin d'être le cas de tous, il faut souligner que le véritable génocide culturel qu'ils subissent, les pressions de la société dominante et la négation de leurs valeurs traditionnelles sont autant de facteurs induisant des taux de suicide, d'alcoolisme et de toxicomanie effrayants, des taux bien plus élevés parmi la population indienne que parmi les autres minorités des Etats-Unis. Telle est aussi la réalité vécue par les peuples indigènes dans des pays plus riches.

Si l'on constate certaines avancées dans la reconnaissance des peuples autochtones et si certains Etats, comme je viens de le souligner, ont adopté des mesures législatives en faveur des droits des peuples indigènes, la réalité, le plus souvent, n'a pas été modifiée sur le terrain. En effet, les dispositions prises par les autorités nationales ou fédérales de certains de ces pays ne sont pas toujours appliquées par les autorités régionales ou locales. Dans d'autres pays, la réalité indigène est systématiquement niée au profit d'une forme de nationalisme exacerbé et d'une assimilation forcée, d'où la nécessité d'une reconnaissance rapide et officielle par les instances internationales de droits spécifiques des peuples autochtones. Il s'agit d'une question de respect élémentaire des droits de l'homme et des droits issus des populations ethniques. Il s'agit, pour les peuples indigènes, d'obtenir le droit à leur culture et à leur langue, de pouvoir participer eux-mêmes au développement économique de leur territoire et de pouvoir y organiser leur vie communautaire selon leurs us et coutumes. C'est extrêmement important.

Dans certains pays, comme en Amérique latine depuis cinquante ans, les peuples autochtones n'ont aucun droit de regard sur la vie économique et politique locale et ne peuvent nullement y participer. C'est en fait ce qui motive l'autodétermination qu'ils revendiquent. Ils ne remettent pas en cause les frontières des Etats existants; ils souhaitent obtenir l'autonomie à l'intérieur du pays, mais n'exigent pas l'indépendance.

Cette position nous fut confirmée en commission par le représentant de la COICA, laquelle regroupe une série d'organisations indigènes d'Amazonie. Il nous a clairement déclaré que les revendications des peuples indigènes portaient sur l'autonomie et non sur l'indépendance.

De toute manière, on ne peut comparer les populations autochtones aux minorités classiques d'Europe centrale ou orientale. Leurs cultures sont également totalement différentes des cultures dominantes.

Si la lutte des populations indigènes est axée sur le droit à la terre et à la gestion collective, c'est parce qu'elle revêt une importance capitale par rapport à leur histoire, leur identité et leur spiritualité.

Les peuples autochtones et leurs représentants placent beaucoup d'espoir dans l'Europe et ses institutions, notamment au niveau de l'image qu'elle peut donner du respect des droits de l'homme, même si ces derniers sont parfois bafoués.

Les peuples autochtones souhaitent obtenir une forme de reconnaissance et de soutien de l'Europe dans leur combat par les voies pacifiques et légales. Il appartient donc à l'Europe de créer des structures pertinentes de représentation afin de faciliter les contacts avec ces peuples autochtones.

Certains organismes internationaux jouissent d'une forme de représentation auprès de la Communauté européenne; il s'agit maintenant de dégager la volonté politique des Douze pour qu'une forme de représentation indigène voie également le jour.

Il est de plus en plus évident que les peuples autochtones devront être associés, comme interlocuteurs à part entière, aux travaux des instances internationales pour toutes les décisions les concernant.

Je tiens également à rappeler que le maintien des peuples indigènes sur leur territoire constitue également une garantie de la sauvegarde de la « biodiversité » et que la culture et le savoir des peuples autochtones font partie du patrimoine de l'humanité à préserver impérativement.

Je vous engage donc, chers collègues, à voter en faveur de cette résolution. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Cuyvers.

De heer Cuyvers (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, Agalev en Ecolo verheugen zich erover dat deze resolutie die tot stand kwam op initiatief van de heer Bougard van Ecolo, waarschijnlijk unaniem door de Senaat zal worden aanvaard.

De tekst van de resolutie is het resultaat van een goede samenwerking tussen vele politieke fracties, flink ondersteund door de medewerker van de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking. Het uitstekend verslag werd opgesteld door de heer Timmermans.

Deze resolutie valt ook in goede aarde bij de vertegenwoordigers van de inheemse volkeren, die vorige week nog de Senaat bezochten. Ze komt in het jaar van de inheemse volkeren inderdaad tegemoet aan een groot aantal van hun gerechtvaardigde wensen. Bovendien laat de resolutie zien dat het decennium van de inheemse volkeren meer zal zijn dan veel geschreeuw en weinig wol.

Wij beschouwen de resolutie als een eerste referentietekst waarin de Senaat een aantal grondwetten van de inheemse volkeren expliciet erkent.

In de geest van de Unced-conferentie van Rio over milieu en ontwikkeling beschouwt deze resolutie de inheemse volkeren als de natuurlijke behoeders van hun leefomgeving en als dragers van grote mogelijkheden van rurale ontwikkeling; een dergelijke ontwikkeling mag niet langer geduid worden als een zo snel mogelijke en zo getrouw mogelijke kopie van onze manier van leven voor iedereen, tot welk volk of natie hij ook behoort of waar hij ook woont.

Het recht op een zo autonoom mogelijke manier van leven, in overeenstemming met de tradities en de waarden, wordt ruimschoots bekrachtigd in deze resolutie. De Universele Verklaring van de rechten van de mens wordt trouwens als enige en terechte randvoorwaarde gesteld.

Tijdens de bespreking in de commissie en tijdens het interessante onderhoud vorige week met drie vertegenwoordigers van de inheemse volkeren, respectievelijk afkomstig uit Australië, de Filipijnen en Ecuador, kwam nog een aantal belangrijke problemen aan het licht waarvoor concrete oplossingen nodig zijn.

Ik zal nu niet dieper ingaan op de positieve verworvenheden van deze resolutie, aangezien de rapporteur ze reeds duidelijk heeft aangetoond. Dit collectief recht moet nog verder worden

uitgebouwd, niet alleen voor de problematiek van de inheemse volkeren, maar onder meer ook in het kader van de bescherming van de etnische minderheden in de Balkan.

Internationale overeenkomsten zullen dus meer en meer rekening moeten houden met én gestalte geven aan dergelijke collectieve rechten. De nodige instrumenten moeten daarvoor worden gecreëerd. In de toekomst is er volgens Agalev en Ecolo nood aan een internationaal gerechtshof voor milieuschendingen waar onder meer inheemse volkeren als belanghebbende partij namens het milieu zullen moeten worden gehoord.

Een ander probleem dat moet worden opgelost is de internationale druk die nodig zal zijn om grote naties ertoe te bewegen de oude verdragen, die ze met hun inheemse volkeren hebben gesloten, te doen respecteren. Voor deze problematiek verwijzen we bijvoorbeeld naar de Western Shoshone Indianen, die in een dispuut verwikkeld zijn met de Verenigde Staten. De VS wijzen steeds op het naleven van de Universele Rechten van de Mens, maar zelf respecteren ze het Verdrag van Rubicon Valley van 1863 niet. Bovendien verwijzen we nog naar de desbetreffende resolutie, die we samen met andere politieke partijen hebben ingediend.

De Regering moet op korte termijn een aantal concrete initiatieven nemen en gevolg geven aan de concrete vragen van de inheemse volkeren.

Deze eisen worden schitterend verwoord door de organisatie KWIA, die op bepaalde mankementen wijst in onze motie. Deze motie zegt immers nog niets over het stopzetten van de laagvlieg-oefeningen. Van 27 juni tot 6 augustus 1993 participeerde de Belgische luchtmacht aan de *Red Flag* laagvlieg-oefeningen boven de VS-deelstaat Nevada. Volgens het Verdrag van Rubicon Valley uit 1863, dat door de Verenigde Staten echter niet meer wordt nageleefd, behoort dit land aan de Western Shoshone Indianen, die het trouwens nog steeds bewonen. Deze laagvlieg-oefeningen verstoren het economisch, sociaal en cultureel leven van de Western Shoshone Indianen. Door de protesten tegen het laagvliegen in Europa is het een algemeen beleid geworden deze militaire overlast te exporteren naar grondgebieden van inheemse volkeren. Ook de « Inuit » in Noord-Canada ervaren dit, al heeft de Belgische luchtmacht nooit volwaardig aan die oefeningen geparticipeerd.

Agalev en Ecolo vragen de Belgische Regering, meer in het bijzonder de minister van Landsverdediging, elke deelname aan laagvlieg-oefeningen boven het grondgebied van inheemse volkeren stop te zetten. De bevolking van Zuid-Oost Vlaanderen protesteert dagelijks tegen laagvlieg-oefeningen. Ik begrijp dan ook dat inheemse volkeren dit evenmin prettig vinden.

Een ander aspect is het teruggeven van culturele eigendommen. Ons Koninklijk Instituut voor natuurwetenschappen heeft in zijn collectie twee skeletten van Tasmaanse aborigines die vóór 1900 werden verkregen. Reeds sinds 1985 vragen vertegenwoordigers van de aborigines in een ruime campagne in heel Europa dat deze skeletten naar Australië worden gebracht zodat ze daar op een traditionele wijze kunnen worden begraven. Al evenveel jaren weigert de Belgische Regering op dit verzoek in te gaan, niettegenstaande het feit dat de skeletten niet meer worden tentoongesteld.

Agalev en Ecolo vragen de Belgische Regering, en meer in het bijzonder de minister van Wetenschapsbeleid, om deze skeletten onvoorwaardelijk aan de aborigines van Australië terug te geven en vragen dat in het beleid wordt opgenomen dat alle opgeëiste culturele eigendommen worden teruggegeven.

Een ander aspect is het regelen van de houthandel. De ontboscings van de tropische regenwouden en van alle andere bossen gaat nog steeds in een dramatisch tempo verder. Inheemse volkeren van de tropische wouden, maar ook die uit noordelijke bossen in Canada en Siberië vragen dat dringend een halt wordt toegeroepen aan de laakbare praktijken van kaalkap en ecologisch onverantwoorde exploitatie van die wouden voor de houthandel. Heel triestig zijn de beelden van Brits-Columbia en Canada, wat Paper Chain Forum ook verklaart.

De inheemse volkeren stellen voor een regulering uit te werken waarbij de herkomst van het hout duidelijk wordt gemaakt en waarin op basis van door alle betrokkenen erkende criteria een duurzaamheidslabel aan hout wordt toegekend. Op basis van

zulk een label moet de import van ecologisch en sociaal onverantwoord geproduceerd hout worden verboden. Op 25 november 1992 beloofde toenmalig minister van Leefmilieu en Onkelinx dat zij een soortgelijk voorstel zou verdedigen tijdens haar voorzitterschap van de Europese Gemeenschap.

Agalev en Ecolo vragen dan ook dat de Belgische Regering, meer in het bijzonder de ministers van Leefmilieu en Buitenlandse Zaken, zulk een regulering voorstellen en verdedigen tijdens de eerstvolgende Europese Raad van ministers van Handel en Leefmilieu en in het kader van de GATT.

Dringend moet ook het stemgedrag van onze vertegenwoordigers in de Wereldbank worden gewijzigd. Veel meer nog dan de Belgische ontwikkelingssamenwerking financieren internationale instellingen, zoals de Wereldbank, projecten met enorm destructieve effecten op de inheemse volkeren. Voor de bouw van stuwdammen zoals die op de Indische Narmada-rivier worden honderdduizenden gedwongen te verhuizen.

De projecten van deze multilaterale banken worden vaak van bovenaf « gedropt », zijn te grootschalig en hebben te weinig oog voor de gevolgen op het overleven van de inheemse volkeren.

België is lid van deze instellingen en van de directieraad. Via zijn directielid beslist België dus mee over het al of niet financieren van betwiste projecten.

Agalev en Ecolo vragen de minister van Financiën dat de Belgische Regering richtlijnen opstelt aangaande het stemgedrag van Belgische directieleden in deze instellingen bij de bespreking van projecten met nadelige gevolgen voor inheemse volkeren, bijvoorbeeld een grootschalige « hervestiging » van lokale gemeenschappen. Uit de recente aardbeving in India blijkt dat grote stuwdammen daarvan de oorzaak kunnen zijn.

Een vijfde punt dat dringend moet worden geregeld, is de steun van België voor het teststopverdrag. Kernproeven worden overal uitgevoerd op het grondgebied van inheemse volkeren: Frans Polynesië, het grondgebied van de Western Shoshone en het gebied van de Uighur in China. De kernproeven vernietigen het land, het landschap en de zee en tasten de gezondheid van de bewoners, zowel inheemse als niet-inheemse, aan. En dit in een wereld waarin wij kernbommen eigenlijk niet langer nodig hebben. Als onderdeel van de ontwapeningsakkoorden werd in 1963 een partieel teststopverdrag ondertekend, dat kernproeven in de atmosfeer en onder water verbiedt. De ondergrondse kernproeven gaan echter onverminderd voort. Wij vragen dat ook de Belgische Regering, meer bepaald de ministers van Landsverdediging en Buitenlandse Zaken, zich inspannen om zo vlug mogelijk een algemeen teststopverdrag voor te stellen, te verdedigen en te ondertekenen.

Deze waslijst bewijst dat voor Agalev en Ecolo, maar hopelijk ook voor de vertegenwoordigers van de andere politieke partijen en voor de voltallige regeringploeg, deze resolutie een eerste belangrijke stap is naar een politiek die de inheemse volkeren alle kansen geeft die zij echt verdienen. *(Applaus.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Maes.

Mevrouw Maes (VU). — Mijnheer de Voorzitter, in het jaar van de inheemse volkeren is het goed dat wij discussies hebben en resoluties bespreken over dit onderwerp. Het is ook goed dat daarover unanimiteit bestaat in het halfroond. Dit heeft volgens mij te maken met de gevoeligheid in ons land voor meerdere gemeenschappen, voor diverse volkeren binnen onze landsgrenzen. Waarschijnlijk maakt dat ons iets meer open voor problemen in de wereld met betrekking tot volkeren die in hun eigen land vaak minderheden zijn, waarover men in de geschiedenis vaak zelfs niet spreekt, ook niet wanneer het gaat over inheemse volkeren.

De staatssecretaris heeft de voorbije dagen waarschijnlijk veel van zijn zorgen besteed aan Burundi. Men spreekt daar over twee bevolkingsgroepen: de Hutu's die 85 pct., en de Tutsi's die 15 pct. van de bevolking uitmaken. Er zijn echter ook nog Twa's, een groep die in die percenten zelfs niet meegerekend wordt, hoewel zij 2 pct. van de inwoners tellen en behoren tot de oorspronkelijke bevolking van het land. Zij zijn een restvolk. Zo zijn er in diverse grote en kleine landen.

Vorige week hebben wij een groep van vertegenwoordigers van inheemse volkeren uit het Latijnsamerikaanse continent en uit de Filipijnen ontvangen. De collega's van Agalev en Ecolo hebben het daarover reeds gehad. Wij hebben met hen rechtstreeks van gedachten gewisseld en wij hebben ondervonden hoezeer zij vragen om internationale aandacht. Het is dus belangrijk dat wij dit debat voeren.

In dit gesprek is mij één zin opgevallen. Die zin deed mij heel erg pijn. Nadat er een aantal vragen uit het auditorium waren gekomen, zegde één van de vertegenwoordigers van de inheemse volkeren: « Wij zijn geen deel van het leefmilieu. » Dit legde op een pijnlijke wijze de vinger op de wonde.

Wij moeten het probleem van de inheemse volkeren bekijken in al zijn complexiteit. De vorige sprekers hebben gewezen op het belang van die volkeren, die gedurende eeuwen getuigd hebben van een wijze van samenleven die evenwichtig is en in harmonie met hun eigen omgeving.

De ironie van het lot wil dat deze volkeren ons westerlingen om hulp komen vragen opdat hun voortbestaan, ecologisch, cultureel en economisch kan worden bestendig ten opzichte van een bedreiging die van onze cultuur uitgaat. Van een westerse cultuur die alle waarden tracht te « vermarkten », die nauwelijks oog heeft voor ecologische neveneffecten, die rooibouw pleegt op de eigen planeet en die daarbij een niets ontziende ravage aanricht in culturen die ondanks vele moeilijke omstandigheden zijn blijven voortbestaan maar die nu waarschijnlijk aan de zogenaamde vooruitgang ten prooi vallen. Dit alles heeft culturele, ecologische, economische, maar ook politieke dimensies.

Het is niet toevallig dat mijn collega's van Agalev en Ecolo hier uitvoerig op de ecologische aspecten hebben gewezen. Ik treed ze daarin bij. Ik wil één zin van de heer Bougard verder uitspinnen, namelijk die welke gaat over de eis van politieke autonomie.

Mijnheer Bougard, u hebt er terecht op gewezen dat de inheemse volkeren hebben gezegd dat zij geen onafhankelijkheid willen, maar wel autonomie binnen de staatsgrenzen waarin zij leven. Een van de vertegenwoordigers was veel minder duidelijk en heeft gezegd dat zij de discussie onder hen willen voeren omdat er zo veel meningsverschillen bestaan dat hij daarover op dat moment geen uitspraak wou doen. In elk geval hebben zij allemaal onderstreept dat het een van de cruciale punten is. Wij weten dat het niet mogelijk is om daarover een eenduidige uitspraak te doen die op alle inheemse volkeren van welk werelddeel ook kan slaan. Wij moeten er echter oog voor hebben dat de strijd voor autonomie voor hen een aspect is van de strijd voor het behoud van hun eigen menselijke waardigheid. Het heeft ook te maken met ons respect voor hun culturele identiteit die zij niet kunnen garanderen zonder dat zij daarvoor over de institutionele instrumenten binnen hun Staat beschikken.

Daar bestaat er ten aanzien van de Staten reeds een heel moeilijk probleem. Waar wij kunnen spreken over inheemse volkeren als over een naamloos iets gaat het om een onschadelijk probleem. Maar wanneer men er zoals in Turkije een naam gaat op zetten en het inheemse volk Koerdisch noemt, wordt het een politiek probleem van eerste rang binnen elk land afzonderlijk.

Het is goed dat de staatssecretaris op het internationale forum een promotor is van de garantie van de gemeenschappelijke rechten van de inheemse volkeren. Beter dan wie ook geeft hij zich echter rekenschap van de moeilijkheden die daarbij rijzen. Zelfs in Europa is men niet bereid om te erkennen dat ten aanzien van minderheden, collectieve waarborgen moeten kunnen worden geformuleerd. Het probleem leidt tot grote moeilijkheden wanneer daarover een gesprek wordt gevoerd met bijvoorbeeld de Roemenen of de Hongaren. Wanneer het om Latijns-Amerika gaat, veel verder van ons bed, is het nog gemakkelijker om mooie principes te formuleren.

Mijnheer de Voorzitter, ik sluit mij, met het enthousiasme van de Volksunie, ten volle aan bij de resolutie. Onze steun is ook bedoeld als aanmoediging voor de staatssecretaris die op dit gebied een pioniersrol tracht te vervullen op wereldvlak, ook al heeft ons land nog geen grote resultaten behaald. Het feit dat er in een werkgroep van de Verenigde Naties een belangrijk document is voorbereid, geeft ons goede hoop dat men ook op het internatio-

nale vlak zal komen tot het formuleren van een aantal, niet alleen culturele, maar ook politieke rechten voor de inheemse volkeren, althans het principiële recht om ze een wettelijke basis te verlenen.

Mijnheer de staatssecretaris, daarom vraag ik dat onze ontwikkelingssamenwerking in de praktijk vooral aandacht zou hebben voor projecten die de inheemse volkeren steunen die hier beoogd worden, wat tot nu toe evenwel niet altijd evident was. Zelfs vele NGO's hebben daar geen oog voor. Zo werd een project ter bevordering van het Quechua, een inheemse Indianentaal, afgewezen onder het voorwendsel dat het gericht was op beroepsscholing, terwijl zulk project toch een totale emancipatie van een volk beoogt. Taal kan inderdaad een instrument tot emancipatie zijn. De Vlamingen weten dat maar al te goed. In de negentiende eeuw is de Vlaamse beweging niet toevallig begonnen als een taalstrijd. Men zag inderdaad in dat het in se onrechtvaardig was dat een volk moest overschakelen op een andere taal om tot emancipatie te komen.

Toch blijven wij op wereldvlak van vele Afrikaanse volkeren eisen dat zij alvorens toe te treden tot de cultuur en de wereldconomie eerst van taal zouden veranderen, in casu een Franssprekend of Engelssprekend Afrikaans land worden. Terloops gezegd, nu wou de ironie van het lot dat onze Vlaamse Eerste minister ons land, dat een meerderheid van Vlamingen telt, vertegenwoordigde op de Top van de francophonie. Het Frans dat deze Afrikaanse landen gebruiken beschouw ik maar als een *lingua franca*, niet als hun eigen taal.

Ik pleit er dus voor dat onze ontwikkelingsprojecten meer aandacht zouden besteden aan de eigen cultuur van de inheemse volkeren. Dit zou een bewijs zijn van ons respect voor hun menswaardigheid die zowel hun persoon, hun gemeenschap als hun leefomgeving waarin zij zo harmonieus leven omvat. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, de achterliggende boodschap van deze resolutie verheugt mij. Inderdaad, alle volkeren dragen bij tot de diversiteit en tot de rijkdom van beschavingen en culturen, zoals het te lezen staat in deze resolutie. Daarom trouwens hebben alle volkeren recht op een echte volksvertegenwoordiging in de internationale instellingen en zij zijn zeker niet gediend met een vertegenwoordiging door lakeien van een «voogdstaat». Inderdaad heeft — zoals de resolutie het stelt — ieder mens het recht op een eigen leefmilieu — nogmaals inderdaad — enkel in eigen cultuurbedding kunnen volkeren zich optimaal ontplooien en krijgen zij de noodzakelijke kansen om niet te moeten meemaken dat hun cultuurrijkdom wordt opgeofferd aan een alles vernietigende smeltkroes-oncultuur.

Na al deze «inderdaads» vraag ik me toch af waarom deze regels volgens de ondertekenaars van de resolutie geldig mogen zijn voor oorspronkelijke volkeren in Azië, in Amerika en Oceanië, in Afrika en zelfs aan de Noordpool, maar niet in eigen land. Hier hebben wij nochtans de kans om woorden in daden om te zetten. Hier vormen wij de wetgevende macht. Hier kunnen vrijblijvende wollige resoluties, over toestanden ver van ons bed, vervangen worden door wetteksten betreffende het zelfbestuurde grondgebied.

Ik meen dus dat de indianen zo consequent zouden moeten zijn om de respectabele eisen voor Indianen en Eskimo's ook toe te passen op Marokkanen en Turken. Ook deze laatsten kunnen zich best ontplooien in eigen cultuurbedding. Ook zij moeten het fundamentele recht hebben om zich in eigen leefmilieu te ontplooien. Ook zij worden door de assimilatie- en smeltkroespolitiek vervreemd van hun natuurlijke cultuur, en worden zo naar onnatuurlijke criminaliteit en agressie gedreven. Ook voor hen is de dwingende opdracht geldig tot verheffing van het eigen volk: thuis, in hun eigen land, in hun eigen cultuurbedding, waar zij maximale ontplooiingskansen hebben. Ook zij hebben het recht op een eigen taal en moeten niet geëmancipeerd worden

door een andere taal aan te leren. Ook zij hebben recht om thuis hun eigen taal te spreken en hun eigen cultuur volwaardig te beleven.

De vraag is of dit gevoel voor eerlijke consequentie aanwezig is bij de indianen van dit voorstel van resolutie. Dat zal duidelijk worden in hun houding tegenover de nationalist die deze volksrespecterende principes ook hanteren bij de eigen problemen, waarop wij wel vat hebben. Zullen zij de nationalist blijven bedvelen onder alle mogelijke en onmogelijke scheldtirades? In dat geval is deze resolutie een onvoorstelbaar staaltje van gewetensussende hypocrisie.

Wanneer het Vlaams Blok deze resolutie morgen zal goedkeuren, dan is het enkel omdat wij de eigenheidsrechten opeisen voor alle volkeren. Wij nemen deze resolutie letterlijk en menen dat elk volk recht heeft op maximale ontplooiing, thuis, in eigen cultuur. Wij hanteren geen enkele selectiviteit uit hoofde van ideologisch gekleurde dogma's. Wij zullen ja stemmen omdat wij nationalist zijn en omdat wij menen dat elk volk recht heeft op een ontvoogde eigenheid. Dit geldt zowel voor het Vlaamse als voor het Indiaanse en Marokkaanse volk. Om die redenen zal het Vlaams Blok morgen ja stemmen. (Applaus.)

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt in de beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion, je la déclare close.

La proposition de résolution est ainsi rédigée:

« Le Sénat,

Considérant que 1993 a été proclamée par les Nations unies l'« Année internationale des Populations autochtones »;

Considérant que le respect des cultures des peuples autochtones s'inscrit dans le respect plus global de la Déclaration universelle des droits de l'homme;

Considérant que la Conférence mondiale des Nations unies sur les droits de l'homme, qui s'est réunie à Vienne en juin 1993, a insisté pour que l'on assure une plus grande permanence des activités relatives aux peuples autochtones, au sein même des structures des Nations unies, pour que l'on augmente le dynamisme de celles-ci et pour que l'on accélère l'achèvement de la déclaration relative aux peuples autochtones;

Considérant qu'un groupe de travail sur les populations autochtones mis en place par les Nations unies auquel sont associés des représentants de ces populations, élabore un projet de déclaration universelle sur les droits des peuples autochtones;

Considérant que, conformément aux vœux exprimés par les Nations unies, le secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement, en concertation avec le ministre des Affaires étrangères, a constitué un comité directeur chargé de la coordination des initiatives et des activités au niveau national dans le cadre de l'« Année internationale des Populations autochtones »;

Considérant que tous les peuples contribuent à la diversité et à la richesse des civilisations et des cultures qui constituent le patrimoine commun de l'humanité;

Considérant que les politiques d'assimilation, loin de permettre une intégration, ont profondément affecté les peuples autochtones et leur milieu naturel;

Préoccupé par la dépossession des terres, des territoires et des ressources naturelles dont souffrent les peuples autochtones;

Conscient que le maintien des peuples indigènes sur leurs terres et territoires est la garantie pour les générations futures de sauvegarder la richesse du patrimoine floristique et faunistique;

Considérant que tout être humain a le droit fondamental à un environnement en accord avec ses options culturelles suffisant pour assurer des conditions de vie correctes;

Considérant que le respect de la démocratie implique que les peuples autochtones participent dans des conditions d'égalité avec tous les autres citoyens et sans discrimination à la vie politique, économique, sociale et culturelle de leur Etat;

Considérant que différents Etats sur le territoire desquels vivent des peuples autochtones ont déjà pris ou sont sur le point de prendre des mesures visant à garantir certains droits à ces peuples notamment au point de vue culturel, politique et territorial;

Considérant que le Gouvernement belge, par une politique active des droits de l'homme, peut contribuer à la réalisation du droit à l'autodétermination tel que stipulé dans l'article 1er commun aux Pactes des Nations unies relatifs aux droits économiques, sociaux, culturels et aux droits civils et politiques;

Considérant la Convention n° 169 de l'Organisation internationale du travail concernant les peuples indigènes et tribaux dans les pays indépendants;

Se référant au texte provisoire du projet de déclaration universelle sur les droits des peuples autochtones, tel qu'élaboré à ce jour par le groupe de travail des Nations unies;

1. Déploie les violations des droits de l'homme, les discriminations et le non-respect de leurs cultures traditionnelles dont sont victimes les peuples autochtones;

2. Appelle le Gouvernement belge à œuvrer auprès des instances compétentes de la Communauté européenne, dans le courant de sa présidence, afin qu'elles créent des structures pertinentes de représentation pour leurs contacts avec les représentations des organisations des peuples autochtones;

3. Appelle le Gouvernement belge à s'associer sur le plan international aux efforts qui visent à amener les différents gouvernements concernés à reconnaître l'existence des peuples autochtones sur leur territoire et à tenir compte de leurs légitimes revendications, notamment en ce qui concerne la restitution des terres qui assurent leur survie et un modèle de développement respectueux de l'environnement;

4. Invite le Gouvernement belge à mener une politique active en vue du respect universel des droits de l'homme, tels qu'ils ont été stipulés dans les Pactes des Nations unies relatifs aux droits économiques, sociaux et culturels et aux droits civils et politiques, de manière que la jouissance de ces droits soit également assurée aux peuples autochtones, tout en reconnaissant leurs caractéristiques et identités ethniques et culturelles distinctes;

5. Insiste auprès du Gouvernement belge pour qu'il veille à ce que la reconnaissance par la communauté internationale des droits des peuples autochtones permette à ces derniers, entre autres, de posséder, de gérer et d'utiliser, à titre individuel ou collectif, les terres et territoires qu'ils occupent traditionnellement, en conformité avec leurs lois, coutumes et pratiques autochtones, dont l'application doit être protégée par les Etats dans lesquels ces peuples vivent;

6. Demande au Gouvernement belge d'insister auprès des Nations unies pour qu'elles associent les peuples autochtones, comme interlocuteurs à part entière, à toute prise de décision ayant des conséquences sur ces peuples et sur leurs territoires;

7. Invite le Gouvernement belge à diffuser une large information sur le thème des peuples indigènes, et à encourager les Régions et Communautés à dispenser cette information, notamment dans les institutions scolaires;

8. Appelle le Gouvernement belge à inviter les firmes belges installées sur les territoires où vivent des peuples autochtones à respecter les droits de ces peuples, leur culture et leur environnement;

9. Invite le Gouvernement belge à soumettre, le plus rapidement possible, la Convention n° 169 de l'OIT, relative aux peuples autochtones et tribaux, pour approbation au Parlement;

10. Demande au Gouvernement belge de maintenir, dans l'élaboration de sa politique en matière d'aide au développement, sa ligne de conduite actuelle, qui consiste à tenir compte de la situation spécifique des peuples autochtones dans les pays en voie de développement. »

«De Senaat,

Overwegende dat 1993 door de Verenigde Naties werd uitgeroepen tot het « Internationaal Jaar van de inheemse bevolkingen »;

Overwegende dat de eerbiediging van de cultuur van de inheemse volkeren aansluit op de algemene eerbiediging van de Universele Verklaring van de rechten van de mens;

Overwegende dat door de Wereldconferentie van de Verenigde Naties over de mensenrechten te Wenen van juni 1993 werd aangedrongen op een meer permanente en dynamische werking over de inheemse volkeren binnen de structuren van de Verenigde Naties, en op de versnelling van de afwerking van de verklaring van de inheemse volkeren;

Overwegende dat een door de Verenigde Naties ingestelde werkgroep over de inheemse bevolkingen, waarbij vertegenwoordigers van die volkeren zijn betrokken, een ontwerp van universele verklaring van de rechten van inheemse volkeren opstelt;

Overwegende dat, overeenkomstig de wens van de Verenigde Naties, de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, in overleg met de minister van Buitenlandse Zaken, een stuurgroep heeft opgericht belast met de coördinatie der initiatieven en activiteiten op nationaal vlak in het kader van het « Internationaal Jaar van de inheemse bevolkingen »;

Overwegende dat alle volkeren bijdragen aan de diversiteit en de rijkdom van beschavingen en culturen die het gemeenschappelijk erfgoed van de mensheid uitmaken;

Overwegende dat de assimilatiepolitiek, in plaats van integratie mogelijk te maken, een zware slag heeft toegebracht aan de inheemse volkeren en hun natuurlijk milieu;

Bezorgd over het feit dat de inheemse volkeren van hun gronden, hun gebieden en hun natuurlijke hulpbronnen worden beroofd;

Ervan bewust dat het handhaven van de inheemse volkeren op hun gronden en gebieden voor de toekomstige generaties een waarborg vormt dat de rijkdom van flora en fauna van die gebieden wordt gevrijwaard;

Overwegende dat ieder mens het fundamentele recht heeft op een leefmilieu dat hem, rekening houdend met zijn cultuurpatroon, behoorlijke levensomstandigheden kan bieden;

Overwegende dat eerbied voor de democratie inhoudt dat de inheemse volkeren in gelijkwaardige omstandigheden als alle andere burgers en zonder discriminatie deelnemen aan het politieke, economische, sociale en culturele leven van hun Staat;

Overwegende dat verscheidene Staten op wier grondgebied inheemse volkeren wonen reeds maatregelen hebben genomen om die volkeren een aantal rechten te waarborgen met name op cultureel, politiek en territoriaal vlak;

Overwegende dat de Belgische Regering via een actief mensenrechtenbeleid, kan bijdragen tot de verwezenlijking van het zelfbeschikkingsrecht, zoals bepaald door het gemeenschappelijk artikel 1 van de Verdragen van de Verenigde Naties inzake economische, sociale en culturele rechten en inzake burgerrechten en politieke rechten;

In acht nemend het Verdrag nr. 169 van de Internationale Arbeidsorganisatie, betreffende de inheemse volkeren en volkstammen in de onafhankelijke landen;

Verwijzend naar de voorlopige tekst van de ontwerpverklaring inzake de rechten van inheemse volkeren, zoals die tot op heden werd uitgewerkt door de VN-werkgroep;

1. Betreurt de schendingen van de mensenrechten, de discriminaties en het niet-eerbiedigen van hun traditionele culturen, waarvan de inheemse volkeren het slachtoffer zijn;

2. Vraagt de Belgische Regering, nog gedurende haar voorzitterschap van de Europese Gemeenschap, de nodige stappen te ondernemen bij de bevoegde instellingen van de Europese Gemeenschap om in passende structuren van vertegenwoordiging te voorzien voor hun contacten met vertegenwoordigers van organisaties van inheemse volkeren;

3. Roept de Belgische Regering op zich op internationaal vlak aan te sluiten bij de inspanningen die geleverd worden teneinde de verscheidene betrokken Regeringen ertoe te brengen het bestaan van inheemse volkeren op hun grondgebied te erkennen en rekening te houden met hun legitieme eisen, met name wat betreft het teruggeven van gronden waardoor hun voortbestaan wordt gewaarborgd en een milieuvriendelijk ontwikkelingsmodel in stand wordt gehouden;

4. Verzoekt de Belgische Regering een actief beleid verder te zetten met het oog op de universele naleving van de mensenrechten, zoals die neergelegd werden in de Verdragen der Verenigde Naties inzake economische, sociale en culturele rechten en inzake burgerrechten en politieke rechten, zodanig dat ook aan inheemse volkeren het genot van deze rechten zou worden gewaarborgd, en dit met erkenning van hun onderscheiden karakteristieken en ethnische en culturele identiteit;

5. Dringt aan bij de Belgische Regering erop toe te zien dat de erkenning door de internationale gemeenschap van de rechten der inheemse volkeren het deze laatste onder meer mogelijk zou maken om de gronden en gebieden die zij traditioneel bezetten, individueel of collectief te bezitten, te beheren en te gebruiken en dit in overeenstemming met hun inheemse wetten, gebruiken en praktijken, waarvan de toepassing door de Staten waarbinnen die volkeren leven dient beschermd te worden;

6. Vraagt de Belgische Regering aan te dringen bij de Verenigde Naties opdat de inheemse volkeren als volwaardige gesprekspartners zouden betrokken worden bij elk beslissingsproces dat gevolgen heeft voor hen zelf en hun gebieden;

7. Verzoekt de Belgische Regering een grote voorlichtingscampagne op te zetten over het thema van de inheemse volkeren, en de Gewesten en de Gemeenschappen aan te sporen die voorlichting te verspreiden, met name in de scholen;

8. Roept de Belgische Regering op de Belgische firma's die gevestigd zijn in de gebieden waar inheemse volkeren wonen, uit te nodigen de rechten van die bevolking, hun cultuur en hun leefmilieu te eerbiedigen;

9. Nodigt de Belgische Regering uit het Verdrag nr. 169 van de IAO over de inheemse volkeren en stammen, zo spoedig mogelijk aan het Parlement ter goedkeuring voor te leggen;

10. Vraagt de Belgische Regering bij het uitspellen van haar beleid op het vlak van de ontwikkelingshulp, haar huidige politiek waarbij ze rekening houdt met de specifieke positie die de inheemse volkeren in de ontwikkelingslanden innemen, verder te zetten. »

We stemmen later over het voorstel van resolutie.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur la proposition de résolution.

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DU PROTOCOLE, ADOPTÉ À DARMSTADT LE 5 JUIN 1991 PAR LE CONSEIL D'EUMETSAT, PORTANT AMENDEMENT À LA CONVENTION ÉTABLISSANT L'ORGANISATION EUROPÉENNE POUR L'EXPLOITATION DES SATELLITES MÉTÉOROLOGIQUES (EUMETSAT) DU 24 MAI 1983

Discussion et vote de l'article unique

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET PROTOCOL, AANGENOMEN TE DARMSTADT OP 5 JUNI 1991 DOOR DE RAAD VAN EUMETSAT, TOT WIJZIGING VAN HET VERDRAG TOT OPRICHTING VAN EEN EUROPESE ORGANISATIE VOOR DE EXPLOITATIE VAN METEOROLOGISCHE SATELLIETEN (EUMETSAT) VAN 24 MEI 1983

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant approbation du protocole, adopté à Darmstadt le 5 juin 1991 par le Conseil d'Eumetsat, portant amendement à la Convention établissant l'Organisation européenne pour l'exploitation de satellites météorologiques (Eumetsat) du 24 mai 1983.

Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet houdende goedkeuring van het protocol, aangenomen te Darmstadt op 5 juni 1991 door de Raad van Eumetsat, tot wijziging van

het Verdrag tot oprichting van een Europese Organisatie voor de exploitatie van meteorologische satellieten (Eumetsat) van 24 mei 1983.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

M. Hatry, rapporteur, se réfère à son rapport.

Personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Daar niemand het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten.

Het enig artikel van het ontwerp van wet luidt:

Enig artikel. Het protocol, aangenomen te Darmstadt op 5 juni 1991 door de Raad van Eumetsat, tot wijziging van het Verdrag tot oprichting van een Europese Organisatie voor de exploitatie van meteorologische satellieten (Eumetsat) van 24 mei 1983, zal volkomen uitwerking hebben.

Article unique. Le protocole, adopté à Darmstadt le 5 juin 1991 par le Conseil d'Eumetsat, portant amendement à la Convention établissant l'Organisation européenne pour l'exploitation de satellites météorologiques (Eumetsat) du 24 mai 1983, sortira son plein et entier effet.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE L'ACTE MODIFIANT LE PROTOCOLE SUR LES STATUTS DE LA BANQUE EUROPÉENNE D'INVESTISSEMENT HABILITANT LE CONSEIL DES GOUVERNEURS À CRÉER UN FONDS EUROPÉEN D'INVESTISSEMENT ET COMPLÉTANT LE TRAITE INSTITUANT LA COMMUNAUTÉ ÉCONOMIQUE EUROPÉENNE, FAIT À BRUXELLES LE 25 MARS 1993

Discussion générale et vote de l'article unique

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN DE AKTE TOT WIJZIGING VAN HET PROTOCOL BETREFFENDE DE STATUTEN VAN DE EUROPESE INVESTERINGSBANK WAARBIJ DE RAAD VAN GOUVERNEURS DE BEVOEGDHEID WORDT VERLEEND TOT DE OPRICHTING VAN EEN EUROPEES INVESTERINGSFONDS EN WAARBIJ HET VERDRAG TOT OPRICHTING VAN DE EUROPESE ECONOMISCHE GEMEENSCHAP WORDT AANGEVULD, OPGEMAAKT TE BRUSSEL OP 25 MAART 1993

Algemene beraadslaging en stemming over het enig artikel

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant approbation de l'acte modifiant le protocole sur les statuts de la Banque européenne d'investissement habitant le Conseil des gouverneurs à créer un Fonds européen d'investissement et complétant le Traité instituant la Communauté économique européenne, fait à Bruxelles le 25 mars 1993.

Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet houdende goedkeuring van de akte tot wijziging van het protocol betreffende de statuten van de Europese Investeringsbank waarbij de Raad van gouverneurs de bevoegdheid wordt verleend tot de oprichting van een Europees Investeringsfonds en waarbij het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap wordt aangevuld, opgemaakt te Brussel op 25 maart 1993.

La discussion générale est ouverte.
De algemene beraadslaging is geopend.
La parole est au rapporteur.

M. Henneuse (PS), rapporteur. — Monsieur le Président, le projet de loi soumis à notre assemblée vise à approuver une modification du Traité de Rome qui permettra la création du Fonds européen d'investissement.

C'est sans doute la crise économique en Europe qui a poussé le Conseil européen, lors de sa réunion à Edimbourg, en décembre 1992, à inviter le Conseil Ecofin et la Banque européenne d'investissement à créer ce fonds dans des délais rapprochés afin de promouvoir la reprise économique en Europe.

Les objectifs du fonds visent à combler les éventuelles lacunes sur le plan des ressources financières à long terme, en vue de l'exécution de grands projets. Dans ce but, le fonds fournira des garanties pour l'exécution de projets d'infrastructure et pour le développement des réseaux transeuropéens dans les secteurs des télécommunications, du transport et de l'énergie. Lors de ses interventions, il portera aussi une attention particulière aux investissements dans le secteur des petites et moyennes entreprises.

Il convient de signaler que les coûts inhérents à la création de la nouvelle institution seront intégralement pris en charge par les trois participants au capital: la Banque européenne d'investissement, la Communauté européenne et des institutions financières. Notre pays ne subira donc aucune répercussion budgétaire directe.

Je relayerai enfin le souhait du Gouvernement de voir approuver ce texte pendant la présidence belge à la Communauté européenne et signalerai que l'ensemble du document a été approuvé à l'unanimité par votre commission. Pour le reste, je vous prierai de bien vouloir vous référer au rapport écrit. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Geens.

De heer Geens (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, aangezien de heer Henneuse reeds uitvoerig verslag heeft uitgebracht over de werkzaamheden in de commissie, kan ik mij beperken tot drie opmerkingen.

Ten eerste valt het mij nu slechts op welke ingewikkelde constructie en trage procedure wij met dergelijke zaken op gang brengen. In december 1992, dus haast een jaar geleden, werd beslist een Europees Investeringsfonds op te richten en het zal wellicht nog enkele weken duren alvorens dit fonds kan werken. Ik vraag mij toch wel af waarom de activiteiten van dergelijke fonds niet kunnen worden waargenomen door de Europese Investeringsbank zelf. Er vallen mij hiervoor slechts twee antwoorden te binnen. Ofwel wil men een nieuwe instelling oprichten, wat gepaard gaat met de creatie van een aantal topfuncties. Meer ga ik daarover niet zeggen.

Ofwel is het alleen de bedoeling privé-kapitaal aan te trekken voor de financiering, maar dat kan ook gebeuren door de Europese Investeringsbank. Met 20 miljoen werklozen in Europa mogen wij geen tijd verliezen met het uitwerken van omslachtige procedures. Dagelijks vernemen we dat bedrijven hier vertrekken en zich vestigen in ontwikkelingslanden. Het is dan ook ongeoorloofd dat het zo lang duurt vooraleer een initiatief ter bevordering van de werkgelegenheid en de economische groei, operationeel wordt.

Mijn tweede opmerking is ingegeven door recente gebeurtenissen. Deze instelling financiert grote transport- of infrastructuurwerken in de sector van de Transeuropese Netwerken. Is hier de Europese wetgeving inzake overheidsopdrachten van toepassing en wat doet België om deze wetgeving te doen respecteren? Ik ben uiteraard goed geplaatst om deze vraag te stellen aangezien ik dit in eigen land altijd tot in de details heb opgevolgd.

Mijn derde opmerking betreft het specifieke onderscheid tussen de KMO en de TEN. Zij vormen de uitersten van een zeer brede waaier: enerzijds de grote infrastructuurwerken en anderzijds de KMO-bevorderende initiatieven, twee belangrijke hefboomen van de economie. Een instelling die beide sectoren bestrijkt, moet alleszins blij geven van een grote flexibiliteit. Wij hebben in eigen

land een zekere ervaring op dat vlak. Een openbare investeringsmaatschappij gaat zeer vlug over tot de oprichting van een speciale afdeling voor de inbreng van KMO-kapitaal. Zijn deze twee zaken verenigbaar? Ik vraag in ieder geval dat de Belgische vertegenwoordiger in het Europees Investeringsfonds dit aspect van zeer nabij volgt. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Derycke.

De heer Derycke, staatssecretaris voor Ontwikkelings-samenwerking, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, de filosofie die de heer Geens heeft verwoord, kan ik gedeeltelijk begrijpen. In de gegeven economische omstandigheden ware het inderdaad beter geweest indien men deze initiatieven in een vroeger stadium had genomen. Gedane zaken nemen echter geen keer. Gelukkig bleek er heel wat interesse te bestaan vanwege de privé-sector om op de kapitalen in te schrijven.

Het gaat hier om een gemeenschappelijk initiatief, voortvloeiend uit de besluiten van Edinburgh. België heeft de Twaalf gevolgd.

Wij moeten kritisch nagaan wat er met dit fonds gebeurt. De heer Geens heeft gelijk wanneer hij zegt dat de koppeling van grote infrastructuurwerken aan KMO-bevorderende initiatieven niet evident is. Ik verwijs naar wat in het verslag wordt vermeld: België heeft zijn vertegenwoordiger in de raad van bestuur; de minister van Financiën moet de nodige directieven geven. Een land als België met zijn grote KMO-ervaring, kan een belangrijke inbreng leveren wat betreft het conceptueel werk en het uitvoeringswerk in de steun welke de Europese politiek wil geven aan dergelijke investeringen.

Zoals reeds werd benadrukt in de commissie, wordt de Europese gunningswetgeving inderdaad toegepast. Er werd voorzien in de nodige controleorganismen, niet alleen in de raad van bestuur, maar ook op gerechtelijk vlak, om de mensen die zich geschaad voelen bij te staan en de nodige juridische waarborgen te geven.

De Belgische overheid verheugt zich over dit initiatief. Geen enkel initiatief komt te laat wanneer het kan bijdragen tot de oplossing van onze Europese tewerkstellingsproblematiek. Het Europees Investeringsfonds mag inderdaad niet ontaarden in een Europese moloch, die enkel dient tot het creëren van hoogbetaalde jobs. In de gegeven economische situatie zou dit zeker geen baat brengen en het zou onaanvaardbaar zijn voor de publieke opinie.

Ik zal de bezorgdheid van de heer Geens overbrengen aan de bevoegde ministers wat betreft de waakzaamheid ten opzichte van dit initiatief, zowel inhoudelijk als pragmatisch en procedureel.

Tenslotte wil ik de Senaat danken voor zijn bereidheid om dit dossier met de nodige spoed te behandelen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Het enig artikel van het ontwerp van wet luidt:

Enig artikel. De akte tot wijziging van het protocol betreffende de statuten van de Europese Investeringsbank waarbij de Raad van gouverneurs de bevoegdheid wordt verleend tot de oprichting van een Europees Investeringsfonds en waarbij het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap wordt aangevuld, opgemaakt te Brussel op 25 maart 1993, zal volkomen uitwerking hebben.

Article unique. L'acte modifiant le protocole sur les statuts de la Banque européenne d'investissement habilitant le Conseil des gouverneurs à créer un Fonds européen d'investissement et complétant le Traité instituant la Communauté économique européenne, fait à Bruxelles le 25 mars 1993, sortira son plein et entier effet.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — Westemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

INTERPELLATION DE M. BENKER AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES SUR « LE PLAN DE PAIX DE LA COMMUNAUTE EUROPEENNE EN EX-YOUGOSLAVIE »

INTERPELLATIE VAN DE HEER BENKER TOT DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN OVER « HET VREDESPLAN VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAP VOOR HET VOORMALIGE JOEGOSLAVIE »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle l'interpellation de M. Benker au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur « le plan de paix de la Communauté européenne en ex-Yougoslavie ».

La parole est à l'interpellateur.

M. Benker (Ecolo). — Monsieur le Président, c'est la sixième ou septième fois que j'interpelle le ministre des Affaires étrangères au sujet de l'ex-Yougoslavie. Je crains que ce ne soit pas la dernière. C'est dire l'importance du problème posé par cette guerre.

Après deux ans d'horreurs et d'escalade en ex-Yougoslavie, après deux ans de non-résultats diplomatiques, ne serait-il pas grand temps de changer notre politique dans ce conflit? Je m'explique.

Le 18 mai dernier, à la suite d'une longue série d'interpellations qui dure depuis près d'un an et demi, une motion a été signée par des représentants de tous les partis démocratiques du Sénat et remise au Gouvernement. Elle demandait au ministre des Affaires étrangères de prendre toutes les initiatives possibles en vue de la pacification en ex-Yougoslavie, c'est-à-dire l'application du plan de paix, l'accentuation de l'embargo, l'aide humanitaire, la création d'un tribunal pénal international, l'envoi d'observateurs et de Casques bleus en prévention de l'extension du conflit dans les régions limitrophes, etc.

Depuis, la Belgique assure la présidence de la Communauté européenne. M. le ministre des Affaires étrangères a entrepris un certain nombre de démarches, pas seulement en tant que ministre belge des Affaires étrangères, mais aussi en tant que représentant des peuples de la Communauté européenne. Il faut bien le reconnaître, malgré son activité incessante auprès de l'ONU et des chefs de l'ex-Yougoslavie, la guerre continue comme auparavant, faisant chaque jour son lot de victimes, renforçant chaque jour la loi du plus fort.

Au niveau de l'Organisation des Nations unies, si les contacts existent, si la présence sur le terrain est effective, la mission des Casques bleus devient chaque jour de plus en plus difficile, voire ridicule dans certaines situations.

L'incident survenu le dimanche 10 octobre en Krajina aux trois Casques bleus belges, qui se font tabasser par des miliciens serbes comme s'ils étaient dans une bagarre de bal de village, illustre parfaitement le sentiment de la population que j'ai rencontrée au mois d'août en ex-Yougoslavie: souvent, l'ONU se discrédite, les Casques bleus ont une fonction de marionnettes, avec tout ce que cette affirmation a d'indécent au vu de ce que ces hommes doivent endurer sur place au risque de leur vie.

Je citerai, par exemple, les propos que tenait le général Cot, il y a une quinzaine de jours, lorsqu'il portait ce jugement sévère à l'égard de l'ONU: « L'originalité de l'ONU est de voter des résolutions qui se transforment en missions pour des militaires sans donner les moyens de les mener. » Il blâmait également l'attitude des Etats-Unis et de l'OTAN: « C'est un paradoxe: si les choses vont bien, l'OTAN viendra; si elles vont mal, l'OTAN ne viendra pas. »

Cet incident montre aussi — le ministre lui-même l'affirmait au Journal télévisé du dimanche soir 10 octobre 1993 — combien de plus en plus la situation sur le terrain échappe aux gouvernements

nationaux et locaux en place. Le ministre a eu des contacts avec ces différents gouvernements de l'ex-Yougoslavie fractionnée. Ils n'ont donné aucun résultat non plus. Pire, un chef de gouvernement à Belgrade n'a même pas daigné le recevoir, prétextant un agenda surchargé.

La situation s'est tellement dégradée qu'actuellement, les négociateurs se retrouvent devant le dilemme suivant, inimaginable il y a six mois à peine: soit défendre le droit, c'est-à-dire ne reconnaître ni la guerre de conquête, ni l'épuration ethnique, ni le droit des armes — cette option, qui semble l'unique voie acceptable pour les démocrates, conduit cependant à l'impasse sur le terrain où la guerre continue, échappe à tout contrôle et pourrait dégénérer en conflit international ou en un nouveau Liban —; soit accepter une paix pourrie, comme on en a connu au Moyen-Orient; c'est reconnaître l'état de fait, et donc admettre l'épuration ethnique et les conquêtes violentes, accepter officiellement, dans des accords écrits, signés par l'ONU et les grands Etats démocratiques de notre planète, que les droits de l'homme soient bafoués.

Il semble que la diplomatie internationale s'achemine vers un accord honteux qui donne raison aux agresseurs, qui confirme les conquêtes faites par la force contre le droit, qui donne raison à ceux qui pratiquent l'épuration ethnique. Même Lord Owen a abandonné son plan de paix pour se plier aux exigences imposées par le sang et les armes. La pression n'est même plus sur les agresseurs qui se réjouissent de la légitimation de leur barbarie mais sur les victimes auxquelles on reproche de ne pas accepter leur funeste sort pour pouvoir clamer au monde que la paix est revenue en ex-Yougoslavie.

L'impasse devant laquelle se trouvent les responsables politiques montre bien les limites de l'action diplomatique lorsque l'on discute avec des chefs de guerre nationalistes. La répression qu'ils ont fait subir à leur propre population hostile à la guerre, les atrocités qu'ils imposent aux populations d'ethnie différente, la stratégie méthodique d'épuration — pour ne pas parler d'extermination —, le cynisme affiché dans les négociations diplomatiques montrent si besoin en est encore qu'il s'agit, en fait, de chefs de guerre fascistes, totalitaires, de moins en moins reconnus par la population et même par leurs propres milices qui échappent de plus en plus à leur contrôle.

Dois-je rappeler une fois encore la gravité de la situation, l'incitation désastreuse à la violence que notre attitude coupable génère, non seulement auprès des populations victimes de cette guerre civile, mais aussi auprès du reste de la région et de tous les nationalistes exacerbés de l'ex-Union soviétique? Déjà, les pays de l'Europe de l'Est et de l'Asie, tels que la Géorgie, l'Arménie, l'Azerbaïdjan et le Tadjikistan sont embrasés par l'épuration ethnique peut-être calquée sur le mode yougoslave. Ces foyers risquent de s'étendre et de nous toucher directement ou indirectement. Certains de ces pays sont en effet détenteurs d'armes atomiques.

Les vrais enjeux qui se cachent derrière la passivité de l'Europe et des Etats-Unis ne sont probablement pas clairs aux yeux des citoyens européens. Ne vous y trompez cependant pas: l'Histoire dévoilera tous les drames et tous les intérêts. Ce ne seront plus seulement les Serbes, les Croates ou les Bosniaques qui auront les mains sales mais nous tous, acteurs muets, qui assumerons la responsabilité des exactions commises et de leurs conséquences.

L'Europe ne peut accepter une telle situation, une telle légitimation de la violence armée et de l'extermination programmée sans vider de toute substance les valeurs les plus fondamentales de ses démocraties. Nous ne pouvons accepter le dilemme qui nous est imposé en ex-Yougoslavie.

Ma question principale sera donc: devant l'impossibilité actuelle de faire avancer les choses, de quelle marge de négociation disposez-vous encore en tant que diplomate mandaté par la Communauté européenne? Quelles sont vos intentions pour les soixante jours dont vous disposez encore?

Personnellement, je ne comprends pas comment on peut encore négocier avec de pareils chefs de guerre qui, avant d'être chefs d'Etat, sont des assassins consciencieux. Pourquoi s'empêtrer dans ce dilemme sans solution? Un certain nombre de mouvements démocratiques, d'ONG et le parti Ecolo vous proposent

une troisième voie : entrer en dialogue avec des représentants de la société civile des républiques d'ex-Yougoslavie qui résistent aux guerres de conquête, aux nationalismes et aux fascismes.

Il s'agit de juristes, de chercheurs, de professeurs d'université, d'artistes, de journalistes, de personnes en vue réfléchissant à l'avenir de leur société dans une perspective de paix et de cohabitation de différentes cultures. Une partie de cette société civile travaille déjà à une paix durable, notamment sous le nom de Forum de Vêrone. S'adresser à eux, c'est reconnaître qu'il y a en ex-Yougoslavie autre chose que des chefs de guerre et diminuer l'importance de ces assassins. S'adresser à la population civile, c'est négocier avec le peuple qui veut vraiment la paix, qui invente chaque jour, depuis des générations, la cohabitation avec d'autres ethnies. S'adresser à la population civile, c'est créer une troisième voie valable, c'est donner la parole aux veuves, aux hommes qui refusent d'être enrôlés dans les milices, aux personnes qui vivaient bien il y a quelques mois avec leurs voisins bosniaques, serbes ou croates, et qui ont eu leur vie brisée par une politique nationaliste qui leur est imposée par les armes, par la violence, par la haine. J'en ai rencontré des centaines lors de mon voyage en ex-Yougoslavie cet été.

Je songe à cette femme revenue au pays il y a deux ans après quinze ans de travail en Allemagne. Son mari et son fils ont construit leur maison dans les collines proches de la ville de Sarajevo. La guerre a éclaté. Cette dame n'a rien demandé, rien voulu; son mari et son fils sont morts; la maison est détruite; sa vie est brisée. Ou encore ce curé croate qui, furtivement, vient me rejoindre un soir pour me dire, en pleurs et gêné, que des soldats croates envoyés de Zagreb sont venus tuer les musulmans de son village avec qui la population vivait en harmonie depuis des décennies. Il n'ose le proclamer, craignant d'être assassiné et de mettre en danger les quelque cinquante personnes réfugiées dans sa maison et son église.

Monsieur le ministre, ce sont tous ces gens qu'à notre avis, il vous faut rencontrer, et non les chefs de guerre fascistes et nationalistes qui les poussent au malheur.

Quelle est encore la légitimité de ces chefs qui érigent la faim, l'incendie, la destruction systématique, le meurtre, le viol, l'extermination en système accepté par l'Occident? Quel message envoyez-vous à la population martyrisée en rencontrant de tels personnages, pire, en essayant des fins de non-recevoir? Quelle peut être la validité de futures élections quand on sait que l'information diffusée par les médias est pure propagande?

Nous pensons que l'Europe des citoyens dont vous êtes le représentant pour deux mois encore doit entrer en dialogue avec les citoyens de toutes les régions de l'ex-Yougoslavie. D'où ma deuxième question : seriez-vous d'accord de rencontrer officiellement ces représentants de la société civile?

Cette requête n'émane pas seulement des écologistes ou des ONG. L'Assemblée parlementaire du Conseil de l'Europe qui s'est tenue à Strasbourg du 27 septembre au 1er octobre a formulé une demande semblable. Dans son intervention, le député Sarens — lequel a visité en septembre dernier Belgrade et Zagreb — a souligné combien le nationalisme était fort et exposé la manière dont la désinformation et la propagande guerrière dominaient les esprits du côté croate comme du côté serbe. Le Conseil de l'Europe a demandé d'aider les partisans de la paix qui ont besoin de multiplier les contacts avec la communauté internationale.

Enfin, dans le même ordre d'idées, je vous demande de soutenir la déclaration d'Anvers proposant d'élever Sarajevo au rang de capitale culturelle de l'Europe de décembre à mars prochain, répondant ainsi à l'appel lancé par les artistes qui, en ex-Yougoslavie — et particulièrement à Sarajevo — font partie des leaders naturels de la société civile.

Comme l'a dit dernièrement un écrivain, « il n'y aura pas d'Europe de Maastricht si vous ne pouvez faire l'Europe de Sarajevo »...

En résumé, monsieur le ministre, vous devez faire comprendre aux pouvoirs en place qu'ils ne sont pas éternels. Il se trouve des personnes beaucoup plus valables, avec lesquelles il est grand temps d'entrer en contact. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van Wambeke.

De heer Van Wambeke (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, men kan uitgebreid spreken over het Joegoslavisch drama, maar ik zal mij beperken tot drie opmerkingen, die echter toch wel fundamenteel zijn.

In tegenstelling tot wat collega Benker heeft gezegd, meen ik niet dat Europa een algemeen schuldgevoel moet hebben. Ten eerste waren er immers de diplomatieke inspanningen van Europees bemiddelaar Lord Owen, die tot tweemaal toe een concreet plan heeft uitgewerkt. Het eerste plan bevatte de zogenaamde « kantonnalisering » van Bosnië-Herzegovina, of de opdeling ervan in tien half-autonome provincies. Dit was zeker geen mirakeloplossing. Het plan liep vast op het bestaan van de Staat Bosnië. Helaas was dat reeds een beloning voor de etnische zuiveringen die zowel Serviërs als Kroaten organiseerden. Het plan zou ook tot gevolg hebben gehad dat de grootste groep, namelijk de Moslims, zou worden samengepakt in de kleinste provincies. Het plan werd reeds op 22 mei afgeschoten door vier van de vijf permanente leden van de Veiligheidsraad en Spanje. Zij lieten het idee van een unitair en pluri-etnisch Bosnië vallen.

Het tweede voorstel van Lord Owen bevatte de federalisering of het oprichten van een Unie van Verenigde Bosnische Republieken. Het nadeel hiervan was uiteraard de erkenning van de territoriale veroveringen en de verdeling van de Staat op louter etnische basis. Tot hadden deze twee plannen een kans moeten krijgen, omdat zij een uitweg uit de moeilijkheden boden. Zij zijn echter gesneuveld, omdat zij niet voldoende waarborgen boden aan de Moslims en omdat ook de andere twee etnische groepen in Bosnië het er niet mee eens waren.

Een tweede reden waarom wij geen algemeen schuldgevoel moeten hebben, is het feit dat West-Europa Blauwhelmen heeft gestuurd. Zeker ons land mag op dit punt een gerust geweten hebben. Op het ogenblik zijn immers 995 van onze manschappen in ex-Joegoslavië aanwezig: 706 in Kroatië en 289 in Bosnië.

Tenslotte gebeurde de opvang van de vluchtelingen vooral in Europa. Ook daarom moeten wij geen rode kaken hebben.

Europa staat anderzijds zeer terughoudend tegenover een massaal militair ingrijpen. Wij moeten bekennen dat de Europese Gemeenschap niet bij machte is gebleken een coherent en eensgezind beleid uit te tekenen en door te drukken. Dit houdt allereerst verband met de zeer ambigue houding van de Verenigde Staten. Het Pentagon was bijvoorbeeld van oordeel dat er in Bosnië een burgeroorlog aan de gang was waarbij de inzet van de grote middelen noodzakelijk was. President Clinton pleitte in het begin, en eigenlijk nu nog steeds, voor het opheffen van het wapenembargo tegen Bosnië. Dit stuitte op tegenstand vanwege Europa.

Ten eerste hadden wij morele bezwaren. Men kan niet telkens opnieuw wapens sturen naar oorlogsgebieden.

Ten tweede hadden wij praktische bezwaren. Het grootste deel van de zware wapens moest door bezet grondgebied worden vervoerd, en men kon reeds vooraf weten dat de meeste van deze wapens niet op hun bestemming zouden toekomen.

Ten derde was er ook een gevaar voor de aan gang zijnde humanitaire acties. De Verenigde Staten waren in een latere fase voorstander van luchtaanvallen op Servische stellingen, of zoals zij het zo mooi uitdrukten van *surgical airstrikes*. Vooral de Fransen en de Britten, maar ook generaal Briquemont, vreesden represailles.

Ook de NAVO heeft zich in die periode als een papieren tijger gedragen. Er werd veel gedreigd, maar nooit tot actie overgegaan. De NAVO zelf stelde veel voorwaarden, onder meer omtrent de termijn van een NAVO-operatie. UNO-bemiddelaar Stoltenberg stelde de termijn van twee jaar voorop.

Op welke manier mogen NAVO-troepen optreden bij het implementeren van het vredesakkoord? Lord Owen vroeg om een snelle militaire interventie; dit is tot hiertoe evenwel onbereikbaar gebleven. Bovendien wenste hij een zwaardere bewapening, wanneer het ging om meer dan het vergezellen van hulpconvoien.

Maar ook de Verenigde Staten hebben bezwaren. Zij zijn het slechts eens met een rechtvaardig akkoord dat de Moslim-meerderheid niet wordt opgelegd en dat bovendien uitvoerbaar

moet zijn op het terrein; het Amerikaans Congres moet de toelating geven en de vredesmacht moet gewaarborgd worden door de NAVO-strijdmacht.

Ook de bevelvoering is een probleem. Groot-Brittannië en Frankrijk pleiten voor een UNO-commando omdat de Fransen, die geen deel uitmaken van de militair geïntegreerde strijdkrachten van de NAVO, niet zinnens zijn hun soldaten onder een Amerikaans opperbevel te laten fungeren.

De Verenigde Staten en de Verenigde Naties, bij monde van Boutros Boutros-Ghali, zijn dan weer voorstander van een NAVO-commando.

Er zijn ook problemen in verband met het aantal militairen. Er zouden 50 000 manschappen worden ingezet en de Amerikanen zijn bereid de helft ervan ter beschikking te stellen. Welke NAVO-partners zullen evenwel voor de overige 25 000 soldaten zorgen?

Bovendien is er ook nog het financiële aspect. Volgens de Verenigde Staten zal het eerste jaar van de deelname aan een dergelijke NAVO-operatie 4 miljard dollar kosten. Wie zal dat betalen? De Amerikanen suggereren financiële middelen te vragen aan Japan en Saoedi-Arabië, maar tot nu toe werd hieromtrent niets beslist.

En dan is er de Westeuropese Unie, waarbij wij stellen dat dubbelgebruik moet worden vermeden. Ofwel moeten Westeuropese-Unietroepen worden ingezet, ofwel worden er NAVO-troepen gestuurd. Wanneer WEU-strijdkrachten ter beschikking worden gesteld, zullen ze weinig operationeel kunnen zijn zonder de logistieke steun van de NAVO.

Een laatste belangrijke opmerking is dat de Verenigde Naties niet opgewassen zijn tegen de opdracht in ex-Joegoslavië. Er zijn de beperkte mogelijkheden van het UNO-Handvest; wanneer is er immers *peace-keeping* en wanneer is er *peace-enforcing*? De scheidingslijn tussen beide is soms heel moeilijk te trekken.

De financiering van de operatie is gekoppeld aan de duur van de aanwezigheid. De Verenigde Naties zijn omzeggens bankroet en tot nu toe is men steeds bij dezelfde landen gaan aankloppen. Deze zijn evenwel niet bereid telkens opnieuw troepen ter beschikking te stellen. En ook het probleem van het bevelvoeren, dat ik zojuist heb aangehaald, is heel cruciaal.

De heer Benker sprak daarnet over de derde weg, meer bepaald de burgerdiplomatie. Die moet een kans krijgen, maar dit zal slechts mogelijk zijn wanneer de wapens zwijgen. Iedereen weet wat hier tijdens de Tweede Wereldoorlog is gebeurd. De naoorlogse toestand werd op talrijke plaatsen in het geheim voorbereid. Op die manier kon België, nadat de Duitse troepen het land hadden verlaten, snel een nieuw bestuur krijgen.

De heer Seeuws, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

Ik meen dat ook in ex-Joegoslavië deze mogelijkheid moet bestaan.

Mijnheer de Voorzitter, ik besluit met: «*Necemo rat, necemo mir*», wat in het Servo-Kroatisch betekent: geen oorlog, geen vrede.

Het is bijzonder gevaarlijk als men gaat berusten in de toestand omdat alle vredesplannen worden «afgeschoten» en de internationale gemeenschap niet bij machte is om vrede op te leggen. Dit laatste is wel gemakkelijker gezegd dan gedaan. Van in het begin is gebleken dat geen enkel Westers land noch Rusland staan te trappelen om zich in het Joegoslavisch wespennest te storten. *Peace-keeping* ja, maar aan *peace-enforcing* zijn we nog niet gewend, ook al omdat het resultaat erg onzeker lijkt.

Niemand heeft het recht de verantwoordelijke leiders met de vinger te wijzen omdat zij aarzelen. Hun verantwoordelijkheid is wel bijzonder groot. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Kuijpers.

De heer Kuijpers (VU). — Mijnheer de Voorzitter, deze interpellatie biedt ons de mogelijkheid om enkele punten inzake de Midden-Europese crisis aan te stippen. Ik kan de toezeggingen van de vorige sprekers in meerdere of in mindere mate onderschrijven, maar ik wil het probleem van de hele Balkan op een andere manier benaderen. Men heeft het over twee jaar oorlog, maar in feite heerst er al veel langer oorlog in de Balkan.

Ten eerste, er leeft in de zuidelijke Balkan een alles behalve normale EG-lidstaat, hoe men dat ook draait of keert. Wij oefenen nu het voorzitterschap van de Europese Gemeenschap uit. Zullen wij de Griekse Staat op de democratische Europese lijn kunnen en durven brengen? De verkiezingen zijn er pas voorbij, maar dat verandert niets aan de almacht van de Grieks-Orthodoxe kerk. Zij verminkt ieder normaal politiek handelen in Griekenland. Denken we maar aan de mensenrechten van bijvoorbeeld de gewetensbezwaarden. Velen weten niet dat er op het ogenblik nog vele mensen worden opgesloten omwille van hun «geweten» en voor de vrede of omwille van hun religieuze houding. Griekenland is bij mijn weten het enige land in de EG dat zijn burgers nog altijd verplicht om hun godsdienst te vermelden op de identiteitskaart, met alle gevolgen van dien.

Ten tweede, Griekenland met betrekking tot Macedonië. Ik wens de Regering proficiat, want eindelijk hebben we Macedonië erkend, al is het nog niet bij naam.

Nog steeds hoor ik dat de doorvoerhandel via Macedonië vanuit Griekenland nog altijd het VN-embargo negeert. Vanuit Tessaloniki levert men via Bulgarije nog steeds olie aan het oorlogvoerende Servië. «Little Kuwait» heet die draaischijf!

Griekenland moet in lijn worden gebracht. Het kan niet én de voordelen genieten van de Europese Gemeenschap én tegelijkertijd in regionale en algemeen aanvaarde materies een eigen — voor de EG nadelige — koers varen.

De heer Van Wambeke geeft een opsomming van het goede werk van onze Blauwhelmen, maar deze mensen worden, onrechtstreeks met Griekse hulp, in de Balkan beschoten en gedood.

Macedonië is een voorbeeld van hoe een «meervolkerennatie» vrij homogeen poogt samen te leven.

Het past hier misschien een kleine hulde te brengen aan president Kiro Gligorov, voor de wijze waarop die 74-jarige man, weggegroeid uit het communisme, het klaarspeelde om een meervolkerenregering samen te stellen. De minister van Cultuur komt uit de Turkse minderheid voort en vijf leden behoren tot de Albanese bevolking. Macedonië is een voorbeeld, maar het wordt economisch totaal dichtgeknepen in de Balkan tussen het agressieve Servië en het schizofrene Griekenland.

Collega Van Wambeke en collega Benker, de eerste stap om tot een oplossing te komen, is het opstellen van een nuttig samenlevingsplan voor de hele Balkan. Naast Servië moet hier voor eerst Griekenland tot de orde worden geroepen. Wij moeten bovendien de «Almabulko» vormen, dit wil zeggen een samenwerking tussen Albanië, Macedonië, Bulgarije en Kosovo. Al deze landen, vanaf de Zwarte Zee tot de Adriatische Zee, vragen ons om samenwerking, om ontwikkeling in dit gedurende 50 jaar afgesloten gebied op gang te brengen.

Het tweede moeilijkste gebied van de Balkan ligt in Kosovo, een der Albanese delen, dat eigentijds aan zijn trekken moet komen, dat moet weggroeien uit een armoede die groter is dan deze in Roemenië. Ook Albanië zelf moet uit die verschrikking nog worden bevrijd.

Mijnheer de staatssecretaris, wij hebben vanochtend elkaar ontmoet in de commissie. U had het er over het mensenrechtenverdrag, dat op 16 december 1966 door de Verenigde Naties werd aangenomen, en dat pas tien jaar later van kracht werd. Door België werd het nog later, namelijk op 21 april 1983, bekrachtigd. Artikel 4, 2°, van dat verdrag bepaalt dat niemand mag worden onderworpen aan folteringen of aan wrede, onmenselijke of ontrendende behandelingen. Dat is mooi. Weet u echter dat sedert 1980, dus nu al bijna 15 jaar, de Servische agressie maand na maand in iedere stad en in ieder dorp van Kosovo de ten tijde van Tito in 1974 verkregen autonomie schendt? Elke week worden er sluipmoorden gepleegd op inwoners, omdat zij Albaneestalg zijn, omdat zij Kosovaar zijn.

Wij hebben hier in de Senaat twee resoluties goedgekeurd ten voordele van Kosovo. De emotie en waarde die uit deze resoluties spreekt, vind ik echter niet voldoende terug bij de Regering in haar beleid in verband met de bestrijding van de opheffing van het Kosovaars parlement, het Kuvend, in verband met het uit de ether

nemen van de Albaneestalige televisie, in verband met het verdwijnen van de krant «Relindja», wat in het Albanees renaissance betekent. Maar deze is dood.

Het probleem van de Shkipetaren — een volk verspreid over vijf verschillende Staten, te weten Griekenland, Albanië, Macedonië, Kosova en een deel van Servië-Montenegro —, is al sedert 1980 het eerste kruisvat in de Balkan. Maar vooral de agressie van Servië tegen Bosnië en Kroatië en de reacties hierop staan in de belangstelling. Hoe is dat mogelijk?

Mijnheer de staatssecretaris, ik weet dat de minister van Buitenlandse Zaken mijn opvatting ter zake genegen is. Ze toepassen is moeilijker. Wij moeten hiervoor — ik herhaal het — de Midden-europese landen in het gelid brengen. Het embargo wordt ook door hen dagelijks geschonden. Ik speelde aan de minister van Buitenlandse Zaken als voorbeeld een lijst van nummerplaten van vrachtwagens door die het embargo schenden. De paar «opzichters» van de Verenigde Naties en de EG-waarnemers zijn onvoldoende uitgerust voor hun taak. Het embargo «rammelt» onder meer aan de Roemeens-Bulgaarse zijde. Hebt u al op de verbingsbrug tussen Giurgiu en Rousse, tussen Bulgarije en Roemenië gestaan waar de Donau zeer breed is? Welnu, onder deze «brug van de vriendschap» varen de olietankers als onder een triomfboog door op weg naar Servië.

Wil men deze oorlog doen ophouden met vreedzame middelen dan kan dat alleen maar door samen met de buurlanden het embargo sluitend toe te passen. Hoe is het mogelijk dat men in Servië verder blijft schieten? We hebben per brief aan de minister van Buitenlandse Zaken de bewijzen geleverd dat dit alleen maar kan omdat de wapenarsenalen van Roemenië, Oekraïne, Rusland enzovoort in een soort orthodoxe verbondenheid worden leegemaakt, verkocht en doorgesluist naar Servië. Andere arsenalen, onder andere dat van Hongarije, bevoorraden dan weer Kroatië. Vrede stichten kan men niet door eerst allerlei gekke plannen van kantonale indelingen te verzinnen. Hoe is het mogelijk dat men met zulke plannen voor de dag is gekomen? Zo moeten wij wachten tot alle partijen volledig op de knieën zitten vooraleer wij echte vrede willen stichten. Ik ben geen militair strateeg. Ik kan hoegenaamd niet uitmaken of gerichte luchtaanvallen iets kunnen uithalen of niet. Mijn Vlaams boerenverstand vraagt echter, als in Koeweit of Granada wel kon worden ingegrepen, waarom dat dan niet kan in de Balkan. Als een blokkade van Cuba en Nicaragua sluitend kon, waarom dan niet in de Balkan?

De heer Mouton, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

Mijnheer de Voorzitter, tot daar de gedachten die ik naar voren wenste te brengen over het Europees beleid omtrent het drama van de Balkan, op het ogenblik dat ... wij orakelend over de rechten van de inheemse volkeren in Afrika, Azië en heel de wereld praten! (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Derycke, die antwoordt namens minister Claes.

De heer Derycke, staatssecretaris voor Ontwikkelings-samenwerking, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, in antwoord op de interpellatie van de heer Benker wens ik namens de minister van Buitenlandse Zaken het volgende antwoord te verstrekken.

La Communauté et ses Etats membres ont constamment indiqué qu'il appartenait aux parties en conflit en Bosnie-Herzégovine de rechercher un accord acceptable par chacune d'entre elles. Vu les antagonismes exacerbés que connaît la région, un tel accord ne pourra résulter que d'une série de compromis réciproques et complémentaires.

Bien que la Communauté et ses Etats membres n'entendent pas imposer une solution au conflit en Bosnie-Herzégovine, ils ont réussi, par l'intermédiaire de leur représentant au comité directeur de la Conférence sur l'ex-Yougoslavie, Lord Owen, après des mois de négociations, à faire admettre le principe d'importantes rétrocessions de territoires aux musulmans, tant par les Serbes que par les Croates.

Les dernières négociations ont aussi permis de dégager d'importantes concessions en faveur des musulmans en ce qui concerne l'accès à l'Adriatique, et ce malgré les nombreuses réticences préalables des Croates.

La Belgique ne peut — en tant que pays assumant la présidence de la Communauté — mener une politique nationale affirmée pour traiter le conflit dans l'ex-Yougoslavie. Elle doit, au contraire, aider à dégager des positions communes aux Douze et s'en faire le porte-parole.

La Belgique vient ainsi, en application des décisions du dernier «Conseil Affaires générales» des Douze, d'effectuer une démarche auprès des présidents Izetbegovic, Milosevic et Tudjman, ainsi qu'après de MM. Karadzic et Boban, pour souligner le fait qu'une solution militaire au conflit en Bosnie-Herzégovine était inacceptable, les invitant à reprendre au plus tôt le dialogue en vue de commencer des négociations, sur la base des accords intervenus dernièrement. En outre, la Communauté et ses Etats membres ne cessent d'informer les parties de leur disponibilité de principe pour les aider à la mise en œuvre de l'accord qu'elles trouveraient entre elles, d'une part, et, d'autre part, à la reconstruction de la Bosnie-Herzégovine.

Quant à votre suggestion de recevoir des représentants de la société civile des républiques d'ex-Yougoslavie, je tiens à indiquer que je suis toujours disposé à les rencontrer dans la mesure où mes obligations me le permettent en période de présidence européenne.

Toutefois, le problème est complexe. En effet, un nombre important de Serbes soutiennent effectivement la politique de M. Milosevic mais, parmi ses opposants, on rencontre énormément de groupes encore plus nationalistes que lui.

La tendance générale dans la population croate est à la fermeté face à ce qui est perçu comme une agression et de l'expansionnisme serbe à l'encontre de la Croatie.

De plus, de forts courants nationalistes existent en Croatie visant à une expansion du territoire de l'actuelle république de Croatie.

En outre, au sein des musulmans, la plupart des figures intellectuelles et religieuses de la communauté soutiennent le président Izetbegovic dans son refus de conclure un accord de paix sur la base des négociations de Genève, mais ne semblent pas en mesure d'offrir une solution alternative qui ait une chance d'être acceptée par les Serbes et les Croates.

J'ajoute que nous irions prêcher à des convertis, s'agissant des forces d'opposition auxquelles vous pensez. Ceux qu'il faudrait essayer de convaincre sont, en général, les populations rurales qui supportent leurs dirigeants envers et contre tout, mais qu'il nous est impossible d'atteindre. Les radios et journaux d'opposition que nous supportons s'adressent, une fois de plus, à ceux que nous ne devons plus convaincre et n'ont donc aucun impact — ni même d'audience — sur les couches profondes des populations à atteindre.

De plus, les contacts et les déplacements sont difficiles dans des pays en guerre chronique ou larvée, où existent un large degré de contrôle officiel de l'information et une bonne dose de propagande de la part des éléments en conflit.

Enfin, l'expérience montre que parfois, dans certains régimes, le fait pour les opposants de rencontrer des responsables officiels étrangers entraîne des mesures sévères de répression, dont pâtissent les populations locales et non leurs interlocuteurs étrangers.

De façon générale, je répète que je suis très sensible aux efforts déployés par certains représentants de la société civile de l'ex-Yougoslavie pour promouvoir le rôle des composantes pacifistes et démocratiques dans la recherche d'une solution au drame bosniaque. Cependant, si nous voulons être réalistes, il faut reconnaître que toute solution politique à la situation en Bosnie passe nécessairement par l'obtention d'un cessez-le-feu sur le terrain. Dans ce contexte, une négociation avec ceux qui détiennent le contrôle de la situation sur le plan militaire est inévitable dans un premier temps. Dès la fin des hostilités, la communauté internationale souhaite que toutes les forces démocratiques participent à la reconstruction politique du pays.

Pour ce qui est de la déclaration d'Anvers proposant Sarajevo comme capitale culturelle de l'Europe dans les mois à venir, le ministre des Affaires étrangères a déjà établi des contacts informels à l'occasion du Conseil des Douze. Il est cependant difficile d'entrer et de sortir de Sarajevo, et il faut compter sur les militaires pour ce faire.

M. Benker (Ecolo). — Il faudrait chercher à joindre le maire de la ville.

M. Derycke, secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement, adjoint au ministre des Affaires étrangères. — En effet, mais il faut réussir à franchir les contrôles, ce qui n'est pas simple. Quoi qu'il en soit, le ministre est convaincu que la suggestion est positive mais il estime qu'on ne peut oublier que les habitants de Sarajevo ont des besoins bien plus urgents dans leur vie quotidienne, notamment sur le plan alimentaire. Cependant, le ministre fera tout ce qui est en son pouvoir pour favoriser la réalisation de cette suggestion.

De heer Van Wambeke heeft in zijn constructief betoog blijk gegeven van inzicht en zin voor realisme. Er is in dit drama inderdaad een hemelsbreed verschil tussen onze innigste wensen en de realiteit. Er zijn niet alleen de politieke constraints. Er zijn eveneens constraints op het veld, en die zijn nog veel groter.

Mijnheer Kuipers, het was toch niet zo evident dat Griekenland de erkenning van Macedonië zomaar zou aanvaarden. Die erkenning betekent een belangrijk signaal tegenover Griekenland en ik meen dat we minister Claes en zijn medestanders hiervoor moeten feliciteren. Ik ben bijzonder gelukkig met deze erkenning die alleen al op symbolisch vlak bijzonder significant is.

Ik ken uw gedrevenheid, mijnheer Kuipers, ten opzichte van Kosovo. Voor een stuk hebt u zelfs gelijk. Het probleem is evenwel dat Kosovo een deel is van Servië en in bezet gebied ligt, zodat het moeilijk is gesprekken te voeren op niveau. Niettemin stel ik vast dat de preventieve diplomatie die daar gevoerd werd duidelijk resultaten heeft opgeleverd.

Wat het embargo betreft, kunnen we zeggen dat het werkt, hoewel er nog hier en daar lekken zijn.

Ik meen wel namens de minister van Buitenlandse Zaken te mogen zeggen dat er een positieve evolutie is in de politiek die de Twaalf ten opzichte van dit probleem willen voeren. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à l'interpellateur.

M. Benker (Ecolo). — Monsieur le Président, je remercie M. le secrétaire d'Etat d'avoir bien voulu nous faire part de la réponse du ministre des Affaires étrangères. Je tiens toutefois à réagir sur divers éléments soulevés aussi bien par M. Van Wambeke que par M. Kuipers ou M. le secrétaire d'Etat.

Sur la question de la culpabilité, je considère que l'Europe est relativement coupable, même collectivement. Ce problème peut, à mon sens, être rapproché de la culpabilité collective dont on a parlé pour l'Allemagne après 1945. On s'est longuement interrogé sur le point de savoir si un peuple pouvait être collectivement coupable. J'estime personnellement que nous avons affaire à un cas de non-assistance à personne en danger et il est curieux de constater que lorsqu'un événement se passe au coin de la rue, on est condamné, tandis que lorsqu'il se passe à l'échelle d'un Etat, ce n'est pas le cas.

Différents plans furent élaborés par la politique européenne, notamment par MM. Owen et Stoltenberg. Trois hypothèses furent envisagées et ensuite abandonnées: la partition en trois républiques, l'instauration de dix provinces et, ensuite, la fédéralisation de ces dernières.

Chacun sait pourtant ce qu'il en adviendra: la partition en une partie croate, une partie serbe et une partie bosniaque musulmane. Ensuite, la Serbie et la Croatie annexeront respectivement les parties réservées aux Serbes et aux Croates.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1993-1994
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1993-1994

Je suis entièrement d'accord avec l'essentiel de l'intervention de M. Kuipers. Je suis choqué de savoir que l'on parvient à mettre l'embargo sur un pays déjà exsangue, comme Cuba, et que l'on n'y arrive pas en Yougoslavie. Ironie du sort: des gens m'avaient donné des pots de miel de Cuba pour les emmener à Sarajevo!

M. Van Wambeke a parlé de la guerre civile. L'ex-Yougoslavie ne connaît pas seulement une guerre civile. C'est d'abord une guerre d'Etat à Etat puisque c'est la Serbie qui attaque soit la Croatie, soit la Bosnie-Herzégovine. C'est aussi une guerre civile puisque des combats de rue se passent entre villages, entre villes et parfois entre familles. C'est également une guerre de religion et ces trois éléments sont concomitants.

On a également évoqué les attaques ciblées américaines. Lorsque je suis arrivé à Sarajevo, le 10 août, on disait qu'elles étaient imminentes et que nous devions partir, à peine d'être pris entre les feux des Serbes et des Américains. Finalement, rien ne s'est passé et j'ai toujours eu l'impression que personne n'avait voulu faire une attaque ciblée sur les positions serbes. Par contre, les soldats français que j'ai rencontrés à plusieurs reprises m'ont dit qu'ils étaient en mesure de nettoyer les environs de Sarajevo, notamment les endroits d'où l'on tirait vers l'intérieur de la ville. Ils m'ont dit qu'en 24 ou 48 heures, ils pourraient établir un couloir d'entrée vers les villes assiégées.

On a dit que ce genre d'intervention coûterait beaucoup trop cher et on a cité le chiffre de 4 milliards. Mais quel sera le prix d'une « libanisation » de l'ex-Yougoslavie? Il dépassera largement les 4 milliards.

Combien vaut une vie humaine? Si elle vaut 100 000 francs, compte tenu du nombre de morts que l'on recense jusqu'à présent, on atteint le chiffre de 25 milliards. Si elle vaut un million, on atteint les 250 milliards. Que représentent dès lors les 4 milliards de cette intervention? C'est en fait l'égoïsme des pays riches qui n'arrive pas à résoudre ces problèmes.

Je voulais insister particulièrement sur le fait que, parallèlement à la diplomatie officielle, une « diplomatie civile » doit également être instaurée. En effet, il faut faire comprendre aux dirigeants officiels que de part et d'autre, des personnes plus valables existent aussi.

J'ai attentivement écouté les sept arguments sur lesquels vous vous appuyez, monsieur le ministre, pour ne pas rencontrer les représentants de la société civile. Cependant, malgré cela, j'espère que le ministre compétent entreprendra une tentative en ce sens. Vous avez notamment déclaré que M. Milosevic était soutenu par une partie importante de la population. C'est vrai, et si des élections étaient organisées, il remporterait probablement la victoire avec 60 p.c. des suffrages.

M. le Président. — Monsieur Benker, vous avez dépassé votre temps de parole.

M. Benker (Ecolo). — Je conclus, monsieur le Président.

Mais il faut également tenir compte de l'invraisemblable et stupide propagande organisée dans ce pays qui n'a jamais connu la démocratie. C'est renversant!

Des contacts peuvent aisément être pris avec la mairie de Sarajevo. Il suffit de s'adresser aux organismes compétents en la matière. Cela coûte cher, mais c'est tout à fait possible par satellite.

Les véritables besoins de Sarajevo sont effectivement d'ordre alimentaire. Cependant, ce qui m'a frappé lorsque je me suis rendu sur place, c'est qu'un concert nous avait été offert. Selon moi, c'est très significatif!

M. le Président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

INTERPELLATIE VAN DE HEER VALKENIERS TOT DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN OVER «HET NIET-RESPECTEREN VAN DE MENSENRECHTEN IN VIETNAM»

INTERPELLATION DE M. VALKENIERS AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES SUR «L'ABSENCE DE RESPECT DES DROITS DE L'HOMME AU VIET-NAM»

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van de heer Valkeniers tot de Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over «het niet-respecteren van de mensenrechten in Vietnam».

Het woord is aan de interpellant.

De heer Valkeniers (Onafh.). — Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats wil ik staatssecretaris Derycke bedanken voor zijn bereidheid het antwoord van Vice-Eerste minister Claes naar voren te brengen. Verder ben ik bijzonder verheugd over de aanwezigheid in de tribune van een groot aantal Vietnamezen, die daarmee deze interpellatie, die mede door hen werd geïnspireerd, nog meer kracht willen bijzetten.

In september 1992 heeft het Europees Parlement de resoluties B 3/1176 en 1226/92, gepubliceerd op 19 september 1992, aangenomen. Hierin wordt gesteld dat Vietnam de mensenrechten en de godsdienstvrijheid niet eerbiedigt. In het bijzonder werd verwezen naar het feit dat de vijf religieuze leiders van de Boeddhistische Eenheidskerk nog steeds opgesloten waren of een verplichte verblijfplaats toegewezen kregen. Die oproep heeft blijkbaar niet belet dat de godsdienstvervolgelingen in Vietnam voortduren. Zo zagen we een brutale repressie van de vreedzame betoging van 24 mei 1993, waarvoor 40 000 personen zich hadden verzameld in de stad Huế, waar 20 geestelijken een hongerstaking hielden. Hierbij werden vele personen gekwetst en de eerwaarde heren Thich Tri Tuu, Thich Hai Tang, Thich Hai Tinh en talrijke andere gelovigen werden aangehouden en ervan beschuldigd de staatsveiligheid te bedreigen.

Professor Doãn Việt Hoat werd op 9 juli 1993 andermaal gevonnisd en tot 15 jaar dwangarbeid veroordeeld. Dit vonnis is even zwaar als zijn eerste straf van 20 jaar en heeft reeds hevige reacties verwekt bij Amnesty International en Asia Watch.

Op 9 juli 1993 heeft de regering van Hanoi nogmaals voor geweld gekozen door het leger en de politie, gewapend met traan-gasgranaten en bijgestaan door tanks, in te zetten om de pagode Son Linh in Bà Rịa Vung Tàu, een stadje op 100 kilometer ten noord-oosten van Saigon, te ontzetten. Deze actie had alleen tot doel de aanhouding van al de boeddhistische geestelijken die deze pagode bezoeken en die door de regering ervan worden verdacht de geschriften te publiceren van de Boeddhistische Eenheidskerk van eerwaarde heer Thich Huyền Quang. Bij deze actie werd eerwaarde heer Thich Hanh Duc, de geestelijke leider van de Son Linh pagode, aangehouden. Achttien mannelijke en vrouwelijke bonzen werden afgevoerd en gemarteld. Honderden andere Boeddhisten werden bij dit treffen gekwetst.

Op 23 juli 1993 heeft Eerste minister Vo Van Kiét de nota nummer 379 opgesteld, die een voorafgaande toestemming van de regering nodig maakt voor alle internationale religieuze activiteiten en van de lokale autoriteiten voor binnenlandse religieuze activiteiten.

Op 4 augustus 1993 heeft het regeringscomité van Hanoi belast met godsdienstaangelegenheden, alle aanvragen van de heer Thich Huyền Quang als ongegrond afgewezen en al de activiteiten van de Boeddhistische Eenheidskerk onwettelijk verklaard. Deze houding lijkt mij volkomen in tegenspraak met het antwoord van de minister van Buitenlandse Zaken op mijn vraag van 4 juni 1993, waarin hij zegt dat er tussen hem en de Vietnamese autoriteiten geen diepgaande meningsverschillen over de mensenrechten bestaan. Is hier sprake van een kortsluiting of is de minister gewoonweg niet op de hoogte van wat zich de jongste maanden in Vietnam afspeelt? Overigens heb ik helemaal niet de indruk dat de dialoog van onze minister met de Vietnamese auto-

riteiten het wederzijds begrip heeft bevorderd en de Vietnamese gesprekspartners naar andere en meer aanvaardbare opvattingen heeft doen evolueren.

Bij de kennisneming van genoemde feiten en de vaststelling dat er in Vietnam nog steeds 32 000 mensen zijn opgesloten om politieke redenen of omdat zij een afwijkende mening hebben, vraag ik mij toch af of «de demarches van België en zijn westerse partners wel enig resultaat hebben opgeleverd» en of het wel juist is «dat het erop lijkt dat in Vietnam een weliswaar nog kwetsbaar, maar reëel democratiseringsproces werd aangevat». Dit werd mij namelijk door Vice-Eerste minister Claes in zijn antwoord medegedeeld. Ik ben het daar niet echt mee eens. De situatie is werkelijk onhoudbaar geworden voor degenen die er vrij willen leven en die niet bereid zijn zich te schikken naar de Marxistisch-Leninistische dictatuur.

Wij weten dat de Eerste minister van Vietnam een bezoek bracht aan Brussel, niet alleen voor financiële hulp, maar ook om de medewerking te vragen van de Belgische Regering voor een mogelijke opheffing van het Amerikaans embargo wat de strijd van het Vietnamese volk nog veel moeilijker zou maken. Op dat vlak kunnen wij enkel betreuren dat er reeds sedert geruime tijd een economische samenwerking is tussen België en Vietnam waarbij de eisen van België voor het respecteren van de mensenrechten in Vietnam louter worden geregistreerd en enkel met de lippen worden beleeden. In de praktijk werden ze nooit toegepast. Nochtans gaf onze Regering onlangs nog 100 miljoen om Vietnam te helpen bij het aanzuiveren van zijn schulden bij het IMF.

Mijnheer de Vice-Eerste minister, graag vernam ik welke concrete maatregelen u zonder verwijl zult nemen om druk uit te oefenen op de Vietnamese regering ten einde zo spoedig mogelijk vrije verkiezingen uit te schrijven onder het toezicht van de Verenigde Naties. Alleen op die manier kunnen een democratisch verkozen parlement en regering op de been worden gebracht. Dit zou de conditio sine qua non moeten zijn voor een normale economische samenwerking met België. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Derycke die antwoordt namens de Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken.

De heer Derycke, staatssecretaris voor Ontwikkelings-samenwerking, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, aangezien de interpellant verwijst naar het antwoord op zijn schriftelijke vraag die hij met betrekking tot deze problematiek heeft gesteld, wens ik het antwoord hierop, dat onze benadering zeer duidelijk weergeeft, nogmaals te citeren. Ik heb namelijk de indruk dat het antwoord dat de minister van Buitenlandse Zaken destijds heeft gegeven op die vraag van de heer Valkeniers, enigszins uit zijn verband is gerukt.

Dit antwoord luidt als volgt: «Tijdens mijn zending naar Vietnam heb ik uiteraard niet nagelaten de mensenrechten-problematiek ter sprake te brengen bij de autoriteiten van dat land, iets wat ik en mijn vertegenwoordigers regelmatig doen telkens ons de kans gegeven wordt. Ik heb kunnen vaststellen dat zij met zeer veel aandacht geluisterd hebben naar de standpunten die ik heb uiteengezet aangaande de mensenrechten. Tijdens de persconferentie welke mijn verblijf in Vietnam afsloot, heb ik trouwens duidelijk het Belgisch standpunt ter zake kunnen uiteenzetten.

De Vietnamese overheden tonen zich reeds geruime tijd bereid om openhartig deze kwestie te bespreken met hun westerse gesprekspartners. Dit betekent niet dat er geen diepgaande verschillen zouden bestaan in onze beide opvattingen over mensenrechten, maar de dialoog kan ongetwijfeld het wederzijds begrip bevorderen en onze gesprekspartners doen evolueren in de richting van andere, meer aanvaardbare opvattingen.

De demarches van België of van zijn westerse partners blijven trouwens niet zonder resultaat, want het lijkt erop dat in Vietnam een weliswaar nog kwetsbaar, maar reëel democratiseringsproces wordt aangevat. De tevredenheid van de humanitaire organisatie Asia Watch, na een recent bezoek, is daarvan een bewijs.

Wat de overgang betreft van het systeem naar een pluralistische democratie, moet ik evenwel vaststellen dat de Vietnamese leiders in de huidige omstandigheden nog ver afstaan van een dergelijk perspectief. »

Ingaande op de huidige vragen zal ik enkele belangrijke aspecten van de problematiek naar voren brengen.

Ten eerste, België volgt sinds het begin van het hervormingsbeleid in Vietnam de evolutie van de binnenlandse situatie in dat land zeer aandachtig. België is trouwens één van de eerste landen dat opnieuw een ambassade heeft geopend na de instauratie van het nieuwe regime.

Ten tweede, verscheidene bezoeken van Vietnamese ministers aan België en van Belgische ministers aan Vietnam sinds juni 1992 hebben ons bovendien de mogelijkheid geboden van gedachten te wisselen over de politieke en economische ontwikkelingen in Vietnam en over onze ontwikkelings samenwerking. Daarbij werd specifiek aandacht geschonken aan de mensenrechtensituatie. Wij zijn ervan overtuigd dat een politiek van aanwezigheid en van dialoog meer positieve resultaten boekt dan wanneer men de kop in het zand steekt. De Vietnamese overheden tonen zich trouwens bereid om met hun westerse gesprekspartners openhartig over democratie en mensenrechten te spreken. Dit betekent niet dat er geen grote verschillen bestaan in de opvattingen over democratie, maar via een dergelijke dialoog kan het wederzijds begrip worden bevorderd en kunnen wij onze gesprekspartners doen evolueren in de richting van die opvattingen welke voor ons meer aanvaardbaar zijn.

Ten derde, in het *Memorandum of Understanding* dat tussen België en Vietnam werd ondertekend bij mijn bezoek in september, werd de band tussen onze samenwerking en het respect voor de democratische principes en de mensenrechten expliciet geformuleerd. Het akkoord is « *in its entirety based on the respect for democratic principles and human rights, which inspire the domestic and external policies of both Belgium and Vietnam and which constitutes an essential element of the memorandum* ». Bovendien wordt onze samenwerking inhoudelijk onder meer gericht op het verbeteren van de levensomstandigheden van de armen en de verlichting van de armoede, op de bevordering van de deelname van het volk in de ontwikkeling, met specifieke aandacht voor de rol van de vrouw in de ontwikkeling. Deze thema's komen overigens voortdurend terug in de Belgische ontwikkelings samenwerking.

Ten vierde, het is juist dat het democratiseringsproces nog maar in een beginfase is en dat er incidenten plaatsvinden die voor ons onaantvaardbaar zijn. Het is echter evenzeer waar dat in de huidige omstandigheden het democratiseringsproces eerder wordt bevorderd door gerichte en aan voorwaarden gebonden samenwerking dan door het land af te sluiten via een embargo.

Het Amerikaans embargo is trouwens geen beleidsbeslissing bedoeld om de Vietnamese politici onder druk te zetten om verkiesingen uit te schrijven, maar een van 1975 daterende maatregel, die nog niet is opgeheven, vooral omwille van onopgeloste problemen in het MIA/POW-dossier.

Zoals gezegd helet dit niet dat Vietnam inderdaad nog maar pas de weg van de politieke hervormingen in democratische zin is ingeslagen en dat nog veel moet worden verworven. Hoewel de vrijheid van meningsuiting erop is vooruitgegaan — ook volgens Amnesty International — wordt het land nog steeds beschuldigd van vervolging van politieke dissidenten en religieuze groeperingen.

Het probleem met de boeddhistische kerk in Vietnam is een zeer netelige kwestie voor de Vietnamese regering, een geschil dat zij volgens de meeste waarnemers niet kan winnen.

De aanhangers van de Unified Buddhist Church, die in 1981 werd verboden in Vietnam nadat de regering zelf de meer buigzame Vietnam Buddhist Church had opgericht, streven namelijk radicaal naar vrijheid. Zij wensen hun eisen onmiddellijk omgezet te zien, komen op voor de vrijlating van gevangenen intellectuelen en boeddhistische monniken en organiseren publiek verzet tegen de regering via betogingen en dreigementen met hongerstaking. Zij vormen voor de Vietnamese regering dus een partij die geen genoegen neemt met de weg van geleidelijke liberalisering. Indien de Vietnamese regering hen laat begaan, riskeert

ze in de toekomst geconfronteerd te worden met nog krachtiger en heviger eisen om meer vrijheid. Indien ze optreedt, gaat ze in tegen de verwachtingen en eisen van de westerse regeringen en organisaties die het democratiseringsproces en het respect voor de mensenrechten in Vietnam vooruitgang willen zien maken.

De tendens naar meer democratisering is evenwel duidelijk.

Teken daarvan is bijvoorbeeld dat de partij, hoewel ze nog steeds een sterke greep heeft op de regering en het politieke leven volledig controleert, niet meer zo monolithisch is als vroeger. De huidige partijleider, Do Muoi, fungeert als een soort scheidsrechter tussen enerzijds de huidige premier Vo Van Kiêt, een uitgesproken liberaal, westersgezind en bij de ASEAN aanleunend politicus, en anderzijds zijn antipode, Le Duc Ahn, president van Vietnam, conservatief, militair en pro-Chinees.

De aanvaarding van het *Memorandum of Understanding* wijst er ook duidelijk op dat Vietnam in zijn beleid bereid is rekening te houden met mensenrechten. Ik wil hier duidelijk bij vermelden dat wij een zelfde succes in Indonesië niet hebben gehad. Een zo duidelijke verwijzing naar het respect voor de mensenrechten en voor democratische waarden is in de Aziatische context niet evident. Dat de Vietnamese regering dit heeft aanvaard is een belangrijke en veelbelovende stap. Wij moeten op dit punt uiteraad verder toezicht houden.

Vietnam is het eerste Aziatische land dat zonder grote problemen een verwijzing naar mensenrechten in een bilateraal samenwerkingsovereenkomst aanvaardde. Andere landen weigeren dat formeel.

De economische openheid sinds 1986 brengt ook automatisch meer en meer vrijheid mee voor de bevolking, te beginnen bijvoorbeeld met de vrijheid om vrij rond te reizen in het land. Markten worden geopend, er wordt handel gedreven. Dit alles trekt het land weg uit het immobilisme dat het zo lang gekend heeft, zelfs al blijft het regime conservatief vastklampen aan de macht.

Ons beleid is erop gericht het proces van verdere democratisering, zowel van onder uit als van boven uit te steunen.

Onze ontwikkelingshulp is gericht op de ondersteuning van de lagere klassen van de bevolking.

In onze politieke betrekkingen en bij onze contacten tijdens wederzijdse bezoeken wordt het belang dat wij hechten aan het verderzetten van de democratisering, telkens weer en openlijk benadrukt.

Onze economische betrekkingen met Vietnam en de beschikbaarheid van IMF-faciliteiten komen de bevolking van Vietnam ten goede en bevorderen onrechtstreeks de democratie. De 7,8 miljard frank die door het IMF zijn vrijgemaakt, zijn afkomstig van de zogenaamde *Systemic Transformation Facility*, een fonds bedoeld om voormalige communistische landen in de economische overgangsfase te helpen en onder andere gericht op inflatiebestrijding. Dergelijke begeleidende maatregelen die de overgang verzachten, kunnen de bevolking enkel ten goede komen. Dit is toch de bedoeling van onze politiek. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de interpellant.

De heer Valkeniers (Onafh.). — Mijnheer de Voorzitter, waarschijnlijk zullen wij het niet eens worden. Ik merk dat de Vice-Eerste minister en zijn partij zich nu uitspreken tegen isolatie, tegen de boycot en voor een dialoog. Dat is niet altijd zo geweest. We kennen andere landen die men absoluut wilde boycotten en waarmee men absoluut niet wilde dialogeren. Ik ben nooit tegen een dialoog, ik ben ook nooit voor een boycot als dusdanig, maar ik ben wel van oordeel dat wij misschien met Vietnam iets te zacht omspringen, mijnheer de Vice-Eerste minister.

Misschien wil dat land wel in een of andere tekst opnemen dat het voorstander is van democratisering, maar tot nu toe komt daarvan in de praktijk zeer weinig terecht. Ik ben geen Vietnaam, maar er is wel de Vereniging voor een Vrij Vietnam, die twee miljoen Vietnamezen verspreid over de hele wereld vertegenwoordigt en zeer goed gestructureerd en geïnformeerd is. Wanneer ik lees welke argumenten en feiten zij aanbrengt, moet ik

toegeven dat er nog zeer, zeer veel te doen is. Ik weet wel dat onze ontwikkelingshulp vooral naar de armsten gaat, naar hen die het nodig hebben. Daar kan ik uiteraard ook niets tegen hebben.

Persoonlijk geloof ik echter dat een protest van ons land, zeker nu het het voorzitterschap van de Europese Gemeenschap waarneemt, zwaarder kan wegen. Door de bezoeken die we aan dat land brengen en door het geld dat we geven, gaan we eigenlijk bijna akkoord met het regime. Ook in de perscommuniqués komt protest vanwege ons land en Europa tegen de huidige situatie in Vietnam zeer weinig naar voren.

Na deze interpellatie zal ik een motie indienen die door de oppositiepartijen wordt ondersteund. Agalev was niet aanwezig tijdens de bespreking in de commissie, maar ik ben ervan overtuigd dat zij ook bereid zijn deze motie te ondertekenen. Wij vragen immers dat het democratiseringsproces in Vietnam op gang zou komen en dat er vrije verkiezingen worden georganiseerd. Niemand kan zich daartegen verzetten, maar er is natuurlijk het spel van meerderheid en oppositie en het is voor de meerderheidspartijen niet mogelijk deze motie, hoe bescheiden ze ook is, te ondersteunen.

Er werd tevens een resolutie ingediend, waarvoor wij trachten de steun van alle partijen te krijgen. Vanochtend in de commissie werden de gestelde vragen uitvoerig beantwoord.

Net zoals in de Verenigde Staten, Australië en Hawaï, moet het ook hier mogelijk zijn dat de Senaat unaniem, over de partijgrenzen heen, de regering in Vietnam duidelijk maakt dat wij bereid zijn te helpen, maar dat daaraan voorwaarden zijn verbonden, onder meer democratisering, vrijlating van alle politieke gevangenen en dissidenten en vrije verkiezingen waaraan alle partijen kunnen deelnemen.

Mijnheer de staatssecretaris, ik dank u ook omdat u bereid bent, nadat u op de interpellatie van mevrouw Creyf hebt geantwoord, de talrijke Vietnamese afgevaardigden uit België en de omliggende landen te woord te staan. Misschien hebben zij het debat niet zo goed kunnen volgen omdat het meestal in het Nederlands verliep en kan u hen wat meer uitleg geven. (Applaus.)

De Voorzitter. — Tot besluit van deze interpellatie heb ik twee moties ontvangen.

De eerste, ingediend door de heren Valkeniers, Hatry, Vermeiren, Kuijpers en Jonckheer, luidt:

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Valkeniers en het antwoord van de minister,

Vraagt aan de Belgische Regering:

— Om het respect van de mensenrechten en de democratisering van het regime als voorafgaande voorwaarden te stellen alvorens normale diplomatieke, economische en culturele betrekkingen met dat land aan te knopen,

— Om de onmiddellijke en onvoorwaardelijke vrijlating te eisen van alle boeddhistische monniken en katholieke priesters, van alle opgesloten politieke gevangenen en van alle personen die werden opgesloten omdat ze er een afwijkende mening op nahouden,

— Om een beroep te doen op de Vietnamese regering voor een werkelijke democratisering van het politieke leven en voor vrije verkiezingen onder internationale controle. »

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Valkeniers et la réponse du ministre,

Demande au Gouvernement belge:

— De subordonner la normalisation des relations diplomatiques, économiques et culturelles avec ce pays au respect des droits de l'homme et à la démocratisation du régime,

— D'exiger la mise en liberté immédiate et inconditionnelle de tous les moines bouddhistes et des prêtres catholiques, de tous les prisonniers politiques ainsi que de toutes les personnes qui ont été enfermées parce qu'elles avaient une opinion divergente,

— De lancer un appel au gouvernement vietnamien pour qu'il démocratise réellement la vie politique et organise des élections libres sous contrôle international. »

De tweede, ingediend door mevrouw Creyf, de heren Seeuws en Péciaux, luidt:

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Valkeniers over de mensenrechten in Vietnam en het antwoord van de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Zaken,

Gaat over tot de orde van de dag. »

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Valkeniers sur les droits de l'homme au Viêt-nam et la réponse du secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement, adjoint au ministre des Affaires étrangères,

Passe à l'ordre du jour. »

Wij stemmen later over de eenvoudige motie, die de voorrang heeft.

Nous procéderons ultérieurement au vote sur la motion pure et simple, qui bénéficie de la priorité.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

INTERPELLATIE VAN MEVROUW CREYF TOT DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN OVER «DE ROL VAN ONZE AMBASADES EN CONSULATEN IN DE OPVANG VAN HULP-BEHOEVENDE BELGEN IN HET BUITENLAND»

INTERPELLATION DE MME CREYF AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES SUR «LE ROLE DE NOS AMBASADES ET DE NOS CONSULATS EN MATIERE D'ACCUEIL DES BELGES QUI ONT BESOIN D'AIDE A L'ETRANGER»

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Creyf tot de Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over «de rol van onze ambassades en consulaten in de opvang van hulpbehoevende Belgen in het buitenland».

Het woord is aan de interpellant.

Mevrouw Creyf (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank staatssecretaris Derycke voor zijn aanwezigheid.

Hij is jammer genoeg niet bevoegd voor de materie waarover ik interpelleer, maar hij zal wellicht nog beter dan ikzelf mijn vragen en bedenkingen kunnen overmaken aan de minister van Buitenlandse Zaken.

Toen in september dit jaar één van mijn zonen, samen met een vriend met vakantie vertrok naar Frankrijk, maakte ik mij weinig zorgen: zij waren goed voorbereid, zij waren goed verzekerd, ze zijn niet op hun mondje gevallen en oud genoeg om hun plan te trekken.

Verhalen over autowegpiraten had ik wel al vaker gehoord, maar vond dit geen reden om hen niet te laten vertrekken, want zij zouden wel voorzichtig zijn. Maar het onverwachte gebeurde: zij werden overvallen en van alles beroofd, auto, geld, kleren, alles.

In dat geval, denk je, kan je altijd terecht bij onze ambassades en consulaten, want in een brochure uitgegeven in juni 1993 zegt de minister van Buitenlandse Zaken: «De Belgen blijven een reislustig volk,... Er is dan ook steeds meer vraag naar betrouwbare informatie vooraf en naar adressen waar men ter plekke in geval van nood terecht kan. Dat bewijzen de vele vragen om hulp aan onze ambassades en consulaten, die altijd klaar staan om hulpbehoevende vakantiegangers bij te staan.»

Tot zover de goede intenties, want in de praktijk zag het er wel enigszins anders uit. Deze jonge mensen werden goed opgevangen door de gendarmerie, maar omdat ze zelfs geen schoenen meer

hadden, werd een beroep gedaan op het consulaat. Die konden tot hun spijt niets doen... tot men hoorde dat het ging om de zoon van een senator.

De ervaring van mijn zoon heeft mij tot deze interpellatie aangezet. Het is een persoonlijk feit, met alle beperktheden van een individueel geval, maar daaruit blijkt toch dat de opvang door onze consulaten of ambassades niet echt of niet altijd kan worden gegarandeerd. Anderzijds houd ik deze interpellatie ook omdat ik mij verzet tegen elke vorm van voorkeursbehandeling.

Dat wij een reislustig volk zijn, is inderdaad zo. Steeds meer Belgen begeven zich op weg en, zoals blijkt, op steeds onveiligere wegen. Bovendien gaan steeds meer mensen met een te krappe financiële reserve op reis, wat betekent dat steeds meer mensen in problemen kunnen komen.

Zijn de consulaten en ambassades in staat om deze verhoogde vraag te beantwoorden? Heeft het ministerie van Buitenlandse Zaken zicht op het aantal en de soort aanvragen?

Als het gaat over de informatie rond hulpverlening en het «altijd» klaar staan om hulpbehoevende vakantiegangers bij te staan, geeft de minister de indruk dat men «veilig» op weg kan.

Getuigenissen van Belgen in het buitenland geven een ander beeld. In Tenerife bijvoorbeeld komt men best niet in de problemen tijdens de siësta, en — zoals ik reeds heb gezegd — wordt men in Frankrijk bij bepaalde consulaten pas wakker als men de zoon is van ... Dat de graad van behulpzaamheid niets te maken heeft met de graad van ontwikkeling of het beschikken over moderne logistiek van een bepaald land, bewijst de goede werking, die naar men ons vertelt, bestaat in bijvoorbeeld Kenia en Moskou.

Alles lijkt af te hangen van de inzet van de betrokken consul of ambassadeur. Belgen vertrekken dus met een vals gevoel van veiligheid. Er mogen dan nog zoveel brochures worden uitgegeven met adressen en informatie: als er geen duidelijke beleidslijn is, zijn ze in de praktijk niet bruikbaar.

Kan de minister ons enig inzicht geven in de richtlijnen omtrent de opvang en hulp van Belgen in nood in het buitenland? Kan de minister meer duidelijkheid brengen in wat een Belg «werkelijk» mag verwachten?

Het al dan niet verlenen van hulp is een beslissing van de betrokken ambassadeur of consul. Er staat dan ook in de brochure: «... voor een dergelijke hulpverlening (diplomatieke en financiële bijstandsverlening) komen alleen personen in aanmerking die met ernstige problemen geconfronteerd worden en voor wie de diplomatieke instantie de laatste toevlucht is. Met andere woorden men kan op deze consulaire bijstand slechts een beroep doen nadat alle mogelijkheden die werden geboden om het probleem zelf op te lossen werden uitgeput.»

Wat ik daaruit opmaak, is dat men nooit zeker is hulp te krijgen, want wat zijn «ernstige problemen» en wat bedoelt men met «alle mogelijkheden die werden geboden»?

Kan de minister duidelijk zeggen wat hij bedoelt met «ernstige problemen», wat die andere mogelijkheden zijn, en op basis van welke richtlijnen de betrokken diplomaten hun beslissingen nemen?

Kan de minister ook meer duidelijkheid brengen in de manier waarop het ministerie van Buitenlandse Zaken de werking en de efficiëntie van zijn vertegenwoordiging evalueert?

Kan de minister ons ook vertellen waar een Belg terecht kan als hij het niet eens is met de beslissing van een diplomatieke vertegenwoordiger of met de manier waarop hulp wordt geboden, en daarover klacht wil indienen?

Misschien kan de minister ons ook meedelen of Nederlands-taligen in het Nederlands kunnen worden opgevangen in buitenlandse ambassades en consulaten?

Het zou misschien niet slecht zijn om eens een oor te luisteren te leggen bij de mensen die ook elke dag te maken hebben met de problemen van gestrande Belgen, met name de reisbijstandsverzekeraars.

Via de goed uitgebouwde kanalen van dergelijke organisaties worden vele mensen geholpen. Het is hun taak. Daarvoor kopen de klanten ook een reisbijstandsverzekering. De materiële schade regelen de reisbijstandsverzekeraars wel.

Van zodra er echter wettelijke formaliteiten bijkomen, moeten ambassades en consulaten ingeschakeld worden, zoals, bijvoorbeeld, bij een overlijden in het buitenland. Jaarlijks sterven zo'n 5 à 600 Belgen in het buitenland. In die gevallen zijn de reisbijstandsverzekeraars afhankelijk van de werking van ambassades en consulaten.

Bovendien, zo zegt men mij, sluiten slechts zo'n 13 pct. van de Belgen een reisbijstandsverzekering. Een zeer groot aantal mensen vertrekt dus zonder voldoende dekking naar het buitenland en dat aantal neemt toe, daar de reisbijstandsverzekering nogal eens sneuvelt als men wel op reis wil, maar er steeds minder wil voor uitgeven.

De reisbijstand is geen overbodige luxe. Een reisbijstandsverzekering kan echter de overheid niet van alle verantwoordelijkheid ontslaan. Integendeel. Een goede samenwerking tussen beide kan de veiligheid van de Belgen in het buitenland alleen maar ten goede komen.

De reisverzekeraars hebben ons erop gewezen dat het moeilijk werken is met een ambassade die slechts enkele uren per dag geopend is, en waar tijdens de siësta, 's avonds en in het weekend niemand te bereiken is.

Er blijkt ook veelal een gebrek aan coördinatie te zijn in het optreden bij een ramp of een crisis. Toen vorig jaar in september in Vaison-la-Romaine in — alweer — Frankrijk door zware regens een ware ramp was ontstaan, met verschillende slachtoffers, was er van een gecoördineerde Belgische aanpak nauwelijks sprake. Veel energie en goed bedoelde hulp gingen verloren door gebrek aan samenwerking.

Het kan nochtans anders. De organisatie van de opvang van onze noorderburen loopt heel wat efficiënter. Op het ministerie van Buitenlandse Zaken in Nederland is een ambtenaar verantwoordelijk voor het reiswezen. Als zich een veiligheidsprobleem voordoet, belegt hij een «telefoonconferentie» en kan er, hetzij van ambtswege hetzij op verzoek, een «calamiteitenplatform» worden opgericht. Daarin zitten de overheid, de ANVR — een deel van ECTA — en de ANWB. Zij geven een advies, dat niet bindend is, maar dat in de praktijk wel wordt gevolgd.

Bovendien komen de betrokkenen op geregelde tijdstippen samen om overleg te plegen en worden zij op de hoogte gehouden van de geldende richtlijnen. Zij verstrekken ook up to date lijsten van alle Nederlanders die in het buitenland resideren.

Goede coördinatie en informatie zijn dus van essentieel belang. Ik dring er dan ook bij de minister op aan om snel een overlegorgaan te creëren waar de overheid, de reisbijstandsverzekeraars en andere betrokkenen samen aan tafel zitten. Dit overlegorgaan biedt voordelen voor alle betrokken partijen. De ambassades en consulaten zijn immers evengoed gebaat bij een optimale samenwerking met reisagenten en verzekeraars, omdat zij op die manier vlot en efficiënt de beschikbare hulpmiddelen kunnen inzetten.

Een tweede belangrijk voordeel is de snelheid van interventie en coördinatie bij rampen of crisissen in het buitenland. Bij onze noorderburen gebeurt die coördinatie op het veld door de diplomatieke vertegenwoordiging. Bij ons lopen de verschillende hulpverleners elkaar voor de voet en hangt het vaak af van het initiatief van een of andere verzekeraar of er van enige vorm van overleg of coördinatie sprake is.

Ingevolge de huidige evolutie zal in de toekomst de samenwerking met privé-initiatieven nog dringender worden.

Om economische redenen werden reeds verschillende ambassades en consulaten gesloten. Er zouden er nog volgen.

Welke zijn de gronden waarop men zich baseert om een ambassade of een consulaat al dan niet te openen of te sluiten? Zijn dat enkel economische? Wat zijn de gevolgen voor Belgen in landen zonder ambassade en consulaat?

De sluiting van een ambassade of een consulaat wordt hoe dan ook geïnterpreteerd als een politieke daad. Men verlegt prioriteiten.

Kan de minister duidelijkheid geven in die prioriteiten? Kan de minister ons ook inzage geven in de krachtlijnen van zijn algemeen beleid inzake onze buitenlandse vertegenwoordiging? Wanneer economische motieven meespelen in de organisatie van

onze buitenlandse vertegenwoordiging, welke zijn dan de gevolgen voor de ambassades en consulaten die wel nog geopend blijven? Op welke posten moeten zij besparen en welke zijn daarvan de gevolgen voor de onfortuinlijke Belg in het buitenland?

Na Maastricht kunnen ook andere Europese burgers aankloppen bij Belgische consulaten en ambassades en vice versa voor de Belgen. Was het, gezien de vooruitzichten, niet beter geweest wat meer gecoördineerd tewerk te gaan? Zijn er in deze zin reeds richtlijnen uitgewerkt en zo ja, welke? Heeft de minister bovendien zicht op de gevolgen voor de werking of het bestaan van de huidige diplomatieke vertegenwoordiging?

Tenslotte had ik graag van de minister vernomen welke soort diplomatieke vertegenwoordiging wij mogen verwachten en wat hij in de nabije toekomst zal doen om de diensten efficiënter te maken.

De reislust van de Belgen is een belangrijke uiting van de leergierigheid van ons volk. Wij zijn nieuwsgierig naar andere volkeren, wij laten ons graag inspireren door een andere cultuur. Dit geeft ons vele voordelen. Dit geldt evenzeer voor onze diplomatieke vertegenwoordiging. Zij zijn niet alleen een vangnet voor de gestrande Belgen, maar ook de antennes van ons land in het buitenland. Als wij delen van het buitenland opgeven, om welke reden dan ook, dan heeft dat gevolgen.

Wij willen daarover dan ook duidelijk worden geïnformeerd niet alleen naar aanleiding van een interpellatie, maar op een meer geregelde manier. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Kuijpers.

De heer Kuijpers (VU). — Mijnheer de Voorzitter, graag maak ik van de interpellatie van mevrouw Creyf gebruik om enkele ervaringen in verband met onze ambassades en consulaten naar voren te brengen. Het zijn dikwijls instellingen van onmacht. Het is onmogelijk om met het pakket geld en mensen waarover de ambassades en consulaten heden ten dage beschikken, te voldoen aan de opdrachten die zij moeten vervullen. In Midden-Amerika bijvoorbeeld staan een drietal personen in om de dienst uit te maken voor drie landen! Wat een onmogelijke opdracht! In Roemenië staan momenteel vijf Belgen, bijgestaan door acht Roemenen, in om een land te « bedienen » dat zoveel maal groter is dan de hele Benelux.

Ik heb meermaals moeten ervaren dat onze diplomaten hun taken niet aankunnen bij gebrek aan middelen. Ik meen dat wij meer in Benelux-verband of als Europees georganiseerde ambassadediensten zouden moeten optreden. De tekortkomingen waarover wij klagen voor Vlamingen en Walen, gelden immers ook voor de Nederlanders, de Duitsers enzovoort. De vervalsing van reisdocumenten alleen al neemt zo'n ongelooflijke proporties aan en onze ambassades beschikken niet over de nodige apparatuur om de reisdocumenten bij de aanvang voldoende te controleren. Nochtans kan men hier heel wat problemen voorkomen door controles vooraf. Het Schengenakkoord gaat ons in deze vooraf.

De dienstbaarheid van onze ambassades opvoeren kan mijns inziens alleen door de ambassadediensten in Benelux- of Europees verband te organiseren. Op die manier zou men de problemen die mevrouw Creyf heeft beschreven, kunnen opvangen. Ik meen niet dat deze voorstellen echt revolutionair zijn. Kijk naar wat de ziekenfondsen en de pechverhelping deden. Die zijn Europees georganiseerd en spelen elkaar hulp en inlichtingen door.

Mijnheer de staatssecretaris, nu ons land het voorzitterschap heeft van de EG kan het hiervan gebruik maken om dit gegeven weg te halen uit de sfeer van het staatsnationalisme en er een praktische oplossing voor vinden. Zoals u weet hebben verschillende ambassades nu al een geïntegreerde samenwerking. Hun werking kan ons op dit punt tot voorbeeld strekken. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Derycke die antwoordt namens de Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken.

De heer Derycke, staatssecretaris voor Ontwikkelings-samenwerking, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, in deze kwestie is alle leed

zeker nog niet geleden en wij zitten hier geprangd tussen enerzijds budgettaire beperkingen en anderzijds de wenselijkheid om overal aanwezig te zijn.

Wij mogen ons erover verheugen dat elk jaar meer en meer landgenoten hun vakantie doorbrengen in het buitenland, sommigen zelfs meermaals per jaar. Jaarlijks komt een aantal van hen in het buitenland inderdaad in de problemen. Dit is niet te wijten aan hun te krappe financiële reserve, maar eerder aan het feit dat vele landgenoten niet voldoende ingelicht of voorbereid zijn of gemakkelijk het slachtoffer worden van steeds meer geperfectioneerde en vindingrijke criminele praktijken. Ook worden elk jaar opnieuw landgenoten het slachtoffer van ongevallen in het buitenland.

De hulpaanvragen bij het departement van Buitenlandse Zaken zijn de jongste jaren weliswaar niet massaal toegenomen. Meer en meer landgenoten nemen vóór hun vertrek benevens de klassieke reisbijstandsverzekering soms ook een ongevallenverzekering, een diefstalverzekering enzovoort. Er bestaat op dat gebied een ruim aanbod van efficiënt werkende maatschappijen.

Toch verwerkt het departement nog jaarlijks 300 à 350 hulpaanvragen, voornamelijk bij verlies van identiteitsdocumenten, zware ongevallen, hospitalisatie en repatriëring.

Hulpverlening is verschillend van geval tot geval en van land tot land. Bijstand is niet alleen afhankelijk van de inzet van de betrokken diplomatieke of consulaire vertegenwoordigers. Andere factoren spelen eveneens een rol.

Landen waarmee België een bilaterale overeenkomst heeft gesloten — Duitsland, Italië, Zwitserland, Frankrijk — of landen die met België verbonden zijn door het Europees Verdrag betreffende sociale en medische bijstand ondertekend te Parijs op 11 december 1953 — Ierland, Denemarken, Nederland, Luxemburg, Duitsland, Italië, Zweden, Griekenland, IJsland, Noorwegen, Turkije, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk — komen in aanmerking voor een andere hulpverlening dan de overige landen.

In sommige landen zullen onze landgenoten dus voor welbepaalde bijstand bij de lokale overheden worden aanbevolen — die tot tussenkomst verplicht zijn ingevolge een bepaald verdrag. In andere landen zijn onze diplomatieke of consulaire vertegenwoordigers enkel op zichzelf en op de middelen van hun post aangewezen. Zo zal bijvoorbeeld de repatriëring van een gehospitaliseerde landgenoot na een zwaar verkeersongeval op enkele honderden kilometer van de hoofdstad in een Zuid-amerikaans land meer inzet en middelen vergen dan de hulpverlening aan een landgenoot na het verlies van zijn identiteitsdocumenten in een Europees land.

Een diplomatieke of consulaire post helpt landgenoten door middel van raadgevingen, door het leggen van de nodige contacten of door bemiddeling bij privé- of publieke instanties.

De diplomatieke of consulaire vertegenwoordiger analyseert ter plaatse elke hulpaanvraag. Hij neemt meestal in overleg met de Algemene Directie der kanselarij en der betwiste zaken de beslissing omtrent de gepaste bijstand al naar gelang de regels die hij dient te volgen en die verschillen van het land of de landen van zijn ressort, zoals hierboven reeds werd uiteengezet. Hierbij wordt natuurlijk ook het zuiver menselijk aspect niet uit het oog verloren.

Alhoewel het reeds duidelijk werd vermeld in de brochure *Bijdehand in vakantieland*, waarop mevrouw Creyf alludeert, maakt de minister van deze gelegenheid gebruik om nogmaals te benadrukken dat ambassades of consulaten geen gespecialiseerde financiële instellingen zijn die in een minimum van tijd een lening kunnen aangaan. Het departement heeft daartoe niet de middelen.

De werking en de efficiëntie van de Belgische posten in het buitenland worden nagegaan en gecontroleerd door de dienst « Generale Inspectie » van het departement. Bovendien wordt momenteel een radioscopie van de Belgische vertegenwoordigingen in het buitenland georganiseerd in samenwerking met het ministerie van Ambtarenzaken om te verifiëren hoe de posten zich kwijten van hun taak, rekening houdend met de middelen waarover zij beschikken. De resultaten van deze

doorlichting van alle posten zullen worden verwerkt en uitwijzen welke verbeteringen en aanpassingen kunnen worden doorgevoerd om de efficiëntie en produktiviteit van de vertegenwoordigingen te verhogen.

Landgenoten die menen een onfaire behandeling te hebben gekregen vanwege een diplomatieke of consulaire vertegenwoordiger in het buitenland mogen daar steeds schriftelijk aangifte van doen. Dat gebeurt ook nu reeds. Klachten zijn echter zeldzaam. Telkens wordt door het departement een onderzoek ingesteld.

De minister begrijpt volkomen dat elke hulpbehoevende een onmiddellijke oplossing eist van zijn specifiek probleem desnoods met de inzet van alle mensen en middelen, 24 uur op 24. Onze diplomatieke en consulaire vertegenwoordigers proberen binnen de perken van — soms — buitenlandse reglementeringen, uurverschillen, personeel en financiële middelen zo goed mogelijk elke vraag te beantwoorden. Ook zij hebben echter soms limieten.

Mevrouw Creyf heeft ook vragen gesteld in verband met het openen en sluiten van enkele ambassades en consulaten. Een beslissing ter zake wordt hoofdzakelijk bepaald door de budgettaire middelen die aan het departement zijn toegemeten, door de noodzaak de Belgische vertegenwoordiging zo evenwichtig mogelijk te spreiden en daarbij het gewicht van de respectieve posten ten aanzien van onze politieke en commerciële belangen zo nauwkeurig mogelijk af te wegen en door de mogelijkheden van een behoorlijk alternatief bij een sluiting, waarbij uiteraard ook wordt gedacht aan bijstand voor onze landgenoten.

Zo levert de sluiting van de ambassade in Guatemala een jaarlijkse besparing van 11 295 120 frank aan vaste kosten. De aanzienlijke werkingskosten aan elektriciteit, telex en dergelijke zijn hierin niet inbegrepen. Het zou de zaken echter in een verkeerd daglicht stellen om alleen Guatemala in beschouwing te nemen. Deze sluiting was slechts een onderdeel van een grotere structurele ingreep. Men moet immers bedenken dat het departement zich momenteel geplaatst ziet voor de noodzaak in een periode van budgettaire besparingen een passende vertegenwoordiging uit te bouwen in de nieuwe Staten in Oost-Europa en de Balkan. Bijgevolg ging de sluiting van de post in Guatemala gepaard met de sluiting van de Belgische consulaten in Frankfurt, Marseille en Rio de Janeiro. Daartegenover staat de opening van de ambassades te Bratislava, Kiev en Zagreb.

Het budget van het ministerie van Buitenlandse Zaken omvat in 1993 maar 1,28 pct. van het globaal rijksbudget, de rijksschuld niet inbegrepen.

Mevrouw Creyf stelde verder een vraag in verband met de krachtlijnen voor de uitbouw van de Belgische vertegenwoordiging in het buitenland.

In 1991-1992 moest extra aandacht worden besteed aan de verplichtingen die verband hielden met onze aanwezigheid in de Veiligheidsraad. Door het Belgisch EG-voorzitterschap kregen onze ambassades en diplomatieke diensten extra taken toebedeeld zodat de actiemiddelen in het buitenland enigszins dienden te worden herschikt. Van zodra de situatie zal zijn genormaliseerd zullen ook de multilaterale en bilaterale vertegenwoordigingen worden herbekeken.

Het departement zal moeten inspelen op de steeds toenemende belangrijkheid van de multilaterale diplomatie, zoals bijvoorbeeld de grotere activiteit van de UNO en vooral van de Veiligheidsraad. Hierbij rijst niet alleen een probleem van mankracht, maar ook van vorming en aanpassing van het diplomatiek personeel. Men denke slechts aan de evolutie van aangelegenheden zoals de mensenrechten, de bescherming van de minderheden, aan de stijging van het aantal humanitaire zendingen, het uitzenden van waarnemers enzovoort. Het is goed in dit verband te signaleren dat in 1993 21 pct. van de diplomaten werkt in de multilaterale sector.

Voor de bilaterale vertegenwoordiging geldt het volgende. Ons land telt momenteel 88 ambassades, 23 consulaten-generaal en 5 kleinere posten, samen bemand door 219 diplomaten. Met België vergelijkbare landen beschikken over het algemeen over meer personeel. In Afrika bijvoorbeeld beschikt ons land wel over een groter net van posten die evenwel een beperkte personeelsbezetting hebben. Het is duidelijk dat de bilaterale posten een belangrijke rol zullen blijven behouden zowel voor de bijstand van onze

landgenoten — bijvoorbeeld in gevallen van ernstige crisis — als voor de behartiging van onze economische en politieke belangen, de steun aan de ABOS-secties enzovoort.

Bij de uitrekening van het vertegenwoordigingsnet dat in stand moet worden gehouden zouden een aantal parameters aan bod kunnen komen. Moet het huidig bilateraal net worden behouden of worden verminderd waarbij dan meer personeel en middelen zouden worden geconcentreerd in bepaalde landen? Zoals de heer Kuijpers voorstelde, zou verder kunnen worden onderzocht welke reële mogelijkheden een samenwerking in Benelux of EG-verband kan bieden. Naar het voorbeeld van andere Europese landen zou men ambassadeurs kunnen benoemen in bepaalde Staten met behoud van hun standplaats in Brussel. Een andere mogelijkheid is de verdere professionalisering van een aantal honoraire posten door de toevoeging van een beroepskanselier. In dit verband kan trouwens worden gewezen op de steeds belangrijkere rol van de kanseliers in de posten die onder meer te maken hebben met materies waarvan de techniciteit sterk is toegenomen, afgezien nog van de problemen in verband met de migrantenstroom zoals het steeds stijgend aantal visum-aanvragen. Uiteraard zal ook de rol van sommige consulaten-generaal moeten worden bekeken in het licht van de regionalisering van de handelsattachés en van de nieuwe regelgeving inzake personenverkeer ingevolge onder andere de Schengenakkoorden. Er komen dus steeds maar nieuwe taken en uitdagingen bij. Er wordt veel hoop gesteld in de radioscopie van het departement, die elementen zal moeten aanbrengen die een nuttige bijdrage kunnen leveren tot deze denkoefening.

Vooruitlopend op het in werking treden van het Verdrag van Maastricht werd door de twaalf lidstaten reeds een akkoord gesloten over de wederzijdse bijstand aan EG-onderdanen in derde landen. Dit akkoord trad in werking op 1 juli 1993 en werd bekendgemaakt door mededelingen van het persagentschap Belga.

Door dit akkoord kunnen landgenoten in nood en die zich bevinden in een streek waar geen Belgische beroepspost gevestigd is, zich wenden tot gelijk welke ambassade of beroepsconsulaire post van een EG-land om bijstand te verkrijgen. In het akkoord werd tevens een procedure uitgewerkt waardoor een daartoe opgericht netwerk van correspondenten binnen enkele uren de gewenste informatie kan uitwisselen. Dit netwerk functioneert 24 uur op 24. Tot zover het antwoord op de belangrijke interpellatie van mevrouw Creyf.

Aan de heer Kuijpers kan ik nog zeggen dat België al altijd geïntereerd geweest is op een politiek die op het vlak van de vestiging van ambassades en consulaire posten meer coherentie in Benelux-verband wenst tot stand te brengen. Wij moeten helaas vaststellen dat andere landen daar niet zo happig op zijn. Het is helemaal niet evident dat de Nederlanders met ons scheep willen gaan.

De enorme uitdagingen en de talrijke taken die onze diplomatieke diensten met beperkte middelen moeten uitoefenen, vragen dus nog heel wat inspanningen van onzentwege. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de interpellant.

Mevrouw Creyf (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de staatssecretaris voor het antwoord dat hij namens de minister van Buitenlandse Zaken heeft gegeven. Het is raak opgemerkt dat het zwemmen is tussen mogelijkheden en wenselijkheden.

Ik heb alle begrip voor de beperkte middelen en mensen die worden geconfronteerd met de steeds groeiende opdracht van consulaten en ambassades. Nochtans wil ik de minister erop wijzen dat ik vooral belang hecht aan duidelijkheid over wat men wel en wat men niet kan verwachten.

Voorts moeten er richtlijnen worden opgesteld, zowel voor de reizigers als voor de reisbijstandsverzekeraars.

Tenslotte moet er meer coördinatie en overleg komen in België of in het buitenland, of in het kader van de Benelux en in Europees verband, tussen consulaten en ambassades, enerzijds en de organisaties van reisbijstandsverzekeraars, anderzijds. Een betere coördinatie zal bijdragen tot een meer efficiënte inzet van mensen en middelen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

INTERPELLATIE VAN DE HEER VERMEIREN TOT DE MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING OVER «DE MILITAIRE TECHNISCHE SAMENWERKING MET RUANDA»

INTERPELLATION DE M. VERMEIREN AU MINISTRE DE LA DEFENSE NATIONALE SUR «LA COOPERATION TECHNIQUE MILITAIRE AVEC LE RWANDA»

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van de heer Vermeiren tot de minister van Landsverdediging over «de militaire technische samenwerking met Ruanda».

Het woord is aan de interpellant.

De heer Vermeiren (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, de Verenigde Naties hebben ons land officieel verzocht nogmaals 800 militairen ter beschikking te stellen om uitvoering te geven aan Resolutie 872 van 5 oktober en aldus de toepassing van het vredesakkoord van Arusha mogelijk te maken.

Het blijkt dat België slechts gedeeltelijk het verzoek zal kunnen inwilligen.

Zowel de minister van Landsverdediging als zijn collega van Buitenlandse Zaken hebben dit reeds duidelijk te kennen gegeven.

Ons land levert ongetwijfeld als een van de eerste leden van de Organisatie van de Verenigde Naties zeker zijn aandeel in de inspanningen van de volkerenorganisatie om de vrede overal ter wereld te verzekeren en te handhaven.

De kosten voor ons land lopen echter op en in de moeilijke budgettaire situatie wordt elke bijkomende inspanning zeer moeilijk. Ingaan op het voorstel van de UNO zou ons nogmaals één miljard kosten, zelfs voor slechts 300 manschappen, dit naast de uitgaven voor de operaties waaraan Belgische militairen deelnemen in het vroegere Joegoslavië en in Somalië. Onze troepen hebben hun opdracht tot nu toe tot grote voldoening van de Verenigde Naties uitgevoerd, iets wat wellicht niet voldoende ervaren wordt door de openbare opinie in ons land.

Tijdens de uiteenzetting in de commissie voor de Defensie heeft de minister ook melding gemaakt van de militaire technische samenwerking in Ruanda. In het verslag kan men lezen: «Ten einde de Ruandese autoriteiten te helpen om de integratie van het FPR in de FAR te bevorderen staat Landsverdediging klaar om haar militaire technische samenwerking met Ruanda tijdelijk te versterken met een twintigtal militairen.»

Wat moet men hiervan denken?

Als een van de punten van het vredesakkoord, gesloten onder toezicht van de Verenigde Naties, staat vermeld: «Fusie van de legers van de FAR en van de FPR.»

Aan de ene kant zullen wij dus een driehonderdtal manschappen in Ruanda hebben die toezicht zullen uitoefenen op de uitvoering van het vredesakkoord, aan de andere kant een twintigtal manschappen die zich zullen inlaten met de fusie van de twee legers.

Men kan zich afvragen of deze fusie moet worden gezien in het kader van de technisch militaire samenwerking, of als een onderdeel van de opdracht van de UNO in Ruanda. Of zullen die manschappen ook vallen onder de FIN, de *Force internationale neutre*?

Gaat het wel op dat ons land zich bemoeit met de samensmelting van de twee groepen die elkaar hebben bevochten?

In welke mate kan de versterking van de militaire technische samenwerking de integratie van het FPR in de FAR bevorderen?

Zijn er nog andere Belgische militairen in Ruanda aanwezig die ingezet worden voor de militaire technische samenwerking, buiten de twintig, waarvan de minister melding heeft gemaakt?

Geeft men op die manier de andere lidstaten van de UNO niet de indruk dat België in zijn voormalig mandaatgebied bepaalde belangen wil verdedigen of beschermen?

Heeft het FPR, het *Front patriotique rwandais* zijn instemming betuigd met de komst van deze Belgische militairen om de fusie te helpen verwezenlijken?

Zullen deze militairen ook betrokken worden bij de demobilisatie van de elementen van de FAR en de FPR, waarvan sprake is in het vredesakkoord van Arusha?

Wij menen dat duidelijkheid omtrent al deze vragen en punten noodzakelijk is.

Er rijzen inderdaad twijfels over de manier waarop wij onze neutraliteitsplicht in Ruanda respecteren. Als lid van de UNO is ons land tot neutraliteit verplicht. Wij hebben echter de indruk dat een zekere dubbelzinnigheid blijft bestaan en het Parlement heeft dan ook recht op een verklaring van de minister van Landsverdediging.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Kuijpers.

De heer Kuijpers (VU). — Mijnheer de Voorzitter, aansluitend bij de interpellatie van de heer Vermeiren wil ik het even over een andere boeg gooien.

Wij weten hoe moeilijk het was om de vrede van Arusha tot stand te brengen. De vorige regering heeft daar met een driemanschap stevig aan gewerkt en nu is het zover. Wat nu de militaire bijstand betreft die België aan Ruanda geeft, deze is uiterst beperkt en zeer specifiek. De 26 mensen die even buiten Kigali zijn gelegerd, kan je eigenlijk geen echte militaire bijstand noemen. De francofoniepolitiek omkaderd door militairen van Frankrijk in heel Centraal-Afrika daarentegen wel. Dat is echt militaire bijstand. Op het oorlogshoogtepunt legerde Frankrijk in Ruanda 600 soldaten. Op het ogenblik is dat nog ongeveer de helft. Staat Frankrijk inderdaad klaar om Ruanda over te nemen? Wij, Vlamingen, zijn wel nuttig om de televisie in Ruanda op te starten en Frankrijk zal de filmcontracten — Jean-Paul Belmondo inbegrepen — leveren. Zo wordt het kleine Ruanda begiftigd met de cultuur van *la douce France*, om het even ironisch te zeggen.

Men mag de invloed van een deel van onze militairen in de hygiënisch-medische sector niet onderschatten. Ik zou bijna zeggen: laten we in elk geval deze rol opdrijven.

Mijnheer Vermeiren, wie zijn deze militairen? Het gaat om personen die met groot gezag met de Ruandese militairen kunnen praten. De meeste kaderleden van het Ruandese leger zijn immers in onze militaire school en eenheden zoals die van Goetsenhoven opgeleid. In hun vaak twijfelachtig gedrag te lande hebben zij enkel nog ontzag voor onze militairen en ook voor onze missionarissen.

Ik zal niet te lang uitweiden. Ik wil uw interpellatie en het verderzetten van ons ontwikkelingswerk eerder koppelen aan de democratisering van de hele samenleving, ook in de ontbinding van de presidentiële *Akazu*. Ik wil mijn woorden. U weet dat ik een open brief met de machtsfeiten daarin, heb geschreven naar aanleiding van het bezoek van de president van Ruanda aan ons land. Ik heb overigens tweemaal een lange ontmoeting gehad met de president en heb hem deze namen en feiten voorgelegd.

Ik heb hem aangetoond hoe zijn familie al jarenlang intens betrokken is bij de uitvoer van koffie en thee, de invoer van petroleum enzovoort. Wie het interesseert, kan bij mij de hele lijst van de Ruandese *Akazu* bekomen. Dit is een inlands woord en betekent vertrouwenskring. De macht ervan is tijdens het vredesproces geenszins tot staan gebracht.

En wat met het FPR? Dat zijn nu eenmaal de kinderen van de feiten, dikwijls van de tweede en de derde generatie Ruandese vluchtelingen die in Oeganda zijn opgeleid. Ik ontmoette vertegenwoordigers van de FPR zowel in Kigali als in Brussel. De meesten onder hen willen ook vrede. Ik pleit ten aanzien van hen voor integratie, gekoppeld aan een goede vorming. Indien deze omkadering door de OAS kan worden verzorgd, dan is dat uitstekend, dan moeten wij dat niet financieren, maar ik meen dat dit op het ogenblik onmogelijk is. Daarom pleit ik eerder voor een dwingende overeenkomst tussen de Organisatie van de Afrikaanse Staten op basis van de Arusha-akkoorden om het «wilde beest» dat het leger in Afrika vaak is — ik verwijs hierbij naar Burundi — in de hand te houden.

Tot slot herhaal ik dat ik enorm veel respect heb voor de vruchten van de ontwikkelingshulp in Ruanda. Het land is trouwens voor 50 pct. afhankelijk van giften en — op zich — is dat geen gezonde situatie. Wij hebben onder meer in Kisengi en Ruwengeri gezien wat het betekent wanneer projecten door militair ingrijpen verloren gaan. Daarom vraag ik, mijnheer de minister, help de uitvoering van Arusha, help de president en de *Akazu* onder controle te brengen en zorg ervoor dat het moorden ophoudt.

Het volgende ressorteert wel niet onder uw bevoegdheid, maar ik wil het u toch niet onthouden. Ik heb de 81 studiebeurzen van Ruandezen in ons land doorgelicht. Een groot deel ervan is toegekend aan *fils-à-papa's* — men begrijpt deze term ook in het Nederlands — die via het ABOS hun studies in België doen. Ik zal daarop later terugkomen bij een interpellatie gericht tot de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Delcroix.

De heer Delcroix, minister van Landsverdediging. — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de beide sprekers voor hun opmerkingen en zal trachten de vragen zo goed mogelijk te beantwoorden.

Mijnheer Vermeiren, Landsverdediging staat klaar om de militair technische samenwerking met Ruanda tijdelijk te versterken.

De heer Kuijpers heeft de problemen een andere dimensie gegeven, die mij evenwel ook zeer ter harte gaat. Op het ogenblik zijn er een twintigtal militairen van mijn departement actief in het kader van de militaire technische samenwerking met Ruanda. Zij zijn er vooral voor de vorming van de militairen. Het gaat niet om een specifieke technische opleiding, onder meer het omgaan met wapens, maar om het bevorderen van de democratische vorming in de scholen. Zij vervullen er ook een belangrijke taak in de medische sector. Het militair hospitaal in Kigali is het beste en — ik druk mij misschien enigszins oneerbiedig uit ten aanzien van andere instanties — het enige hospitaal met niveau. Ik sluit mij dan ook aan bij de heer Kuijpers en breng hulde aan de militairen en andere hulpverstrekkers die in dat centrum actief zijn. Zij vervullen een uitstekende rol niet in de eerste plaats voor het leger, maar voor de hele bevolking.

Nadat in de loop van de voorbije jaren de militair-technische samenwerking in het algemeen ter discussie stond, meen ik dat er in de commissie voor de Defensie, waarvan de heer Vermeiren een eminent lid is, nu een andere houding wordt ingenomen met betrekking tot deze materie. Nu is er heel wat goodwill en bewondering voor wat onze mensen ter plaatse doen. Het is de bedoeling deze militair-technische samenwerking tijdelijk te versterken, teneinde de Ruandese autoriteiten — ik blijf deze woorden gebruiken — te steunen in verband met de vorming en de integratie van de FAR en de FPR, wat trouwens essentieel is voor de toekomst.

De heer Vermeiren heeft wat moeite met het begrip « Ruandese autoriteiten » en vraagt zich af of wij wel neutraal zijn.

Ik wil dit als volgt nuanceren. Als wij spreken over « Ruandese autoriteiten » bedoelen wij niet de autoriteiten van het verleden, maar gaat het over de overgangsregering die in de loop van de volgende weken aan het werk zal gaan in het kader van het vredesakkoord van Arusha dat begin augustus is ondertekend.

Dit akkoord voorziet in de uitbreiding van de regering met de andere partijen onmiddellijk na de ontplooiing van de FIN (*Force internationale neutre*), met andere woorden van de UNAMIR (*UN Assistance mission in Rwanda*). UNAMIR wordt de codenaam voor de operatie in Ruanda. De FPR bijvoorbeeld krijgt vijf portefeuilles in de overgangsregering.

Ik herhaal dat wij geen regering uit het verleden steunen want ik wil ter zake iedere dubbelzinnigheid uit de wereld werken.

De FIN was aanvankelijk gepland voor begin september maar heeft wat vertraging opgelopen. In de loop van de volgende weken zal de eerste fase van de ontplooiing van de FIN kunnen beginnen.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1993-1994
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1993-1994

De eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat theoretisch gesproken er geen band is tussen de UNO-operatie en onze militair-technische samenwerking, maar in de praktijk ligt dat natuurlijk anders omdat het Ruandese leger en de regering van de toekomst een andere samenstelling krijgen. Ons militair-technisch optreden zal in samenwerking verlopen met de nieuwe autoriteiten in Ruanda. Wij zullen er dus ook taken vervullen voor het nieuwe, gefusioneerde en afgeslankte leger.

De taak van onze militair-technische samenwerking ligt dus voor een gedeelte in het verlengde van de vroegere, maar krijgt ingevolge het akkoord van Arusha een nieuwe dimensie.

Ik herhaal dus dat de militair-technische samenwerking in theorie niets te maken heeft met de UNO-operaties, maar in de praktijk natuurlijk wel. Wij moeten eerlijk zijn en dat erkennen. Wanneer het over de Ruandese autoriteiten gaat, dan gaat het over de overgangsregering waarin voorzien wordt in de akkoorden van Arusha.

Tot slot sluit ik mij aan bij de meeste opmerkingen van de heer Kuijpers over de taken van onze militairen in de gezondheidszorg en bij het bevorderen van het democratiseringsproces. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de interpellant.

De heer Vermeiren (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de minister voor het uitgebreide antwoord. Met mijn interpellatie wilde ik inderdaad een antwoord krijgen op de vraag wie er bedoeld wordt met de Ruandese autoriteiten. De geschiedenis van dit dossier verklaart wellicht onze houding ter zake. Ik kan uw antwoord grotendeels bijtreden, maar ik had toch graag gezien dat deze hele aangelegenheid kaderde in de akkoorden van Arusha. Onze militairen leveren prachtig werk. Wij zullen deze bijstand aan de overgangsregering wel van nabij volgen.

Mijnheer de minister, ik vraag u de commissie geregeld in te lichten over de stand van zaken. Ik wacht uw volgend verslag af om dan te beslissen of wij op deze zaak zullen terugkomen.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

PROJET DE LOI — ONTWERP VAN WET

Dépôt — Indiening

M. le Président. — Le Gouvernement a déposé un projet de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne la procédure unilatérale en matière d'assistance judiciaire.

De Regering heeft ingediend een ontwerp van wet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de eenzijdige rechtspleging inzake rechtsbijstand.

Il a été renvoyé à la commission de la Justice.

Het werd verwezen naar de commissie voor de Justitie.

PROPOSITIONS — VOORSTELLEN

Dépôt — Indiening

M. le Président. — Les propositions de loi ci-après ont été déposées :

a) Par Mmes Delcourt-Pêtre et Cahay-André, instituant le droit de vote et d'éligibilité des ressortissants des Etats membres de la Communauté européenne aux élections communales en Belgique;

De volgende voorstellen van wet werden ingediend:

a) Door de dames Delcourt-Pêtre en Cahay-André, houdende instelling van het actief en het passief kiesrecht voor de onderdanen van de lidstaten van de Europese Gemeenschap bij de gemeenteraadsverkiezingen in België;

b) Par M. Arts, modifiant l'article 46 du Code judiciaire et l'article 162, 13^obis, du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, en vue de favoriser la sécurité juridique et d'accélérer la procédure;

b) Door de heer Arts, houdende wijziging van artikel 46 van het Gerechtelijk Wetboek en van artikel 162, 13^obis, van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, teneinde de rechtszekerheid te bevorderen en de rechtsgang te versnellen;

c) Par M. Goossens, modifiant l'arrêté royal du 10 octobre 1986 portant exécution de l'article 34^{quater}, alinéa 4, de la loi du 9 août 1963 instituant et organisant un régime d'assurance obligatoire contre la maladie et l'invalidité;

c) Door de heer Goossens, tot wijziging van het koninklijk besluit van 10 oktober 1986 tot uitvoering van artikel 34^{quater}, vierde lid, van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering;

d) Par M. Lozie, modifiant la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, désinfectantes ou antiseptiques.

d) Door de heer Lozie, tot wijziging van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica.

Par ailleurs, Mme Herzet a déposé une proposition visant à instituer une commission d'enquête parlementaire chargée d'élaborer une politique structurelle en vue de lutter contre les diverses formes d'exploitation sexuelle des mineurs d'âge.

Mevrouw Herzet heeft een voorstel ingediend houdende instelling van een parlementaire onderzoekscommissie belast met de uitbouw van een structureel beleid ter bestrijding van allerlei vormen van seksuele uitbuiting van minderjarigen.

Ces propositions seront traduites, imprimées et distribuées.

Deze voorstellen zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Il sera statué ultérieurement sur la prise en considération.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

Mmes Delcourt-Pêtre et Cahay-André ont déposé une proposition de révision de l'article 4 de la Constitution.

De dames Delcourt-Pêtre en Cahay-André hebben ingediend een voorstel tot herziening van artikel 4 van de Grondwet.

Cette proposition est renvoyée à la commission de la Révision de la Constitution et de la Réforme des Institutions.

Dit voorstel wordt verwezen naar de commissie voor de Herziening van de Grondwet en de Hervorming der Instellingen.

Dames en heren, onze agenda voor vandaag is afgewerkt.

Notre ordre du jour est ainsi épuisé.

De Senaat vergadert opnieuw morgen, donderdag 28 oktober 1993, om 10 uur.

Le Sénat se réunira demain, jeudi 28 octobre 1993, à 10 heures.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(De vergadering wordt gesloten om 17 h 55 m.)

(La séance est levée à 17 h 55 m.)